



# РІЧНИЙ ЗВІТ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА 2023 РІК

Київ  
2024



ВСТУП.....	5
1. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА.....	6
1.1. Співробітництво з іноземними агентствами із забезпечення якості....	6
1.2. Міжнародні експерти.....	7
1.3. Членство в міжнародних організаціях .....	8
1.4. Консультативна рада.....	9
1.5. Міжнародні проєкти та міжнародна підтримка донорів .....	9
1.6. Участь у міжнародних форумах, конференціях, конгресах і міжнародна публікаційна активність.....	11
1.7. Публікації Національного агентства .....	13
1.8. Європейська інтеграція.....	14
2. КООРДИНАЦІЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ .....	16
3. ЗОВНІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ. АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ НАЦІОНАЛЬНИМ АГЕНТСТВОМ.....	27
01 Освіта / Педагогіка .....	28
02 Культура і мистецтво .....	29
03 Гуманітарні науки.....	31
04 Богослов'я .....	33
05 Соціальні та поведінкові науки .....	33
06 Журналістика.....	34
07 Управління та адміністрування .....	35
08 Право .....	37
09 Біологія .....	37
10 Природничі науки.....	38
11 Математика та статистика .....	40
12 Інформаційні технології.....	41
13 Механічна інженерія .....	43
14 Електрична інженерія .....	44
15 Автоматизація та приладобудування.....	45
16 Хімічна та біоінженерія .....	47
17 Електроніка та телекомунікації.....	48
18 Виробництво та технології.....	49
19 Архітектура та будівництво.....	51
20 Аграрні науки та продовольство .....	52
21 Ветеринарна медицина .....	54
22 Охорона здоров'я .....	55
23 Соціальна робота.....	56
24 Сфера обслуговування .....	57
25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону....	58



26 Цивільна безпека.....	59
27 Транспорт .....	60
28 Публічне управління та адміністрування .....	61
29 Міжнародні відносини .....	62
<b>4. ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ЗА ОПЕРАЦІЙНИМИ НАПРЯМАМИ .....</b>	<b>64</b>
4.1. Діяльність у сфері забезпечення академічної доброчесності та разових спеціалізованих вчених рад .....	64
4.2. Правова та судова робота .....	67
4.3. Договірна робота.....	70
4.4. Антикорупційна діяльність.....	71
4.5. Організаційна робота з акредитації ОП .....	73
4.6. Супровід експертів з акредитації освітніх програм .....	79
4.7. Супровід діяльності галузевих експертних рад .....	85
4.8. Технічне забезпечення документообігу та діловодства .....	89
4.9. Підготовка засідань Національного агентства та робота комітетів ...	91
<b>5. РОЗГЛЯД СКАРГ ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ КОМІТЕТОМ З ПИТАНЬ ЕТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА: KEYСИ ТА СЦЕНАРІЇ 2023 РОКУ .....</b>	<b>94</b>
<b>6. ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА 2023 РІК.....</b>	<b>101</b>
<b>ПРИКІНЦЕВЕ СЛОВО .....</b>	<b>107</b>

Діяльність Національного агентства попри виклики сьогодення відбувалася за всіма напрямками, передбаченими законодавством.

Акценти діяльності команди Національного агентства змістилися з уже налагодженої процедури акредитації освітніх програм (2 738 акредитаційних справ подано закладами протягом 2023 р.) змістився на питання участі комітетів Національного в розгляді скарг про порушення академічної доброчесності та порушення процедури захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, діяльності разових спеціалізованих рад, запровадження постакредитаційного моніторингу, залучення до галузевих експертних рад міжнародних експертів тощо.

Важливим напрямом роботи Національного агентства стала підготовка до очних зустрічей із керівництвом та експертами Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та Європейського реєстру агенцій із забезпечення якості вищої освіти (EQAR) у рамках виконання міжнародних зобов'язань України. Підготовлені матеріали свідчать про виконання Національного плану дій із зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022–2023 рр. за такими напрямками:

- зміни до нормативно-правових актів щодо забезпечення якості вищої освіти;
- імплементація постакредитаційного моніторингу (підготовку та проведення пілотних процедур) в Україні;
- конструктивна співпраця з Міністерством освіти і науки України;
- розроблена Національним агентством система апеляційних процедур для забезпечення права на оскарження рішень Національного агентства;
- інформаційно-консультативна та методична допомога Національного агентства закладам вищої освіти;
- розроблене та подане на затвердження центральних органів влади нове Положення про акредитацію освітніх програм;
- удосконалення підготовки експертів Національного агентства;
- активізація залучення міжнародних експертів до процесів забезпечення якості освіти;
- ранскордонне забезпечення якості освіти.

Деякі з цих позицій залишаються актуальними і вимагають особливої уваги і надалі. Так, представники Національного агентства в публічному та правовому полі продовжують привертати увагу міжнародної освітянської спільноти до численних викликів, що пов'язані з безумовним визнанням іноземних акредитацій в Україні та подальшим вдосконаленням відповідної нормативно-правової бази.

Сподіваємося, що Річний звіт Національного агентства продемонструє фактичний та статистичний матеріал щодо діяльності за всіма означеними напрямками та стане матеріалом, що сприятиме розумінню роботи та проблем, пов'язаних із здійсненням основних функцій Національного агентства.

# 1. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА

## 1.1. Співробітництво з іноземними агентствами із забезпечення якості

У 2023 р. Національне агентство активно розвивало міжнародне співробітництво, зокрема, укладаючи двосторонні угоди з іноземними агентствами із забезпечення якості.

Відповідно до планів, представлених у звіті за 2022 р., у липні 2023 р. відбулося підписання Угоди про співпрацю з Комісією інженерної освіти (СТІ, Франція).

СТІ – це незалежне французьке галузеве агентство, яке відповідає за акредитацію закладів вищої освіти для присвоєння інженерного ступеня, а також розвиток якості інженерної освіти у Франції та за її межами. СТІ діє відповідно до європейських стандартів, є членом Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та включена до Європейського реєстру агенцій із забезпечення якості вищої освіти (EQAR).

Мобільність у межах проекту Implementation and Innovation in Quality Assurance through Peer Learning (IMINQA) дала змогу представникам Національного агентства з робочим візитом відвідати Шведське управління вищої освіти (UKÄ, Швеція) та Естонське агентство якості освіти (НАКА, Естонія), де були укладені меморандуми про співробітництво.

UKÄ є незалежною установою, що надає якісну оцінку вищій освіті та відповідає за статистику в цій сфері у Швеції. НАКА є провідним центром компетенцій з оцінювання освіти в Естонії. Обидва агентства є членами ENQA та включені до EQAR.

Також було офіційно закріплено партнерство Національного агентства з Агентством забезпечення якості освіти (ТКТА, Азербайджан). ТКТА є професійним і спеціалізованим органом у сфері незалежної оцінки якості вищої, середньої та додаткової освіти на основі світових стандартів в Азербайджані та за кордоном. Агентство, як і Національне агентство, є партнером проекту SEQA-ESG 2.

Цього року також відбулись зустрічі з агентствами для обміну досвідом:

- Словенським агентством із забезпечення якості вищої освіти (SQAA, Словенія), де було обговорено важливість диджиталізації для забезпечення прозорості та налагодженої комунікації в агентствах якості. Словенські партнери поділились своїм досвідом створення й удосконалення внутрішньої інформаційної системи (iNakvis). Представники Національного агентства, своєю чергою, презентували зовнішню інформаційну систему, де повністю реалізується процес акредитації;
- Агентством із забезпечення якості вищої освіти (QAA, Великобританія), де обговорювались спільні напрями співпраці, такі як взаємна міжнародна акредитація навчальних програм, підготовка персоналу тощо. За результатами зустрічі було підготовлено матеріал для спільноти QAA, який включає як короткий опис Національного агентства, його стратегічні

обов'язки, пріоритети та цілі, так і огляд системи вищої освіти та забезпечення якості в Україні;

- Мальтійським управлінням післядипломної та вищої освіти (MFHEA, Мальта) та Агентством із забезпечення якості Каталонського університету (AQU Catalunya, Іспанія), де представники Національного агентства поділились особливостями акредитаційного процесу в Україні;
- Естонським агентством якості освіти (НАКА, Естонія). Представники Національного агентства мали можливість приєднатися до першого засідання комісії з інституційної акредитації НАКА. Також відбулася зустріч, де Національне агентство представило свій досвід у підготовці експертів з акредитації освітніх програм, а естонські колеги розповіли про акредитацію онлайн-курсів і транскордонне співробітництво.

У вересні відбувся вебінар «Забезпечення якості правничої освіти: інструменти Американської асоціації правників та добрі практики» зі старшим радником з акредитації Секції з питань юридичної освіти та доступу до правничої професії Американської асоціації правників Ангелою Гілмор за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) в межах Програми USAID «Справедливість для всіх».

У кінці року також інтенсифіковано співпрацю з Європейською асоціацією закладів ветеринарної освіти (EAEVE, Австрія). У результаті ознайомчої зустрічі було заплановано спільний вебінар у лютому 2024 р.

Ведеться робота з поновлення меморандумів із тими іноземними агентствами із забезпечення якості, термін дії яких спливає, а умови не передбачають автоматичної пролонгації. Також зараз ведуться перемовини і планується підписання угод з іноземними агентствами, які включені до EQAR та входять до Переліку Кабінету Міністрів України<sup>1</sup>.

## 1.2. Міжнародні експерти

Залучення міжнародних експертів до процедури акредитації є одним із кроків у напрямі вдосконалення зовнішнього оцінювання освітніх програм українських ЗВО. Орієнтуючись на найкращі світові практики, Національне агентство залучає експертів, які мають досвід у міжнародних проєктах із забезпечення якості вищої освіти, були залучені як експерти до акредитацій в іноземних ЗВО та мають викладацький досвід в іноземних університетах тощо, що сприяє дотриманню Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).

У 2023 р. відбулось 40 акредитацій за участі 33 міжнародних експертів. Ці експерти із забезпечення якості мають закордонний досвід у таких країнах, як Австрія, Англія, Бельгія, Іспанія, Литва, Нідерланди, Німеччина, Польща, США, Словаччина, Чехія, Швейцарія, Франція, Хорватія та ін.

Залучення експертів, що мають досвід роботи за кордоном, сприяє підвищенню якості освіти і конкурентоспроможності національної системи вищої освіти.

<sup>1</sup> Перелік іноземних акредитаційних агентств та агентств із забезпечення якості вищої освіти, які видають сертифікати про акредитацію освітніх програм, що визнаються в Україні. Затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 554 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-2019-%D1%80#Text>

### 1.3. Членство в міжнародних організаціях

У 2023 р. Національне агентство продовжило своє членство в чотирьох міжнародних організаціях із забезпечення якості та академічної доброчесності (у трьох із них – INQAAHE, CEENQA, GAIN – повноправне членство, в ENQA – асоційоване). У березні 2023 р. Національне агентство стало членом Європейської мережі академічної доброчесності (ENAI).

Співпраця з ENQA відбувається за декількома напрямками, зокрема партнерство в спільних проєктах, презентації під час заходів, організованих ENQA, участь у генеральних асамблеях, форумах членів ENQA, регулярних вебінарах із найактуальніших питань розвитку вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти. Національне агентство продовжує роботу над створенням умов для набуття повноправного членства у ENQA та включення до реєстру EQAR, наразі активно взаємодіючи з представниками ENQA у межах проєкту Еразмус+ Підтримка європейських агентств із забезпечення якості у досягненні відповідності ESG II (Supporting European QA Agencies in meeting the ESG, SEQA-ESG2). Партнерство в проєкті є підтримкою з боку ENQA на шляху до набуття Національним агентством повного членства в організації. У квітні делегація від Національного агентства відвідала Форум членів ENQA у Тбілісі, де обговорювались поточні зміни та пріоритети у сфері забезпечення якості й майбутній розвиток Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). У жовтні представники Національного агентства відвідали Генеральну асамблею ENQA в Дубліні, присвячену дискусії щодо визнання кваліфікацій, академічної доброчесності, майбутнього ESG, методології оцінювання агентств і транскордонному забезпеченню якості. Не менш активно Національне агентство реалізує своє повноправне членство й у Мережі агентств забезпечення якості вищої освіти Центральної та Східної Європи (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education – CEENQA) шляхом використання інформаційної платформи CEENQA для поширення інформації про діяльність Національного агентства; одержання консультацій; публікації в інформаційних бюлетенях, які видаються кілька разів на рік; участі в регулярних вебінарах і семінарах із найбільш актуальних питань забезпечення якості вищої освіти; розширення мережі контактів. У червні 2023 р. Національне агентство презентувало досягнення в цифровізації процедур забезпечення якості та власну інформаційну систему на Генеральній асамблеї CEENQA. Заступниця Голови Національного агентства Наталія Стукало продовжила свою діяльність у складі ради директорів Міжнародної мережі агентств із забезпечення якості вищої освіти (INQAAHE). Національне агентство продовжує активно користуватися можливостями, які надає членство у INQAAHE, постійно публікує інформацію про свою діяльність у періодичних бюлетенях цієї глобальної організації, використовує періодичні видання INQAAHE, бере активну участь у прийнятті рішень під час Генеральної Асамблеї. Повноправне членство Національного агентства в цих організаціях не тільки свідчить про визнання здобутків України в розвитку культури якості вищої освіти, але й розширює можливості вивчення найкращих міжнародних практик, бенчмаркінгу

діяльності як зовнішньої, так і внутрішніх систем забезпечення якості, одержання актуальної інформації й розширення мережі контактів.

Національне агентство також продовжує співпрацю з фахівцями та організаціями з академічної доброчесності, зокрема і з Глобальною мережею академічної доброчесності (GAIN). У межах GAIN було організовано ряд зустрічей і вебінарів, на яких обговорювались актуальні питання дотримання академічної доброчесності, адже це один з аспектів якості освіти. Саме тому міжнародна співпраця в цьому питанні є важливою. У березні 2023 р. Національне агентство стало повноправним членом Європейської мережі академічної доброчесності (ENAI). ENAI – найбільша мережа академічної доброчесності в Європі, що співпрацює з європейськими та міжнародними організаціями, зацікавленими в академічній і дослідницькій доброчесності. У липні 2023 р. член Національного агентства Артем Артюхов отримав нагороду ENAI за значний внесок у сприяння доброчесності в наукових спільнотах у Європі та за її межами.

У 2023 р. Національне агентство продовжувало поступову роботу над набуттям WFME Recognition Status (визнання Світової федерації медичної освіти). Зокрема, 9 червня 2023 р. відбулася зустріч із президентом федерації Рікардо Леоном-Боркесом, де були обговорені поточні питання та намічені подальші кроки співробітництва.

### 1.4. Консультативна рада

Консультативна рада Національного агентства, що об'єднує провідних закордонних експертів із забезпечення якості та академічної доброчесності з Великобританії, США, Швеції, Франції та інших країн Європи, була створена у 2020 р.

У 2023 р. зустрічі з Консультативною радою були присвячені викликам, із якими зіткнулося Національне агентство у 2023 р., та основним досягненням за рік. Були представлені окремі акредитаційні справи, практики залучення стейкхолдерів, успіхи в міжнародній співпраці та зміни в законодавстві за 2023 рік. Представники Консультативної ради, долучаючись до робочих груп, надавали консультації та рекомендації щодо покращення роботи в контексті забезпечення якості вищої освіти в Україні.

Важливою складовою зустрічі стала відкрита дискусія. Голова Консультативної ради Ян Велч і членкиня Консультативної ради Тріша Бертмен зосередили увагу на цікавих процесах створення та особливостях відбору до міжнародної групи експертів Національного агентства. Також учасники зустрічі обговорили зміни до Закону України «Про вищу освіту», зокрема концепцію інституційної акредитації, питання академічної доброчесності, акредитації незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти. Члени Консультативної ради високо оцінили досягнення Національного агентства, відзначивши виклики, що постали під час війни, й окреслили рекомендації щодо подальшої роботи.

### 1.5. Міжнародні проєкти та міжнародна підтримка донорів

У 2023 р. Національне агентство продовжило активну співпрацю з Національним Еразмус+ Офісом в Україні, Британською Радою, Агентством

США з міжнародного розвитку, ОБСЄ та іншими міжнародними організаціями й установами.

На початку 2023 р. стартувала робота над проектом «Зелена трансформація українських університетів» (GTUA – Green Transition in Ukrainian Universities) Польського національного агентства з академічних обмінів (NAWA), який координується Вроцлавською політехнікою. Основними цілями проекту є розробка «зелених стандартів» освіти і дослідницької діяльності у сфері інженерно-технічних наук для українських університетів з урахуванням специфіки українських ЗВО, створення моделі «зеленого кампусу» та впровадження стандартів у сфері науково-педагогічної діяльності та роботи кампусу, розробка й упровадження системи мікросертифікації українських студентів у сфері зеленої трансформації. Цілі проекту також сприяють виконанню завдань Римського Міністерського Комюніке 2020, розвитку та досягненню Цілей сталого розвитку ООН. Проект завершився 31 грудня 2023 р.

Продовжилась робота над проектом «Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи» (OPTIMA – Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia). У 2023 р. представники Національного агентства взяли участь у двох семінарах і вебінарі в межах проекту. Також наприкінці року Національне агентство долучилось до проведення фінального етапу всеукраїнського опитування з академічної доброчесності та відкритої науки, основною метою якого є дослідження ставлення української академічної спільноти, зокрема здобувачів вищої освіти, до цінностей академічної доброчесності та відкритих наукових практик, а також виявлення типових прикладів недоброчесної поведінки.

На початку 2023 р. розпочалась активна робота над проектом «Симуляційна медицина і сценарно-орієнтоване навчання з невідкладної допомоги» (SimS – Simulation medicine and Scenario-based learning for emergency care). Упродовж року Національне агентство взяло участь у чотирьох зустрічах проекту і низці дискусій. Представники Національного агентства долучились до тренінгів зі сценарного навчання під час зустрічей, які проходили у травні та листопаді 2023 р.

Також продовжилась робота над проектом «Персоналізована модель навчання на основі віртуального навчального середовища інтелектуального викладання “Навчання без обмежень”» (SMART-PL – Students’ Personalised Learning Model, Based on the Virtual Learning Environment of Intellectual Tutoring «Learning with No Limits»). У 2023 р. відбулись стартові зустрічі проекту і зустріч, де було представлено Звіт про контрольний аналіз європейського та українського досвіду застосування персоналізованого підходу до навчання.

У 2023 р. продовжилась робота проекту «Підтримка європейських агентств із забезпечення якості у виконанні ESG II» (SEQA-ESG II – Supporting European QA agencies in meeting ESG II), координатором якого є Європейська мережа агентств із забезпечення якості. Зараз проект перебуває в активній фазі, Національне агентство готується до зустрічі з представниками ENQA та EQAR у лютому 2024 р.

У серпні було оголошено результати проектів-переможців із розвитку потенціалу вищої освіти. Серед переможців, які одержали фінансування на 2024 р., є проект Digital University – Open Ukrainian Initiative (DigiUni), парт-

нером якого є Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.

DigiUni координується Київським національним університетом імені Тараса Шевченка. Загалом у проекті будуть 25 учасників, серед яких представники України, Німеччини, Франції, Чехії, Польщі, Іспанії та Бельгії. Основною метою проекту є створення високоефективної цифрової освітньої екосистеми для дистанційного та інклюзивного навчання. DigiUni охоплює всі освітні рівні та сприятиме розвитку освіти дорослих і навчання протягом життя через здобуття формальної, неформальної та інформальної цифрової освіти. Безпосередніми бенефіціарами проекту є українські студенти і співробітники, багато з яких переміщені всередині та за межами України.

Національне агентство продовжує проектну діяльність і розробляє інші проектні заявки.

### 1.6. Участь у міжнародних форумах, конференціях, конгресах і міжнародна публікаційна активність

У 2023 р. представники Національного агентства продовжили брати активну участь у численних міжнародних форумах, конференціях, семінарах, вебінарах.

Серед великої кількості масштабних подій 2023 р. слід виокремити Євразійський саміт вищої освіти – EURIE (Стамбул), зустріч представників міністерств освіти та агентств із забезпечення якості вищої освіти і стартову зустріч у межах проекту SEQA-ESG II (Брюссель), Міжнародний форум партнерів Британського агентства із забезпечення якості вищої освіти (The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA)), форум членів Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) (Тбілісі).

У квітні й травні 2023 р. Національне агентство долучилось до таких міжнародних заходів, як віртуальний міжнародний круглий стіл «Забезпечення якості юридичної освіти: інструменти і добрі практики» за участі QAA та USAID, вебінар «Забезпечення якості онлайн-освіти», організований Національним агентством спільно з глобальною організацією із забезпечення якості Quality Matters (QM) за підтримки ОБСЄ, міжнародна конференція з питань доброчесності у вищій освіті, бізнесі та суспільстві в межах проекту BRIDGE, 26-та щорічна Європейська рада бізнес-освіти (ECBE), презентація серії навчальних модулів UNODC із протидії корупції, організована програмою USAID «Справедливість для всіх» та Управлінням ООН з протидії наркотикам і злочинності, Генеральна асамблея Міжнародної мережі агентств із забезпечення якості вищої освіти (INQAANE).

У червні відбулись Генеральна Асамблея CEENQA, у межах якої пройшов семінар, присвячений розгляду аспектів управління і розвитку персоналу агентств із забезпечення якості та ролі цифровізації в менеджменті співробітників, зустріч представників Національного агентства з директором Центру протидії корупції та демократичної довіри Міжнародної фундації виборчих систем (IFES), тренінг «Доброчесність та антикорупція у вищій освіті», організований за сприяння Програми розвитку ООН в Україні та Європейського Союзу, у якому взяли участь працівники Секретаріату Національного агентства, міжнародний форум освітян і роботодавців «Дистанційна освіта майбутнього: виклики та перспективи».

У липні 2023 р. проходила міжнародна конференція «Третя місія університетів: виклики та європейські перспективи», яку організовано в межах проекту Erasmus+ UNICOM, також представники Національного агентства взяли участь у щорічних загальних зборах Європейської мережі академічної доброчесності (ENAI).

У вересні Національне агентство разом із колегами із Секції з питань юридичної освіти та доступу до правничої професії Американської асоціації правників (Секції ABA) за підтримки USAID у межах Програми USAID «Справедливість для всіх» провели спільний вебінар на тему «Забезпечення якості правничої освіти: інструменти Американської асоціації правників та добрі практики». Також відбувалась щорічна конференція Британського агентства із забезпечення якості QAA «Майбутнє якості вищої освіти», у межах співробітництва між урядами України та Канади Державна служба якості освіти України провела Форум якості освіти. Захід організовано за підтримки ініціативи «Збереження доступу до шкільної освіти», що впроваджується проектом «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe) за участі Національного агентства. Представники Національного агентства взяли участь у міжнародному форумі університетського консорціуму Unite! «VIII Unite! Dialogue» у Вроцлавській політехніці, а під час VII Харківського міжнародного юридичного форуму відбулась дискусійна панель «Освіта у 21 сторіччі: нові виклики та їх вирішення» за участі представника Національного агентства. Також Національне агентство взяло участь у вебінарі від INQAANE Talks, темою якого стала навігація майбутнього навчання в контексті визнання мікрокваліфікацій.

У жовтні 2023 р. відбулась міжнародна онлайн-конференція «ESG: Керівництво для університетів та агентств із забезпечення якості у досягненні їхніх цілей». У межах програми Going Global Partnerships пройшов захід «Deep Dialogues-2023. Побудова стійкого майбутнього: забезпечення інклюзивної та сталої якості вищої освіти», організатором якого виступила Британська Рада (British Council) у партнерстві з Агентством із забезпечення якості вищої освіти (QAA, Велика Британія) та Advance HE (Велика Британія) і до якого долучився представник Національного агентства. Також у жовтні представниця Національного агентства взяла участь у Міжнародній науково-практичній конференції до 30-річчя Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука. 26–27 жовтня в Дубліні проходила Генеральна асамблея ENQA за участі Національного агентства. У кінці місяця відбулась панельна дискусія «Освітній процес в умовах війни» в межах Міжнародного студентського обміну «Діалог студентської єдності: Україна та Польща» за участі представників УАС.

У листопаді в межах проекту «Сходи до досконалості: посилення ефективної та надійної системи вищої освіти в Україні» (UKRKORG) на запрошення Естонського агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАКА) Національне агентство представило презентації «Забезпечення якості вищої освіти в українських ЗВО під час воєнного стану» на вебінарі «Акредитація у системі вищої освіти», також пройшла III Міжнародна науково-практична конференція «Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості у ЗВО

України: кваліфікації, оцінювання та культура якості», одним зі співорганізаторів якої стало Національне агентство. Представники Національного агентства в якості спікерів узяли участь у Міжнародному форумі «Людський капітал: навички для майбутнього».

У грудні 2023 р. відбулась VIII Міжнародна науково-практична конференція «Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі», 7 грудня відбувся Міжнародний молодіжний форум «Державотворець: Дії заради майбутнього». У заходах узяли участь представники Національного агентства. Пройшла Міжнародна конференція «Університет та інклюзія» в межах проекту Erasmus+ «Університети – Громади: посилення співпраці» (UNICOM) за участі представника від Національного агентства та XII Міжнародна науково-практична конференція «Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу: цифровізація та забезпечення якості вищої освіти». Також у грудні пройшла міжнародна конференція «Доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект в академічних колах і за їх межами: зустріч на перехресті» за участі представників Національного агентства.

Важливим напрямом інтернаціоналізації Національного агентства є міжнародна публікаційна активність як у періодичних бюлетенях асоціацій із якості, так і в наукових журналах й освітніх інтернет-ресурсах. Міжнародні публікації представників Національного агентства наводяться нижче.

### 1.7. Публікації Національного агентства

1. Artyukhov, A., Barvinok, V., Rehak, R., Matvieieva, Y., Lyeonov, S. (2023). Dynamics of interest in higher education before and during ongoing war: Google Trends Analysis. *Knowledge and Performance Management*, 7(1), 47–63. doi: 10.21511/kpm.07(1).2023.04
2. Artyukhov, A., Gavurova, B., Volk, I., Bilan, S., Lyeonov, S., Mudarri, T. (2023). External assessment of medical education quality: indicative model development considering paradox of skill. *Frontiers in Public Health*, 11:1184861. doi: 10.3389/fpubh.2023.1184861
3. Artyukhov, A., Volk, I., Dluhopolskyi, O., Mieszajkina, E., Myśliwiecka, A. (2023). Immersive University Model: A Tool to Increase Higher Education Competitiveness. *Sustainability*, 15, 7771. <https://doi.org/10.3390/su15107771>
4. Artyukhov, A., Bilan, S., Volk, I., Lyeonov, S., Serafimova, D. (2023). SPACE-RL Innovation Transfer Model “Science – Business”. *European Journal of Interdisciplinary Studies*, 15(1), 1–15. <https://ejist.ro/files/pdf/509.pdf>
5. Denyskina, G., Simshah, I., Loban, O. (2023). Maintaining Quality Assurance in Ukraine: Accreditation, Cooperation, and Anticorruption. *CHEA (Council for Higher Education Accreditation)*. <https://www.chea.org/sites/default/files/2023-07/Maintaining%20Quality%20Assurance%20in%20Ukraine-NC.pdf>
6. Loban, O., Denyskina, G., Simshah, I. (2023, July). Maintaining Quality Assurance in Ukraine: Accreditation, Cooperation and Anti-corruption. *The CHEA International Quality Group. Quality International Newsletter*. <https://www.chea.org/sites/default/files/2023-07/Maintaining%20Quality%20Assurance%20in%20Ukraine-NC.pdf>

7. National Agency for Higher Education Quality Assurance (2023). European Aspirations of NAQA: Advancing Higher Education Quality in Ukraine. *INQAAHE Newsletter Q3*. <https://mailchi.mp/inqaahe/inqaahe-newsletter-q3-9417954>
8. National Agency for Higher Education Quality Assurance (2023). Internationalization as a keynote of quality assurance. *INQAAHE Newsletter Q2*. <https://mailchi.mp/inqaahe.org/inqaahe-newsletter-q2-9178197-crnn4xbd0s-9378033>
9. National Agency for Higher Education Quality Assurance (2023). NAQA Takes Action to Promote Academic Integrity: GAIN and ENAI Membership. *INQAAHE Newsletter Q1*. <https://mailchi.mp/inqaahe.org/inqaahe-newsletter-q2-9178197-crnn4xbd0s-9335821>
10. Stukalo, N. (2023). Digitalization of quality assurance in Ukraine. *People and Culture in QA Agencies*. <https://www.ceenqa.org/wp-content/uploads/2023-CEENQA-People-and-Culture-in-QA-Agencies.pdf>

У 2023 р. продовжилась робота спеціального випуску журналу MDPI Educational Science Journal «Забезпечення якості вищої освіти» (входить до SCOPUS), ініційованого Національним агентством. Журнал був відкритий для подання статей для рецензування та публікації до 31 грудня 2023 р. Станом на грудень 2023 р. та за весь час до розгляду було подано 44 статті, з яких 11 було прийнято до публікації за результатами рецензування (double blind peer review). Відповідно acceptance rate становить 25 %. Журнал входить до першого квартиля (Q1).

### 1.8. Європейська інтеграція

У 2023 р. Національне агентство продовжило свою роботу в напрямі Європейської інтеграції відповідно до Національного плану дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти на період 2022–2023 рр. Метою Національного плану дій є консолідація зусиль усіх ключових стейкхолдерів у системі вищої освіти задля досягнення повної відповідності системи забезпечення якості вищої освіти Стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) та отримання Національним агентством повного членства в ENQA.

Одним із напрямів діяльності Національного агентства в контексті європейської інтеграції є імплементація змін до чинного законодавства щодо діяльності Національного агентства. Так, 2 травня 2023 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти». Закон регулює приведення системи забезпечення якості вищої освіти у відповідність до вимог Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015) та вдосконалення механізму забезпечення якості вищої освіти в Україні. Закон удосконалює окремі процедури забезпечення якості вищої освіти та діяльності Національного агентства, зокрема створення Апеляційної палати, здійснення постакредитаційного моніторингу, вдосконалення системи інституційної акредитації, уточнення статусу Національного агентства та вдосконалення відбору його членів.

Також серед основних напрямів роботи Національного агентства у 2023 р.

в контексті європейської інтеграції було продовження роботи над залученням міжнародних експертів до процедури акредитації освітніх програм, удосконалення критеріїв акредитації освітніх програм, підвищення залученості стейкхолдерів до роботи Національного агентства.

Крім того, Національне агентство бере участь у проєкті Еразмус+ «Підтримка європейських агентств із забезпечення якості у досягненні відповідності Європейським стандартам забезпечення якості вищої освіти ESG 2015» («Supporting European QA Agencies in meeting the ESG», SEQA-ESG II), завданням якого є підготовка до набуття повноправного членства в ENQA та включення до Європейського реєстру агенцій із забезпечення якості вищої освіти (EQAR).

Виконана робота разом із законодавчими змінами за 2023 р. стали вагомим внеском для інтеграції української системи забезпечення якості вищої освіти в європейський простір і вступу агентства до ENQA та внесення до EQAR.



## 2. КООРДИНАЦІЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Діяльність Національного агентства щодо координації внутрішніх і зовнішніх комунікаційних процесів базувалася на Комунікаційній стратегії, затвердженій у 2022 р. та спрямованій на реалізацію завдань:

- підвищити рівень поінформованості українського суспільства і міжнародної спільноти шляхом поширення якісної, достовірної та своєчасної інформації про діяльність Національного агентства та систему забезпечення якості вищої освіти в Україні;
- популяризувати діяльність Національного агентства, його місію, цілі та принципи;
- формувати позитивний імідж системи вищої освіти України всередині держави, а також за кордоном;
- сприяти поширенню обізнаності українського суспільства щодо євроінтеграції системи вищої української освіти та важливості цього процесу;
- розвивати партнерські зв'язки з іноземними партнерами шляхом двота багатостороннього співробітництва.

Секретаріат Національного агентства, виходячи з поставлених завдань, здійснював організаційний супровід подій, спрямованих на реалізацію місії, цілей і принципів агентства, його інформаційно-просвітницької роботи, розвитку партнерських зв'язків з іноземними партнерами та ключовими стейкхолдерами в питаннях розбудови системи забезпечення якості вищої освіти та дотримання принципів академічної доброчесності в Україні.

Для інформування українського суспільства та міжнародної спільноти й поширення якісної, достовірної, своєчасної інформації про розбудову системи забезпечення якості вищої освіти в Україні Національним агентством розвиваються власні комунікаційні майданчики. Зокрема, усі події протягом року висвітлювалися на офіційному сайті для україномовної та англomовної аудиторій, на власних комунікаційних майданчиках в соціальних медіа – на офіційних сторінках у соціальних мережах (Facebook – для україномовної аудиторії, LinkedIn та Twitter – для англomовної), в актуальних для української аудиторії месенджерах (офіційний Telegram-канал і Telegram-канал для здобувачів), на YouTube-каналі. Загалом на сайті та в соціальних медіа у 2023 р. оприлюднено понад 320 новин та оголошень. Також діяльність Національного агентства привертала увагу національних ЗМІ, висвітлювалася в блогах, була предметом дискусій у соціальних мережах.

Сайт Національного агентства протягом 2023 р., за даними веблічильника Google Analytics, відвідали 193 249 користувачів, які здійснили 873 177 переглядів. Найбільш відвідувані сторінки сайту – головна сторінка з інформацією про події та оголошення Національного агентства (264 484 перегляди), розділ щодо ступеня PhD (65 783 перегляди), оприлюднені протоколи засідань Національного агентства (36 587 переглядів), підрозділ про експертів (32 495 переглядів) й, особливо, про реєстр експертів (29 040 переглядів), оголошення про донабір експертів (21 732 перегляди), розділ про склад галузевих експертних рад (18 036 переглядів).

За результатами 2023 р. охоплення офіційної україномовної сторінки Національного агентства у Facebook становило 468 254 користувачі, що на 9,9 % менше, ніж у 2022 р. Проте значно зросла – на 50,9 % – кількість відвідувань сторінки користувачами: у 2023 р. зафіксовано 163 261 відвідування. Загалом кількість підписників офіційної сторінки Національного агентства у Facebook збільшилася до 17 835 (у 2022 р. – 16 303, тобто збільшення на 9,4 %). Найбільша кількість підписників – з України, їх доля становить 86,7 %.

Ураховуючи тенденції з розвитку комунікативних майданчиків в Україні та зважаючи на зручність користування, Національне агентство розвиває з 2022 р. Telegram-канал для здобувачів (t.me/naqa\_ua) з релевантним контентом (наразі 738 підписників), а з липня 2023 р. – офіційний Telegram-канал (t.me/naqaua) з акцентом на актуальних анонсах і подіях (наразі 961 підписник, середнє охоплення постів – 1 150 переглядів (грудень 2023 р.) й публікаційною активністю 2–3 пости на день).

Національне агентство продовжує розвиток офіційних англomовних сторінок у Twitter та LinkedIn, розглядаючи їх як комунікативні майданчики для взаємодії з міжнародною освітянською спільнотою, закордонними експертами, фахівцями у сфері вищої освіти й забезпечення якості, іноземними та міжнародними організаціями. Тематикою постів у 2023 р. було висвітлення міжнародної діяльності Національного агентства та інформування закордонних партнерів про наслідки російської агресії на території України. Загалом 103 публікації у Twitter у 2023 р. мали 23 264 перегляди. У LinkedIn, де сторінка існує з 2022 р., у 2023 р. кількість підписників збільшилася з 339 до 588, зафіксовано 1 606 реакцій на публікації. Діяльність із розвитку офіційних англomовних сторінок у Twitter та LinkedIn з огляду на їхній комунікаційний потенціал потребує подальшої системної роботи.

Діє офіційний YouTube-канал Національного агентства, де здійснюються прямі трансляції засідань, публікуються у відкритому доступі відеозаписи засідань, вебінарів і заходів. У 2023 р. на YouTube-каналі було опубліковано 27 відео та 10 трансляцій (17 липня 2023 р. – перша пряма трансляція засідання Національного агентства в YouTube, до цього трансляції здійснювалися на офіційній сторінці у Facebook). Серед десяти найбільш популярних відео у 2023 р. 6 – із засідань, 3 – із вебінарів і з презентації проекту Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. За 2023 р. користувачі здійснили 23 028 переглядів відеоматеріалів. Наразі канал має 1 187 підписників, але варто зазначити, що 79,8 % глядачів дивляться відео та трансляції, не підписуючись.

Національне агентство неухильно дотримується принципів прозорості та підзвітності у своїй діяльності. Усі засідання Національного агентства в частині акредитаційних справ транслюються в прямому ефірі – до липня 2023 р. на офіційній сторінці у Facebook, з липня 2023 р. – на офіційному YouTube-каналі. Усі відповідні відеозаписи збережені в публічному доступі. На офіційному сайті Національного агентства своєчасно публікуються оголошення про проведення засідань агентства та комітетів, а також усі протоколи засідань із необхідними матеріалами. Дані про акредитаційний процес і діяльність щодо формування та діяльність разових спеціалізованих вчених рад у відкритому доступі представлені в інформаційних системах

Національного агентства. Забезпечується прозорий формат донабору в реєстр експертів, оголошення конкурсів і донаборів у разі відкритих вакансій до складу галузевих експертних рад (у 2023 р. було 41 відповідне оголошення).

Ураховуючи принципову важливість поширення обізнаності українського суспільства щодо євроінтеграції системи вищої української освіти та важливості цього процесу, Національне агентство широко висвітлює цей напрям роботи, акцентуючи на тому, що відповідно до Додатка XLII до Угоди про асоціацію з ЄС обов'язковими для України є Рекомендації Європейського Парламенту і Ради від 15 лютого 2006 р. про подальшу співпрацю у сфері забезпечення якості вищої освіти (№ 2006/143/ЄС), які передбачають, що державам-підписантам слід створити незалежні та надійні агентства із забезпечення якості з метою їхнього подальшого включення до відповідного реєстру (EQAR) та у відповідності до ESG 2015, розроблених Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти (ENQA). Важливо, що Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти спільно з Міністерством освіти і науки України, Комітетом Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій послідовно працює над виконанням цього завдання, удосконалюючи нормативно-правову базу, взаємодіючи з керівництвом ENQA та EQAR. Для реалізації цього завдання був укладений і реалізований Національний план дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022–2023 рр.

У 2023 р. за цим напрямом також активно висвітлювалася ціла низка подій. Зокрема, 8–9 березня 2023 р. в Брюсселі відбулася зустріч представників міністерств освіти та агентств із забезпечення якості вищої освіти й стартова зустріч у межах проекту Erasmus+ «Підтримка європейських агентств із забезпечення якості у досягненні відповідності Європейським стандартам забезпечення якості вищої освіти ESG 2015» («Supporting European QA Agencies in meeting the ESG», SEQA-ESG II). 5 квітня 2023 р. Національне агентство представило на засіданні Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2022 р. 03 травня 2023 р. за участі Національного агентства відбулося засідання Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій з розглядом питання «Щодо інтеграції України до Європейського Союзу у сферах освіти і науки: стан і проблеми», яке, зокрема, стосувалося питань розбудови системи забезпечення якості вищої освіти.

Починаючи з жовтня 2023 р., Національне агентство готувало стратегічну зустріч і низку консультацій за участю широкого кола українських онлайн-учасників з керівництвом та експертами Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA) та Європейського реєстру агентств із забезпечення якості вищої освіти (EQAR), що відбудеться в лютому 2024 р. Мета запланованої зустрічі – оцінка прогресу в розбудові системи забезпечення якості української вищої освіти відповідно до ESG 2015 – стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Одним із ключових завдань є визначення подальших кроків для набуття Національним агентством повноправного членства в

ENQA та входження до EQAR. Під час зустрічі українська делегація планує представити європейським колегам результати виконання Національного плану дій зовнішнього забезпечення якості на 2022–2023 рр. та обговорити досягнення й виклики щодо розбудови системи забезпечення якості вищої освіти в Україні. Для набуття повноправного членства ENQA та включення до EQAR Національне агентство бере участь у проєкті Еразмус+ «Підтримка європейських агентств із забезпечення якості у досягненні відповідності Європейським стандартам забезпечення якості вищої освіти ESG 2015» («Supporting European QA Agencies in meeting the ESG», SEQA-ESG II).

Показово, що в дослідженні «Україна та Угода про асоціацію: моніторинг виконання 2014–2022» ГО «Український Центр Європейської Політики» та Представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні окремо відзначили діяльність Національного агентства в запровадженні європейських рекомендацій і стандартів із забезпечення якості вищої освіти (ESG) в Україні. Дослідники звернули увагу на зміни в законодавстві, зокрема у сфері академічної доброчесності та забезпечення якості в умовах воєнного стану. У документі йдеться і про внесок агентства в розробку Національного плану дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022–2023 рр. Окремо згадується міжнародна діяльність агентства, а саме: набуття членства в Глобальній мережі академічної доброчесності (GAIN) та участь у заходах Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти (ENQA), що, на думку дослідників, свідчить про активне входження до спільноти європейських організацій забезпечення якості освіти та академічної доброчесності. Загалом результати дослідження відображають позитивне розширення практики забезпечення якості через прозорість процедур акредитації освітніх програм, увагу до політики академічної доброчесності, реалізацію механізмів зовнішньої системи забезпечення якості освіти та успішну співпрацю з міжнародними організаціями в Європі.

Національне агентство продовжує системну взаємодію зі стейкхолдерами щодо розбудови системи забезпечення якості вищої освіти в Україні. Зокрема, у 2023 р. було організовано понад 250 подій.

З метою створення комунікативної платформи для освітян України з обміну досвідом щодо впровадження найкращих практик у діяльність закладів вищої освіти, спільного пошуку рішень щодо нагальних проблем системи забезпечення якості вищої освіти 6 листопада 2023 р. в місті Тернопіль Національне агентство в партнерстві із Західноукраїнським національним університетом уперше організувало Український форум якості освіти (Ukrainian Quality Assurance Forum, UQAF – 2023). Під час форуму в межах трьох панельних дискусій учасники обговорили місію, виклики і перспективи української системи забезпечення якості вищої освіти, шляхи та особливості впровадження постакредитаційного моніторингу, дискутували щодо механізмів забезпечення академічної доброчесності в Україні. Особливістю Форуму стали презентації представниками ЗВО та освітянських організацій найкращих практик із розбудови внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти з подальшим активним обговоренням і запитаннями від учасників форуму. Захід зібрав понад 160 очних учасників з усіх регіонів країни та понад 1 200 онлайн-учасників і викликав значну зацікавленість – серед

інших, у роботі форуму брали участь 355 гарантів освітніх програм і 127 завідувачів кафедр із ЗВО всіх регіонів країни, 93 керівники підрозділів, відповідальні за внутрішню систему забезпечення якості у своїх закладах вищої освіти, понад 80 ректорів і проректорів, понад 70 здобувачів освіти. Спікерами форуму стали провідні експерти, освітяни й науковці, народні депутати України, представники Офісу Президента України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я. Форум трансливався в прямому ефірі у Facebook, повний запис представлено на YouTube-каналі Національного агентства<sup>2</sup>.

Створюючи умови для взаємодії зі стейкхолдерами, для обміну думками щодо особливостей застосування критеріїв акредитації освітніх програм, інших актуальних питань акредитаційного процесу, 12 вересня 2023 р. Національне агентство організувало круглий стіл з очною участю «Якість вищої освіти: змістові та формальні параметри оцінювання». У заході взяли участь ректори та профільні проректори низки закладів вищої освіти України, народні депутати України, керівництво Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України. Під час круглого столу були представлені результати опитування гарантів освітніх програм і представників структурних підрозділів, відповідальних за реалізацію внутрішньої системи забезпечення якості освіти, щодо зовнішнього оцінювання освітніх програм у 2022–2023 навчальному році.

У 2023 р., продовжуючи традицію науково-методичної підтримки розбудови внутрішніх систем забезпечення якості в закладах вищої освіти Національне агентство організувало чи виступило співорганізатором 14 вебінарів, а саме:

- «SMART-підхід у зовнішньому забезпеченні якості вищої освіти» для експертів і членів галузевих експертних рад», 26 січня 2023 р.;
- з нагоди першої річниці затвердження Порядку присудження та скасування наукового ступеня доктора філософії, 31 січня 2023 р.;
- «Актуальні питання оцінювання якості освітніх програм ГЕР», 2 лютого 2023 р.;
- «Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти» для Криворізького державного педагогічного університету, 7 лютого 2023 р.;
- «Забезпечення якості вищої освіти: погляд експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти» для гарантів освітніх програм, спільно з Київським університетом імені Бориса Грінченка, 16 лютого 2023 р.;
- «Рік функціонування інформаційної системи Національного агентства «NAQA.SVR», 7 березня 2023 р.;
- «Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти в технічних університетах», 13 квітня 2023 р.;
- «Функціонування та акредитація освітніх програм з мистецьких спеціальностей», спільно з Державним агентством України з питань мистецтв та мистецької освіти, 28 квітня 2023 р.;
- «Забезпечення якості онлайн-освіти», спільно з глобальною організацією

із забезпечення якості Quality Matters (QM), 24 квітня 2023 р.;

- «Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти у ЗВО зі специфічними умовами навчання», 5 вересня 2023 р.;
- «Акредитація освітніх програм: механізми забезпечення якості вищої освіти» в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка в межах програми з підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, 19 вересня 2023 р.;
- «Академічна доброчесність у спортивній науці», спільно з факультетом здоров'я, фізичного виховання і спорту Київського університету імені Бориса Грінченка, 10 листопада 2023 р.;
- «Акредитація у системі вищої освіти» у межах проєкту «Сходи до досконалості: посилення ефективної та надійної системи вищої освіти в Україні» (UKRKORG), на запрошення Естонського агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАКА), 15 листопада 2023 р.;
- «Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти у закладах вищої освіти мистецького спрямування», спільно з Державним агентством України з питань мистецтв та мистецької освіти, 19 грудня 2023 р.

Цільовою групою, на яку орієнтовані вебінари, були перш за все гаранті освіти програм і члени груп із забезпечення якості, проректори, керівники та працівники профільних підрозділів, відповідальних за внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в ЗВО. Запис вебінарів представлено на офіційному YouTube-каналі Національного агентства в публічному доступі в якості доступних зацікавленим сторонам методичних матеріалів.

Крім того, Національне агентство організувало, виступило співорганізатором, делегувало профільних спікерів для змістовного забезпечення низки очних заходів в університетах, спрямованих на формування внутрішніх систем забезпечення якості та академічної доброчесності, зокрема:

- 18–21 січня 2023 р. – заходи з формування внутрішніх систем якості одеських закладів вищої освіти, у яких функціонують освітні програми медико-біологічного спрямування, зокрема проведено методичний семінар «Якість вищої медичної освіти»;
- 23 лютого 2023 р. – участь у програмі підвищення кваліфікації «Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти» в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка;
- 15 березня 2023 р. – участь у нараді для завідувачів кафедр і науково-педагогічних працівників Національного університету біоресурсів і природокористування України;
- 23 березня 2023 р. – організація регіонального семінару «Застосування внутрішніх систем забезпечення якості в організації освітнього процесу та подоланні освітніх втрат та розривів» в Університеті Короля Данила;
- 4 квітня 2023 р. – семінар «Актуальні проблеми забезпечення якості вищої освіти», організований Національним університетом «Києво-Могилянська академія»;
- 29–31 травня 2023 р. – тренінг для розробників магістерських освітніх програм антикорупційного спрямування;
- 1 червня 2023 р. – круглий стіл на базі Запорізького національного

<sup>2</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=IBcPskqsv8&t=1970s>

університету «Акредитація як стимул до модернізації ЗВО»;

- 7 червня 2023 р. – участь у циклі зустрічей, пов'язаних із підготовкою освітніх програм до акредитації, які організував Український католицький університет;
- 2–3 листопада 2023 р. – методичний тренінг «Основні тенденції розвитку акредитаційного процесу та кращі практики роботи галузевих експертних рад» для академічної спільноти Волинської та Рівненської областей, організований Міжнародним фондом досліджень освітньої політики спільно з Луцьким національним технічним університетом, за участі керівника Секретаріату та представників галузевих експертних рад Національного агентства;
- 16–17 листопада 2023 р. – Міжнародна науково-практична конференція «Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості в ЗВО України: кваліфікації, оцінювання та культура якості» в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, одним зі співорганізаторів якої було Національне агентство;
- 27 листопада 2023 р. – семінар «Проблемні питання оцінювання освітніх програм: кореляція зовнішньої та внутрішньої систем якості освіти» у відокремленому підрозділі Національного університету біоресурсів та природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут».

Протягом 2023 р. відбулася низка зустрічей із керівниками ЗВО в Національному агентстві, зокрема й із представниками переміщених університетів. Також було організовано робочі візити в низку ЗВО, навіть у прифронтові регіони, під час яких обговорювалися особливості забезпечення якості вищої освіти й загальному розвитку університетів в екстремальних умовах війни. Продовжується системна співпраця зі Спілкою ректорів закладів вищої освіти України та Асоціацією навчальних закладів України приватної форми власності.

Національне агентство продовжує системну співпрацю із центральними органами виконавчої влади, представниками роботодавців, студентськими, експертними та громадськими організаціями.

У взаємодії з Національним агентством із запобігання корупції (НАЗК), з яким 25 січня 2023 р. було укладено меморандум про співпрацю, представники агентства взяли участь у розробці Державної антикорупційної програми, затвердженої урядом у березні 2023 р. Представники Національного агентства беруть участь в обговоренні антикорупційної проблематики у вищій освіті в різних заходах і на різноманітних науково-практичних подіях.

З урахуванням необхідності інтеграції професійних стандартів в освітні програми закладів вищої освіти вибудовується послідовна взаємодія з Національним агентством кваліфікацій (НАК). Зокрема, 1 лютого 2023 р. відбулась робоча зустріч із НАК щодо врахування професійних стандартів в освітніх програмах ЗВО, у травні 2023 р. за участі всіх зацікавлених сторін обговорювалося питання інтеграції професійних стандартів у формування освітніх програм із кібербезпеки, а в листопаді 2023 р. відбулося обговорення питань координації професійних та освітніх стандартів і їх ролі в побудові освітніх програм у межах міжнародного форуму «Людський капітал: навички для майбутнього». Продовжується співпраця з Федерацією роботодавців України.

Національне агентство і Державна служба якості освіти обговорювали питання у сфері забезпечення якості шкільної освіти, що є однією з передумов у здобутті якісної вищої освіти. 25 травня 2023 р. представники Національного агентства брали участь в освітній ініціативі «Розроблення “нетипових” освітніх програм: нові можливості та перспективи для закладів загальної середньої освіти», організованої Державною службою якості освіти, а 20 вересня 2023 р. в межах співробітництва між урядами України та Канади – у Форумі якості освіти. Також представники Національного агентства брали участь в обговоренні проблематики підготовки вчителів для середньої школи в умовах війни. Так, 22 лютого – участь у круглому столі «Вплив війни на результати навчання», організованому Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини, а 23 серпня 2023 р. – участь у круглому столі «Розвиток освітніх програм та підготовки педагогів на основі професійного стандарту вчителя та у відповідь на виклики війни» в Київському університеті імені Бориса Грінченка.

Триває традиційна співпраця та організація спільних заходів з українськими студентськими організаціями, такими як Українська асоціація студентів, Українська студентська ліга, ГО «Конгрес молодіжних рад України», Національне українське молодіжне об'єднання. Зокрема, у жовтні 2023 р. відбулася спільна очна зустріч із членами Української асоціації студентів і Польського студентського парламенту з обговоренням особливостей та перспектив забезпечення якості вищої освіти України в умовах війни. 7 грудня 2023 р. в Дніпрі пройшов міжнародний молодіжний форум «Державотворець: Дії заради майбутнього», який об'єднав представників 17 громадських молодіжних організацій, представників державного сектора, роботодавців, іноземних партнерів та інших зацікавлених осіб.

Національне агентство продовжує системну взаємодію з громадськими експертами та організаціями освітянського спрямування, зокрема з питань обговорення розбудови системи забезпечення якості вищої освіти та шляхів імплементації ESG – Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Так, у травні 2023 р. представники Національного агентства брали участь у панельній дискусії «Якими мають стати українські університети?» 23 травня 2023 р. відбувся онлайн-захід «Якість вищої освіти по-європейськи: чого чекати українським університетам?», організований ГО «Прогресильні» та Національним агентством, присвячений обговоренню Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти». 1 червня 2023 р. Національне агентство взяло участь у заході «Громадська акредитація: якісна школа очима професійних спільнот». Із 13 по 15 липня 2023 р. у Львові, в Українському католицькому університеті, відбулась підсумкова конференція VI фази польсько-українського проекту «Інноваційний університет і лідерство», де обговорювалося широке коло питань щодо участі агентів змін в українському академічному середовищі в умовах війни. 20 липня 2023 р. підписано Меморандум про співпрацю з Ukraine Global Faculty (UGF), які залучають провідних світових учених для проведення публічних лекцій за актуальними темами для українських освітян і науковців. 15 вересня 2023 р. на онлайн-зустрічі Національного агентства

з Національною командою експертів із реформування вищої освіти (HERE team) обговорювались поточний стан і перспективи розвитку системи забезпечення якості вищої освіти, зокрема щодо нормативно-правового регулювання в контексті євроінтеграції.

Національне агентство продовжує послідовну роботу щодо забезпечення якості IT-освіти в Україні, у взаємодії з Міністерством цифрової трансформації і низкою провідних компаній та фахових об'єднань в IT-сфері, таких як SoftServe, Genesis, Kharkiv IT Cluster та інші. Зокрема, Національне агентство здійснює експертну підтримку проєкту для викладачів IT-дисциплін українських університетів ITeacher's Meet-Ups, організованого компанією SoftServe, а також пілотного проєкту «Система сертифікації IT-дисциплін», що започатковано Kharkiv IT Cluster. 26 січня 2023 р. відбулася онлайн-зустріч «Роль внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗВО в побудові сучасних освітніх програм в IT-галузі» у межах серії подій ITeacher's Meet-Ups, організованих Глобальною компанією SoftServe. 15 травня 2023 р. представники Національного агентства взяли участь у панельній дискусії на тему «Вплив на підвищення якості підготовки IT-фахівців у закладах вищої освіти в межах співпраці бізнесу та освіти», організованій Kharkiv IT Cluster, а 21 грудня 2023 р. – у круглому столі на тему «Дуальна освіта: кращі практики та виклики впровадження», організованому компанією SoftServe. 7 червня 2023 р. представники Національного агентства взяли участь в IT Ukraine Education Summit 2023.

Зважаючи на тренди диджиталізації в розбудові якості вищої освіти, у 2023 р. Національне агентство в межах консорціуму розпочало реалізацію проєкту Erasmus+ «Відкритий університет – Відкрита українська ініціатива» (Digital University – Open Ukrainian Initiative, DigiUni) щодо створення цифрової платформи для українських університетів. Триває реалізація проєкту Erasmus+ «Персоналізована модель навчання на основі віртуального навчання середовища інтелектуального викладання “Навчання без обмежень”» (Students' Personalised Learning Model, Based on the Virtual Learning Environment of Intellectual Tutoring “Learning with No Limits”, Smart-PL).

Також Національне агентство значну увагу приділяє проблемам забезпечення якості юридичної освіти. Зокрема, 21 квітня 2023 р. відбувся Віртуальний міжнародний круглий стіл «Забезпечення якості юридичної освіти: інструменти і добрі практики». 27 вересня 2023 р. під час VII Харківського міжнародного юридичного форуму відбулась дискусійна панель «Освіта у 21 сторіччі: нові виклики та їх вирішення». 14 вересня Національне агентство разом із колегами із Секції з питань юридичної освіти та доступу до правничої професії Американської асоціації правників (Секції ABA) за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку в межах Програми USAID «Справедливість для всіх» провели спільний вебінар на тему «Забезпечення якості правничої освіти: інструменти Американської асоціації правників та добрі практики».

Національне агентство приділяє окрему увагу забезпеченню якості вищої освіти в галузі 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону та 26 Цивільна безпека у взаємодії з профільними підрозділами відповідних міністерств та закладами вищої освіти зі специфічними умовами

навчання. Зокрема, працює Комітет Національного агентства з питань військової освіти, який опікується питаннями забезпечення якості освіти в принципово важливому для країни безпековому секторі. У травні 2023 р. підписано меморандум про співпрацю з Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України, проведено тематичне обговорення ролі та місця професійних стандартів у формуванні освітніх програм закладів вищої освіти з напрямку кібербезпеки. 5 вересня 2023 р. проведено вебінар «Актуальні питання забезпечення якості вищої освіти у ЗВО зі специфічними умовами навчання», орієнтований на освітні програми в галузі 26 Цивільна безпека. 26 жовтня 2023 р. підписано Меморандум про співпрацю між Міністерством внутрішніх справ і Національним агентством у частині взаємодії щодо розбудови систем забезпечення якості вищої освіти в ЗВО в підпорядкуванні МВС, щодо освітніх програм зі специфічними умовами навчання. А 14 листопада 2023 р. в розвитку цього формату відбулася перша зустріч із керівництвом Київського інституту Національної гвардії. Також Національне агентство співпрацює та підтримує розбудову внутрішніх систем забезпечення якості вищої освіти у військових ЗВО. У межах консорціуму реалізовується проєкт Erasmus+ «Симуляційна медицина та сценарій-орієнтоване навчання з невідкладної допомоги» (Simulation medicine and Scenario-based learning for emergency, SimS) з огляду на потребу забезпечити запровадження модернізації освітніх програм навчання з надання першої домедичної та невідкладної медичної допомоги шляхом одночасного впровадження інноваційних технологій сценарно-орієнтованого навчання, симуляційної медицини і компетентної психологічної підтримки лікарів та осіб із категорії «перший на місці події» з галузі цивільної безпеки.

Окремою, резонансною темою в роботі Національного агентства є розбудова культури академічної доброчесності в українському академічному середовищі. У цьому контексті розгляд низки скарг щодо виявлення академічного плагиату та інших порушень в сфері академічної доброчесності в наукових роботах публічних осіб є лише одним із напрямів цієї роботи, проте найбільш актуальним. Зокрема, в центрі суспільної уваги працював Комітет Національного агентства з питань етики. Реагуючи на суспільний резонанс, 5 квітня 2023 р. член Національного агентства, голова Комітету з питань етики Артем Артюхов дав інтерв'ю, у якому розповів про особливості реалізації академічної доброчесності в Україні та діяльність Національного агентства у цьому напрямі, а 12 жовтня 2023 р. в блозі «Як суди нівелюють відповідальність за плагиат» на платформі Osvita.ua голова Національного агентства Андрій Бутенко поділився думками про проблемні ситуації з розгляду скарг щодо виявлення академічного плагиату в роботах публічних осіб.

Протягом 2023 р. в межах ініціативної групи представники Національного агентства брали участь у створенні законопроєкту «Про академічну доброчесність». Представники Національного агентства брали участь у низці наукових і дискусійних заходів щодо проблем академічної доброчесності. Крім того, у контексті реалізації ідей академічної доброчесності в межах консорціуму реалізовується проєкт Erasmus+ «Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи» (Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia, OPTIMA).

### 3. ЗОВНІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ. АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ НАЦІОНАЛЬНИМ АГЕНТСТВОМ

Також як реакцію на недоброчесні практики 24 січня 2023 р. Національне агентство оприлюднило своє офіційне звернення стосовно виявлених практик використання російськомовної літератури та російськомовного навчання, а 30 листопада 2023 р. були оприлюднені рекомендації Комітету Національного агентства з питань етики щодо припинення (обмеження) використання джерел інформації держави-агресора в наукових публікаціях.

Крім того, протягом 2023 р. члени Національного агентства виступали з окремими думками в блогах:

- «Наскільки якісним є забезпечення якості освіти?» (Олена Єременко, 7 березня 2023 р., Osvita.ua)<sup>3</sup>;
- «Оновлення підходів до навчання іноземців» (Олена Єременко, 26 червня 2023 р., Osvita.ua)<sup>4</sup>;
- «Як суди нівелюють відповідальність за плагіат» (Андрій Бутенко, 12 жовтня 2023 р., Osvita.ua)<sup>5</sup>;

Ураховуючи особливості та досвід комунікаційних процесів в умовах війни, Національне агентство планує у 2024 р. внести зміни до Комунікаційної стратегії, зокрема в питаннях удосконалення роботи з роз'яснення актуальних питань діяльності агентства, його місії, цілей і принципів, зробити більший акцент на формуванні культури академічної доброчесності в українському академічному середовищі, подальшій розбудові комунікативних майданчиків із таргетуванням на цільові аудиторії, зокрема з акцентом в україномовному сегменті на Telegram-канали, в англomовному – на сторінки в LinkedIn і Twitter.

У 2023 р. Національне агентство за повною процедурою розглянуло 1 561 освітню програму (див. Рисунок 1), тоді як за 2022 р. – 904 ОП. Зростання загальної кількості певною мірою свідчить про адаптацію ЗВО до випробувань воєнного часу та потребу налагодити системну роботу. При цьому зросла і кількість ОП, розглянутих за спрощеною процедурою відповідно до Постанови 295 – 1 213 (за 2022 р. – 892 ОП). Як і в попередньому році, найбільше було подано ОП з галузі 01 Освіта, педагогіка – 331 (11,93 %) (142 – за повною процедурою та 189 – за спрощеною), 07 Управління та адміністрування – 284 (10,24 %) (152 – за повною процедурою та 132 – за спрощеною).

У 2023 р. найбільшу кількість освітніх програм за повною процедурою було розглянуто за такими галузями знань: 03 Гуманітарні науки – 168 (10,76 %), 12 Інформаційні технології – 153 (9,80 %), 07 Управління та адміністрування – 152 (9,74 %), 01 Освіта, педагогіка – 142 (9,10 %). Менше 1 % від загальної кількості освітніх програм Національним агентством було розглянуто за такими галузями знань: 04 Богослов'я – 1 (0,06 %), 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону – 2 (0,13 %), 21 Ветеринарна медицина – 4 (0,26 %).

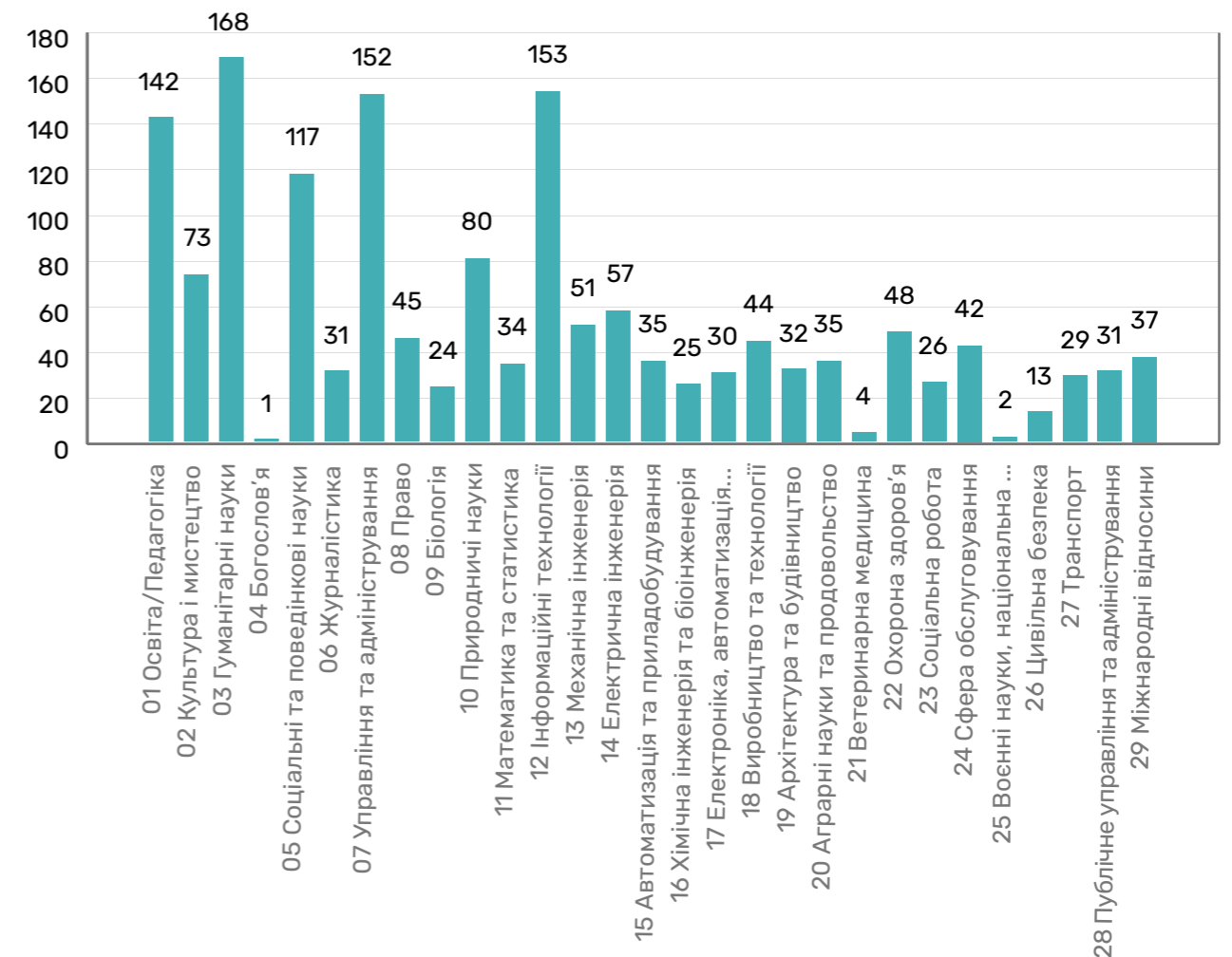


Рисунок 1

<sup>3</sup> URL: <https://bit.ly/3L0qQ9t>

<sup>4</sup> URL: <https://bit.ly/3NMf5nT>

<sup>5</sup> URL: <https://bit.ly/3rN4Mle>

## 01 Освіта / Педагогіка

За галузку знань 01 Освіта / Педагогіка Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 142 освітніми програмами.

З них 1 (1 %) освітня програма за рівнем освіти «молодший бакалавр», 56 (39 %) освітніх програм за рівнем вищої освіти (далі – рівнем освіти) «бакалавр», 71 (50 %) – «магістр» та 14 (10 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 2).

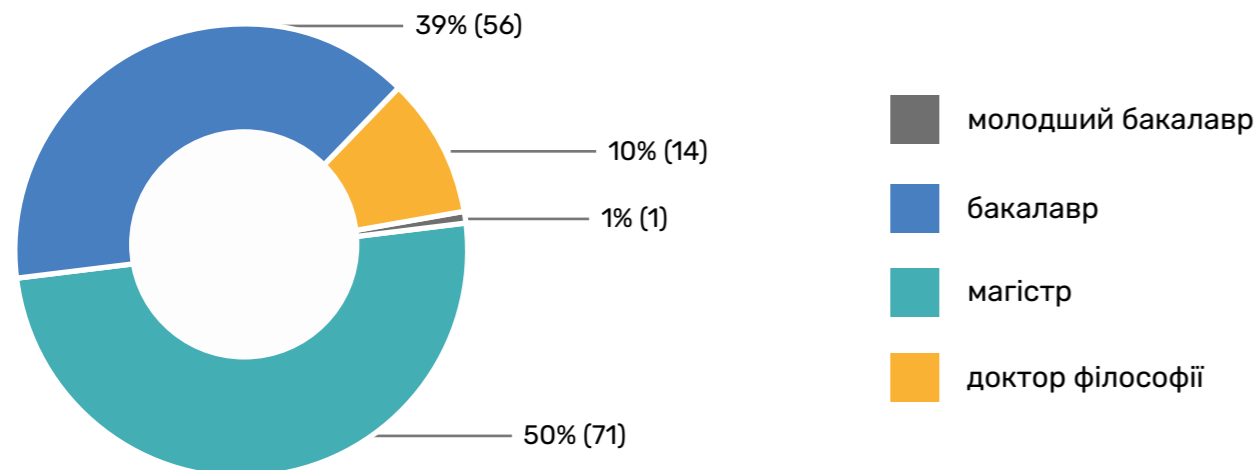


Рисунок 2

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 014 Середня освіта – 73 (51 %), найменшу кількість – за спеціальністю 012 Дошкільна освіта – 7 (5 %) (див. Рисунок 3).

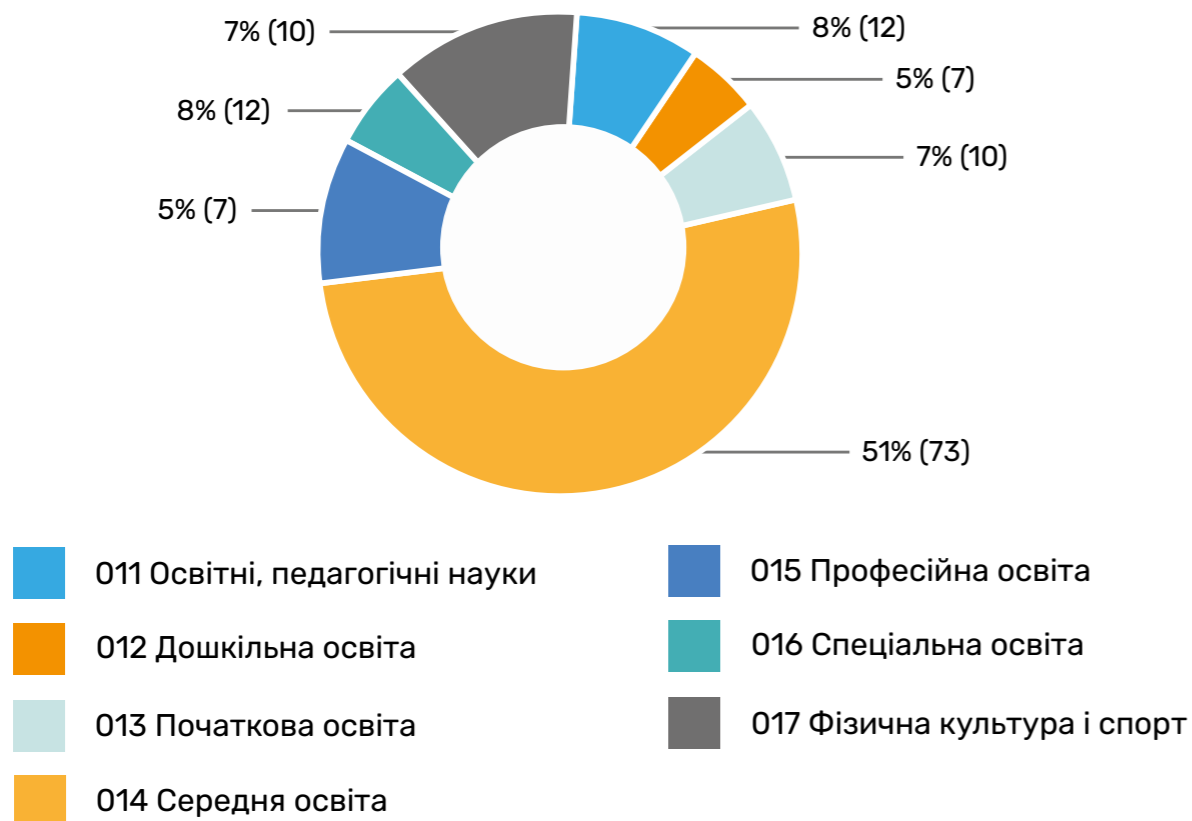


Рисунок 3

Рішення про акредитацію отримали 111 (78 %) освітніх програм (див. Рисунок 4).

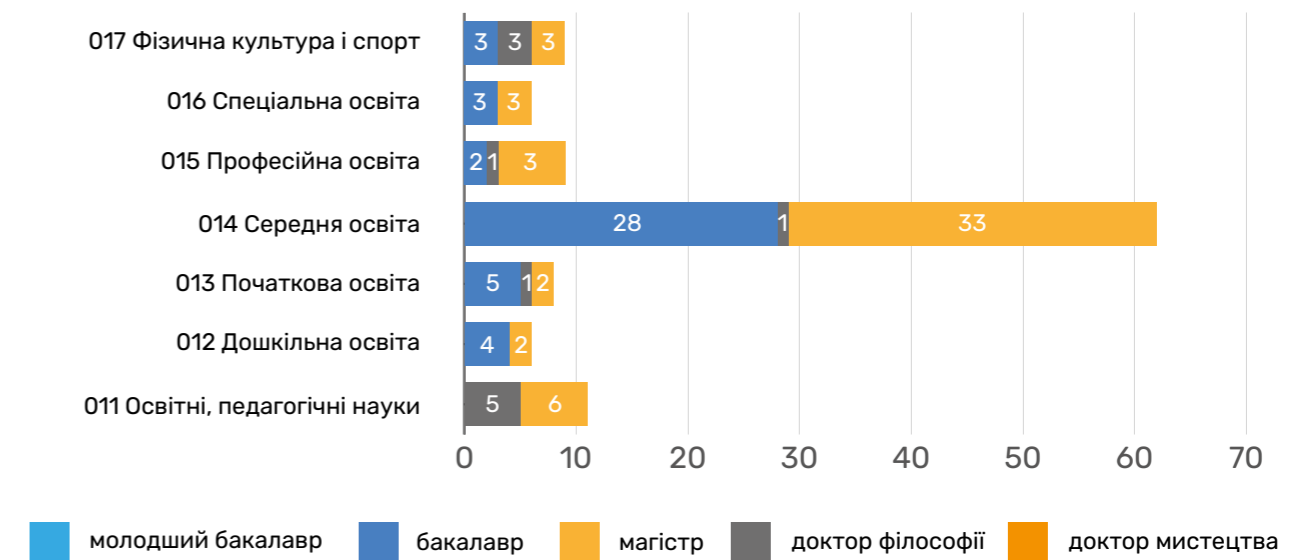


Рисунок 4

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 30 (21 %) освітніх програм (див. Рисунок 5).

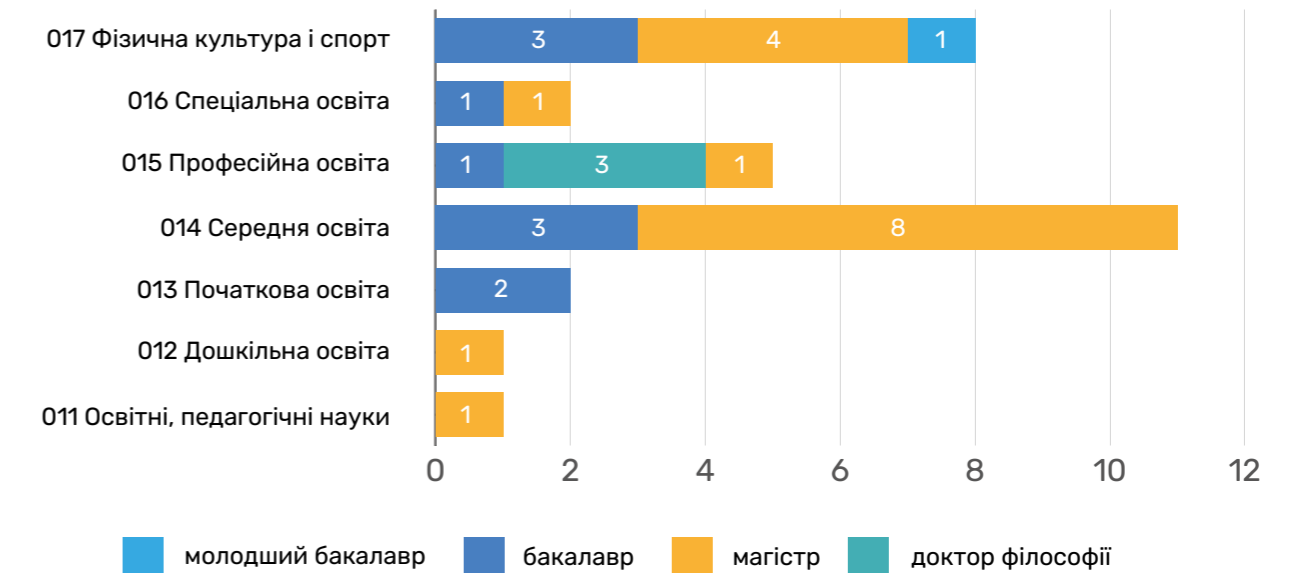


Рисунок 5

Акредитацію з визначенням «відмова» отримала 1 (1 %) освітня програма зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт за рівнем освіти «бакалавр».

## 02 Культура і мистецтво

За галузку знань 02 Культура і мистецтво Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 73 освітніми програмами.

З них 45 (62 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 24 (33 %) – «магістр» та по 2 (3 %) освітньо-наукові програми за рівнями освіти «доктор філософії» і «доктор мистецтв» (див. Рисунок 6).

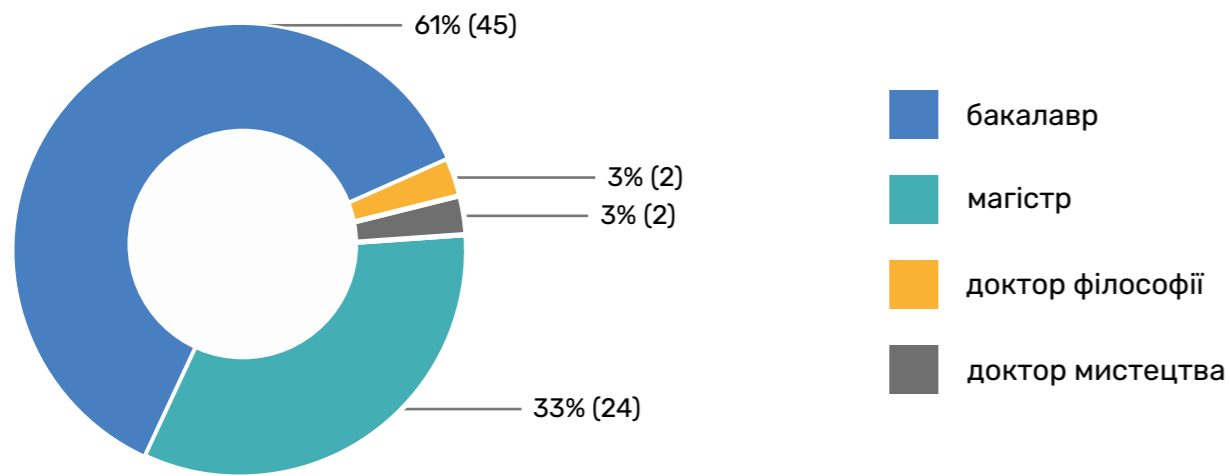


Рисунок 6

Більшість – 18 (25 %) освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, найменшу кількість освітніх програм – за спеціальностями 028 Менеджмент соціокультурної діяльності – 1 (1 %) і 026 Сценічне мистецтво – 2 (3 %) (див. Рисунок 7).

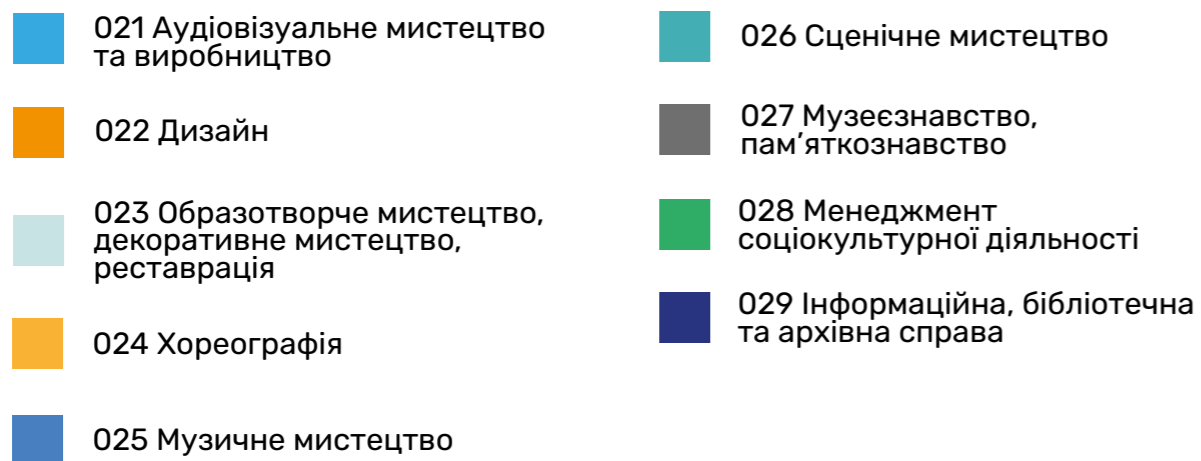
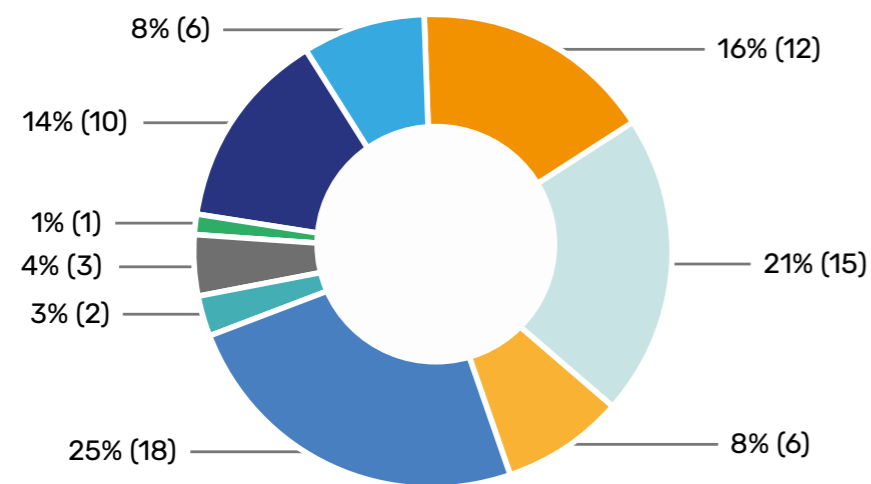


Рисунок 7

Рішення про акредитацію отримали 69 (95 %) освітніх програм (див. Рисунок 8).

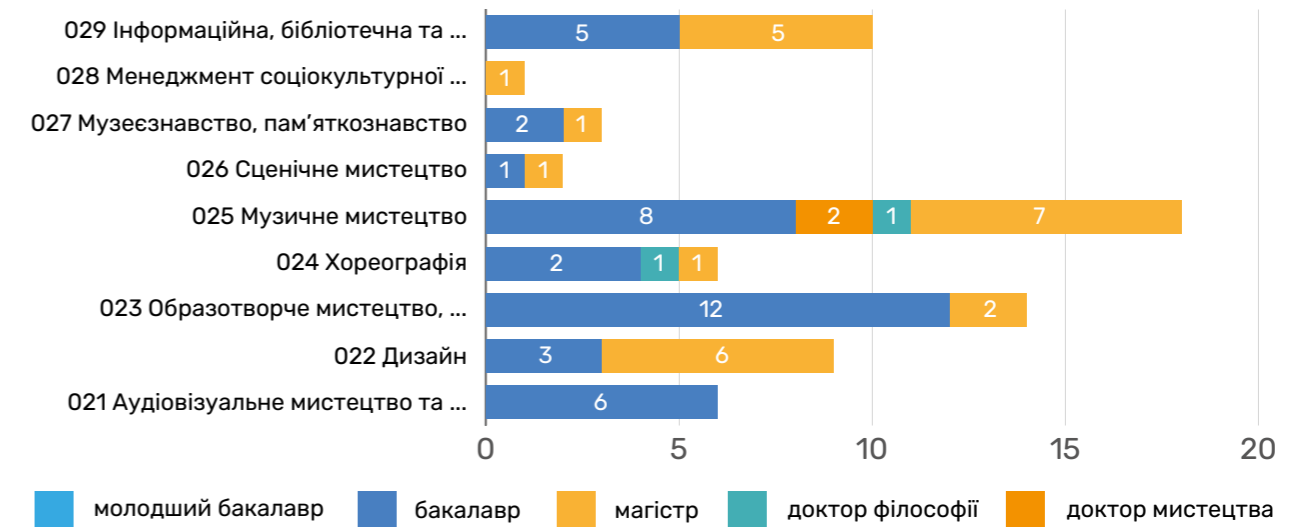


Рисунок 8

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 4 (5 %) освітні програми (див. Рисунок 9).

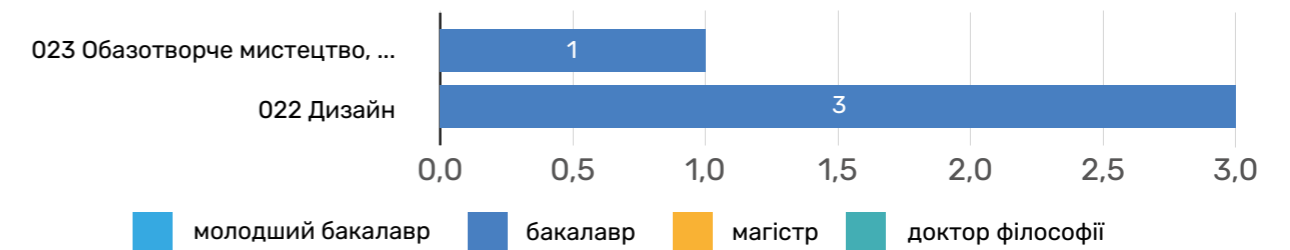


Рисунок 9

### 03 Гуманітарні науки

За галуззю знань 03 Гуманітарні науки Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 168 освітніми програмами.

З них 59 (35 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 94 (56 %) – «магістр», 15 (9 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 10).

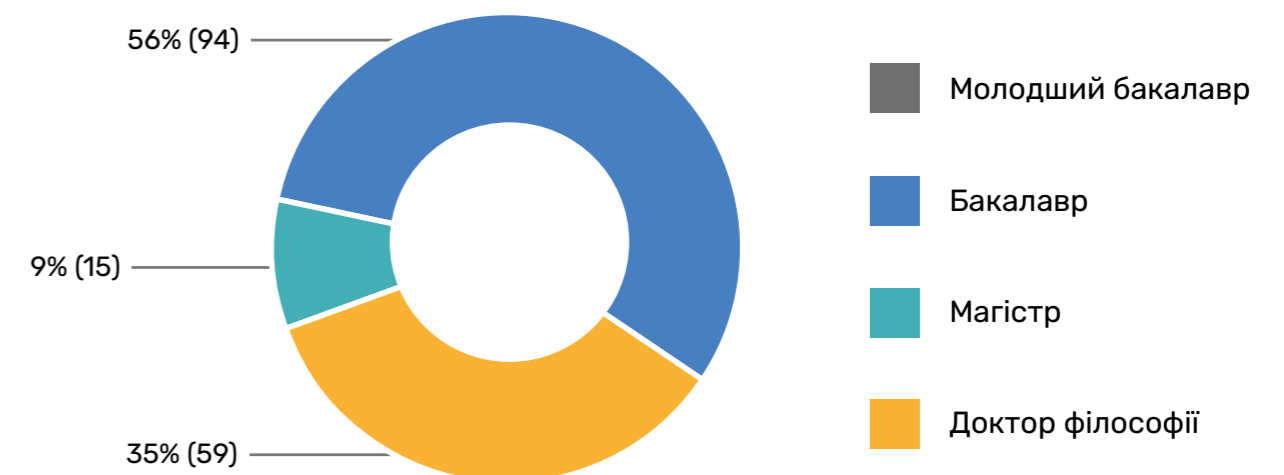


Рисунок 10



Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 035 Філологія – 121 (72 %), найменшу кількість – за спеціальністю 031 Релігієзнавство – 2 (1 %) (див. Рисунок 11).

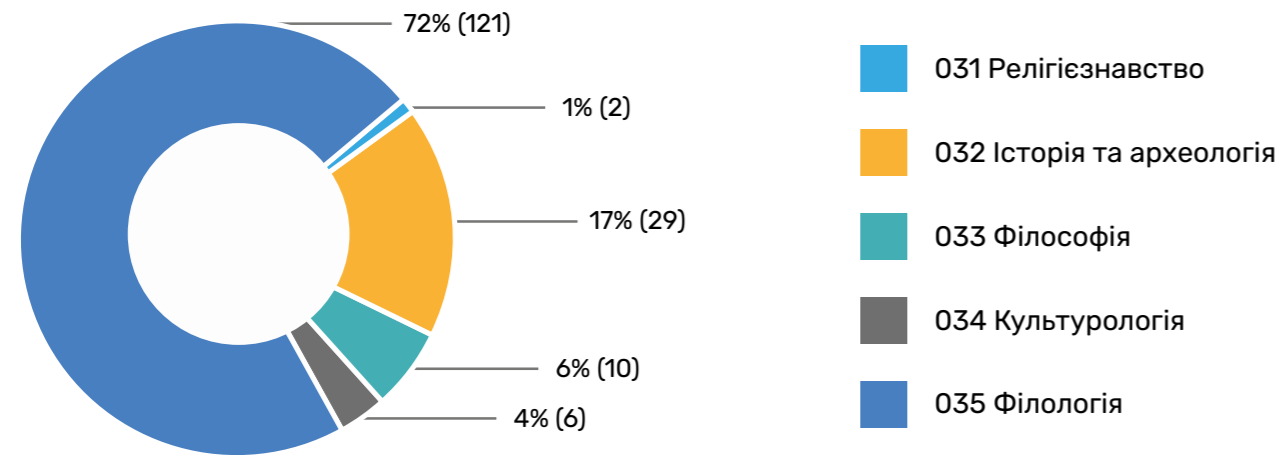


Рисунок 11

Рішення про акредитацію отримали 143 (85 %) освітні програми (див. Рисунок 12).

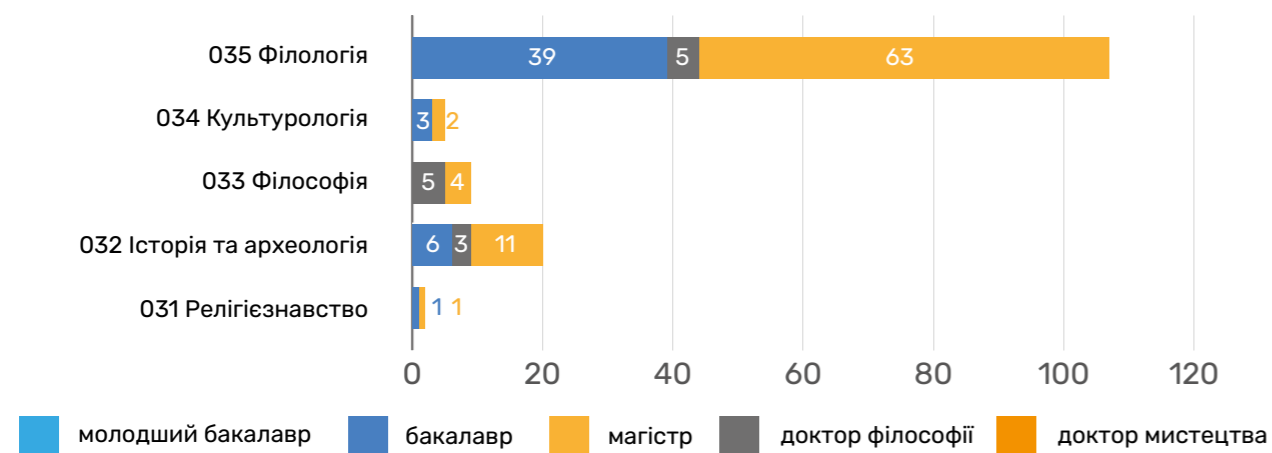


Рисунок 12

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 19 (11 %) освітніх та освітньо-наукових програм за спеціальностями 032 Історія та археологія, 033 Філософія, 034 Культурологія та 035 Філологія (див. Рисунок 13).

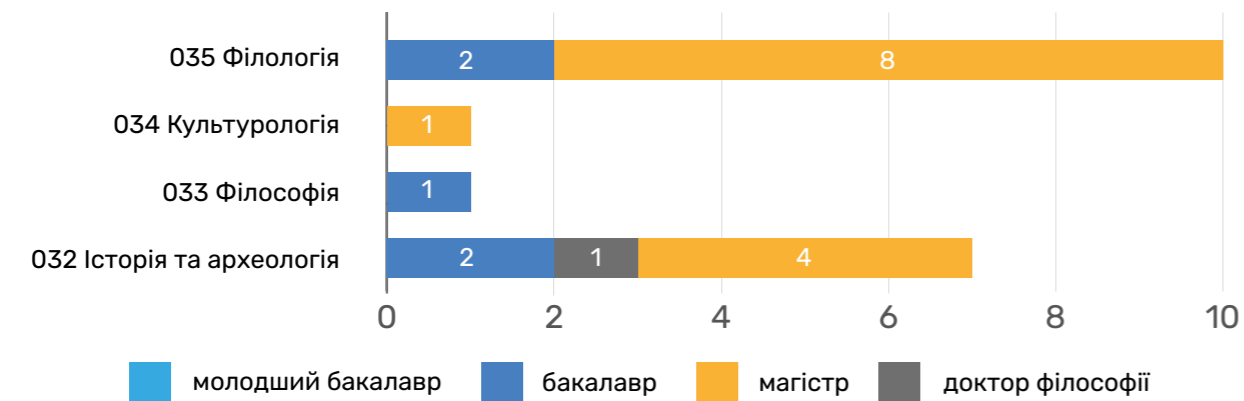


Рисунок 13

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (1 %) освітньо-наукова програма за спеціальністю 032 Історія та археологія.

#### 04 Богослов'я

За галузь знань 04 Богослов'я Національне агентство розглянуло та прийняло рішення про акредитацію за 1 освітньо-науковою програмою рівня освіти «доктор філософії». Програма отримала рішення про акредитацію.

#### 05 Соціальні та поведінкові науки

За галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 117 освітніми програмами.

З них 1 (1 %) освітня програма за рівнем освіти «молодший бакалавр», 40 (34 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 58 (50 %) – «магістр» та 18 (15 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 14).

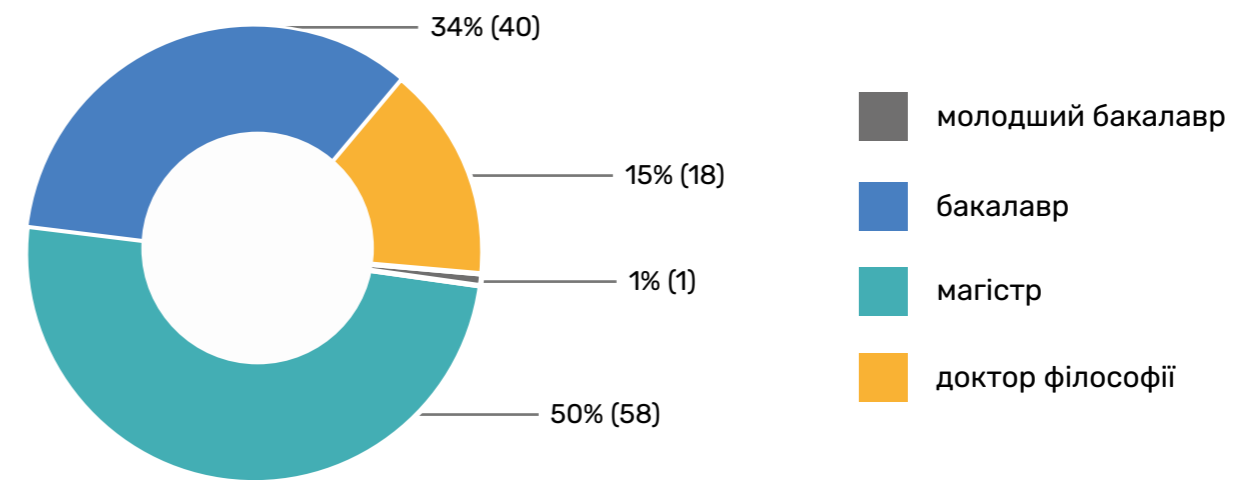


Рисунок 14

Більшість освітніх програм було розглянуто за спеціальностями 051 Економіка – 53 (45 %) та 053 Психологія – 39 (33 %), найменша кількість освітніх програм – за спеціальністю 054 Соціологія – 8 (7 %) (див. Рисунок 15).

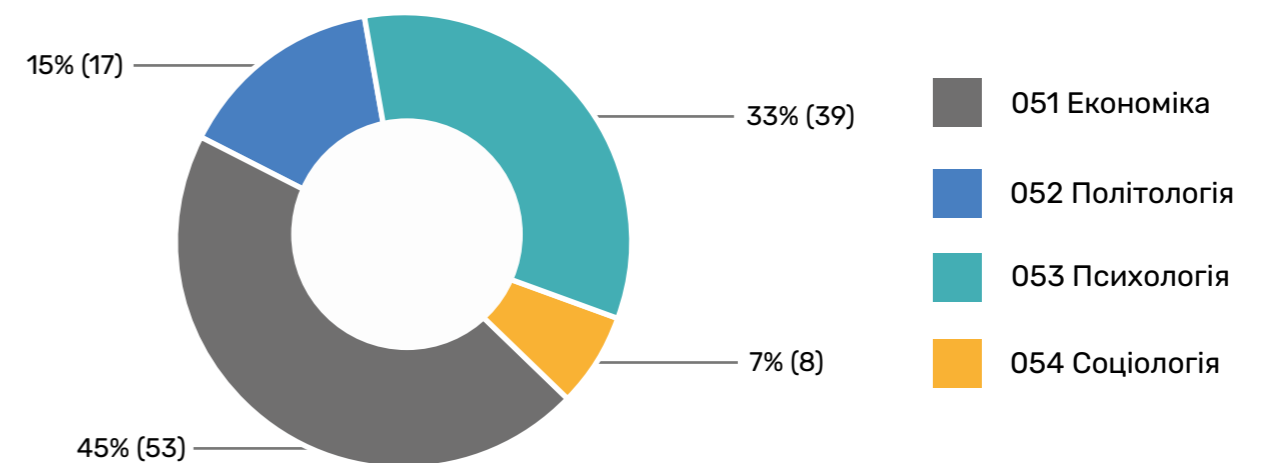


Рисунок 15

Рішення про акредитацію отримали 106 (91 %) освітніх програм (див. Рисунок 16).

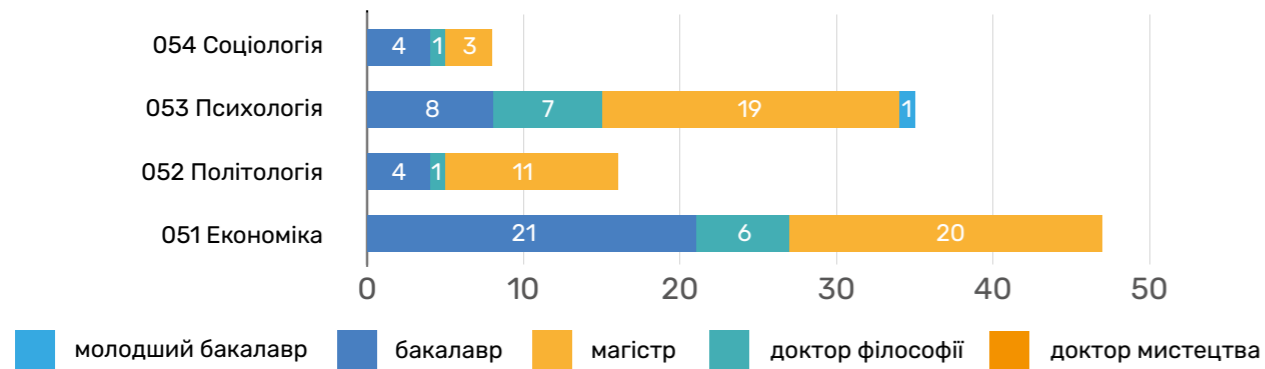


Рисунок 16

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 11 (9 %) освітніх програм за спеціальностями 051 Економіка, 052 Політологія, 053 Психологія (див. Рисунок 17).

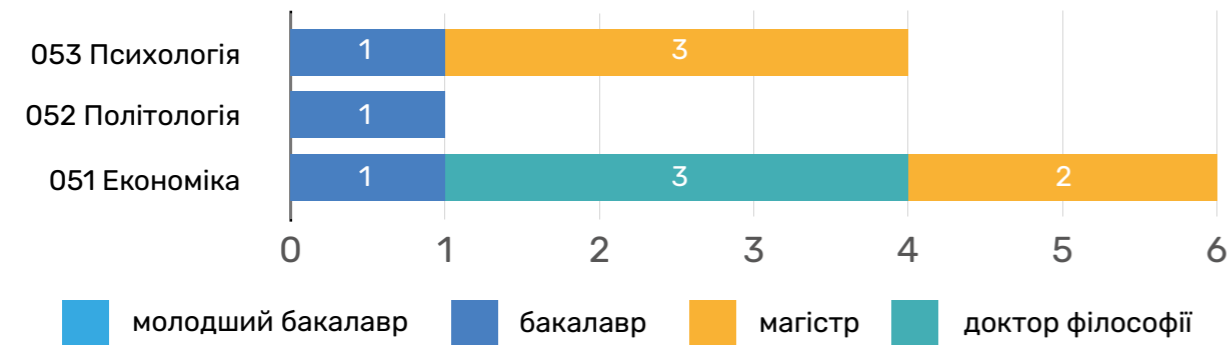


Рисунок 17

## 06 Журналістика

За галузь знань 06 Журналістика Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 31 освітньою програмою.

З них 16 (52 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 15 (48 %) – «магістр» (див. Рисунок 18).

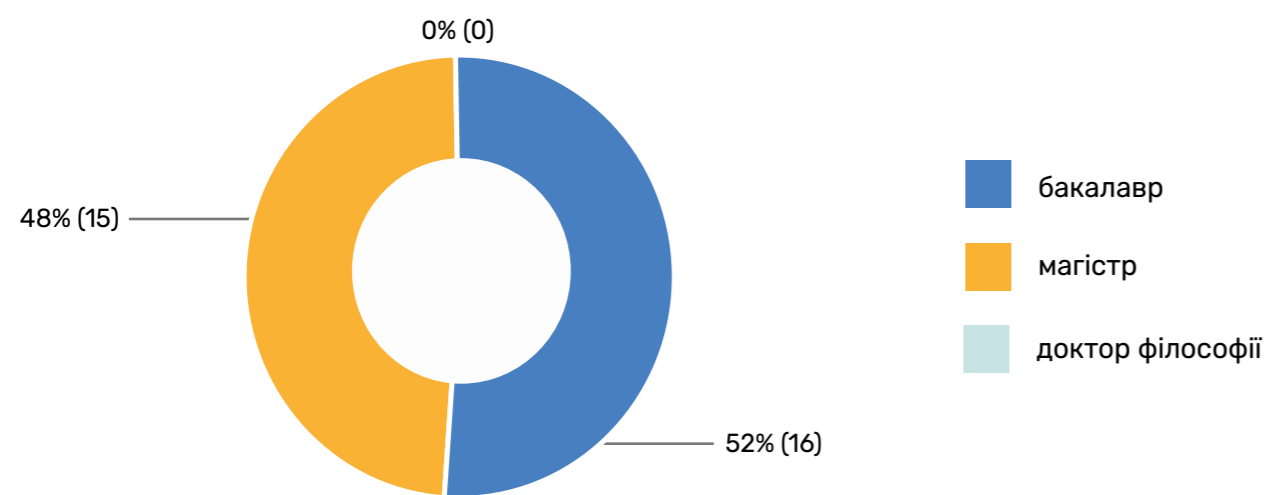


Рисунок 18

Рішення про акредитацію отримали 30 (97 %) освітніх програм (див. Рисунок 19).

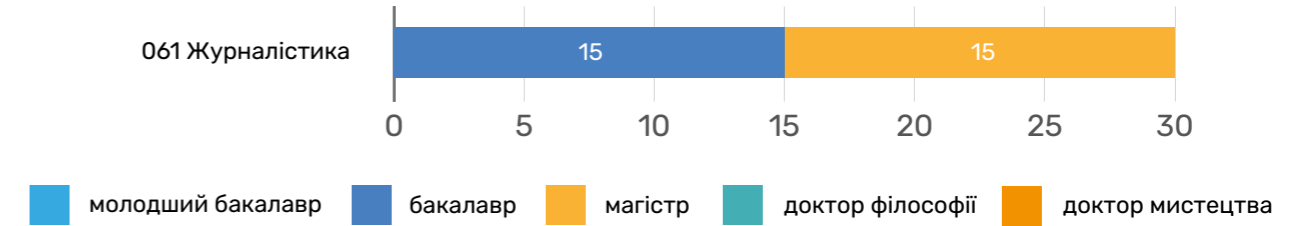


Рисунок 19

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримала 1 (3 %) освітня програма (див. Рисунок 20).

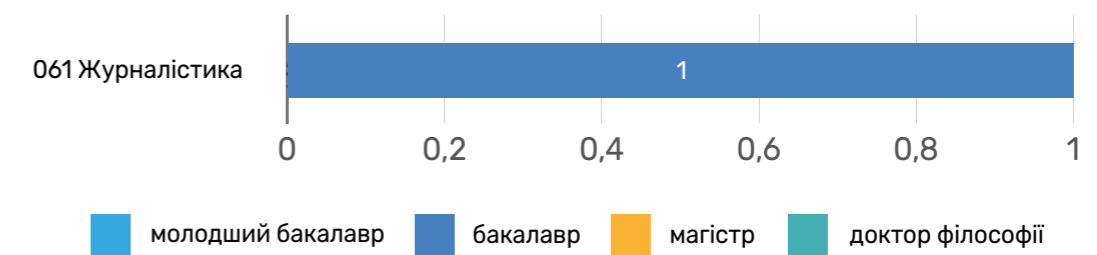


Рисунок 20

## 07 Управління та адміністрування

За галузь знань 07 Управління та адміністрування Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 152 освітніми програмами.

З них 3 (2 %) освітні програми за рівнем освіти «молодший бакалавр», 60 (39 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 69 (45 %) – «магістр» та 20 (13 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 21).

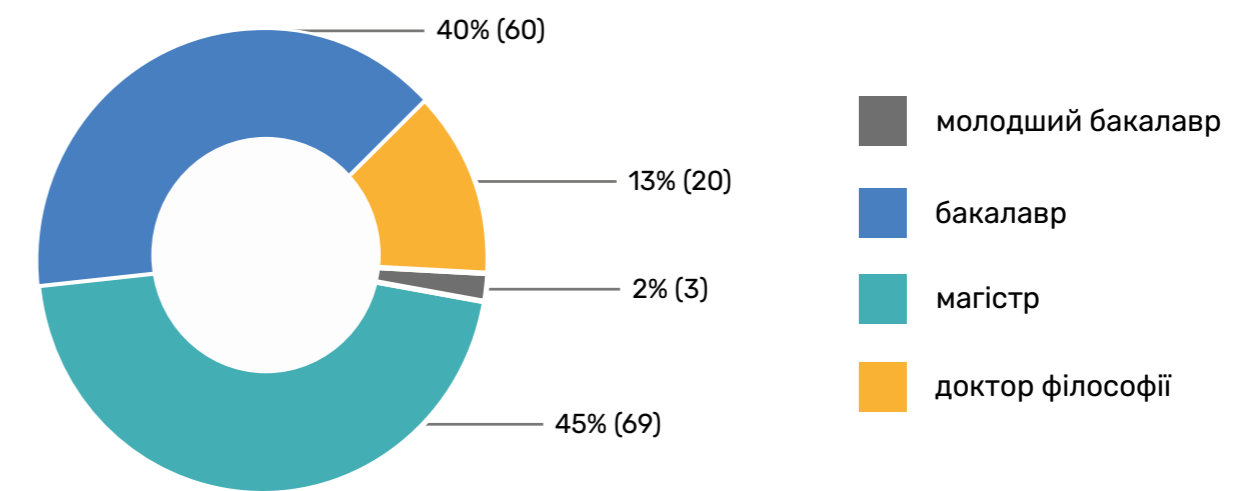


Рисунок 21

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 073 Менеджмент – 68 (45 %), найменшу кількість освітніх програм – за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування – 17 (11 %) (див. Рисунок 22).

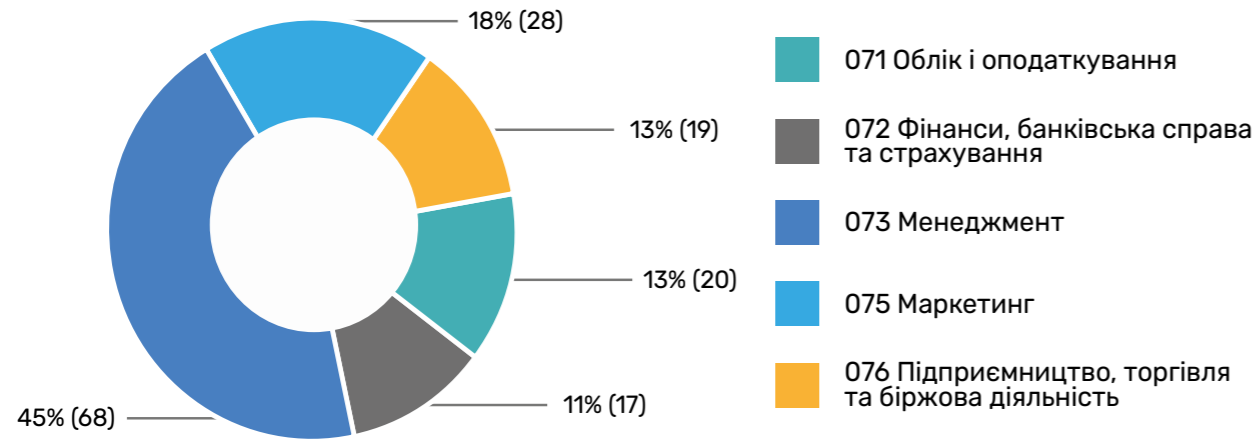


Рисунок 22

Рішення про акредитацію отримали 130 (86 %) освітніх програм (див. Рисунок 23).

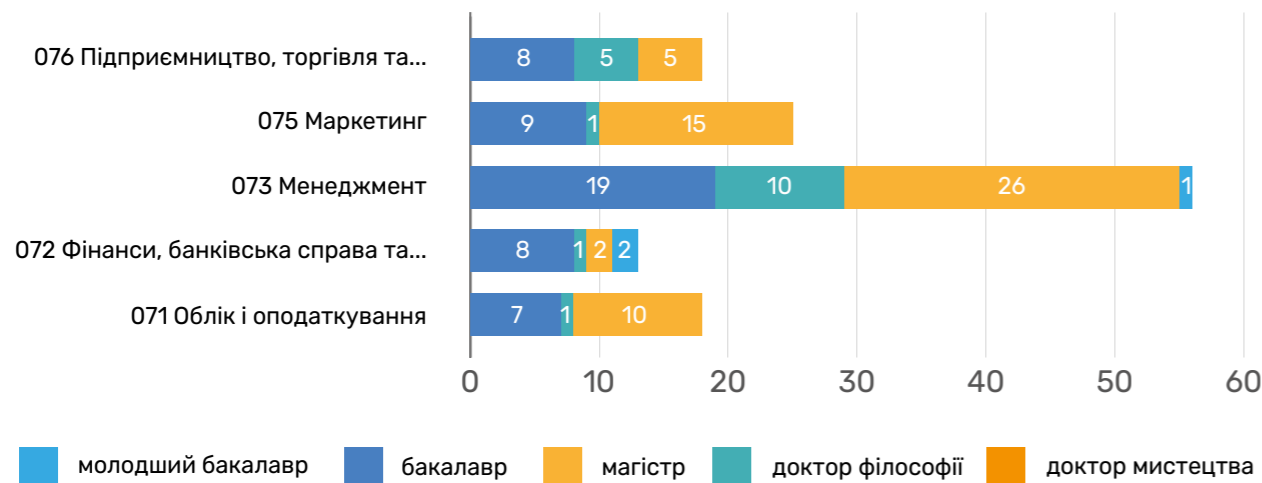


Рисунок 23

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 15 (10 %) освітніх програм (див. Рисунок 24).

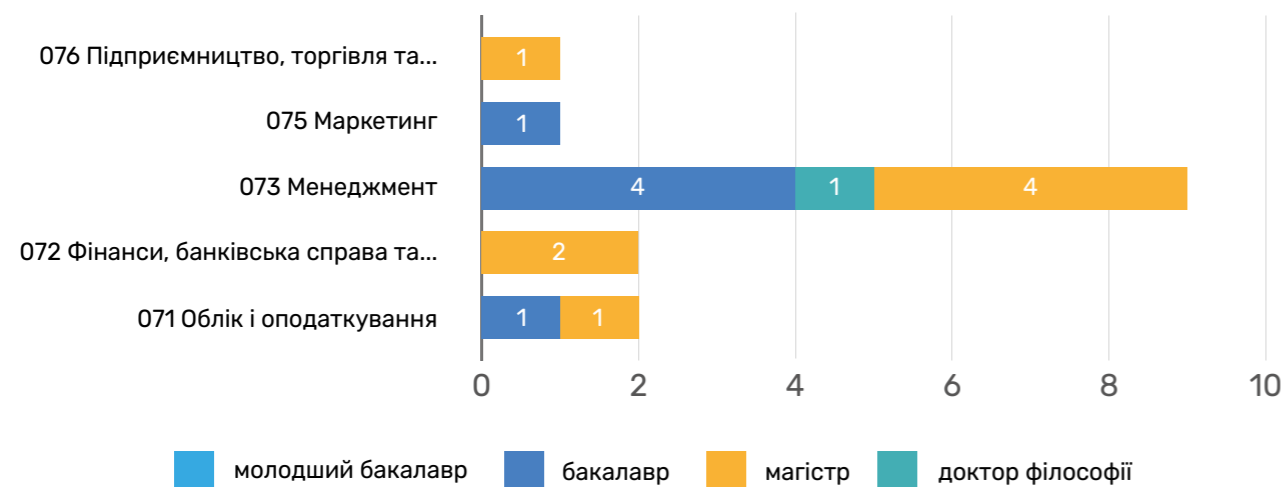


Рисунок 24

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримали 6 (4 %) освітніх та освітньо-наукових програм за спеціальностями 072 Фінанси, банківська справа та страхування за рівнем освіти «магістр», 073 Менеджмент за рівнями освіти «бакалавр», «магістр», «доктор філософії», 075 Маркетинг за рівнем освіти «бакалавр».

Акредитацію з визначенням «відмова» отримала 1 (1 %) освітня програма за спеціальністю 075 Маркетинг за рівнем освіти «бакалавр».

### 08 Право

За галузь знань 08 Право Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 45 освітніми програмами.

З них 21 (47 %) освітня програма за рівнем освіти «бакалавр», 18 (40 %) – «магістр» та 6 (13 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 25).

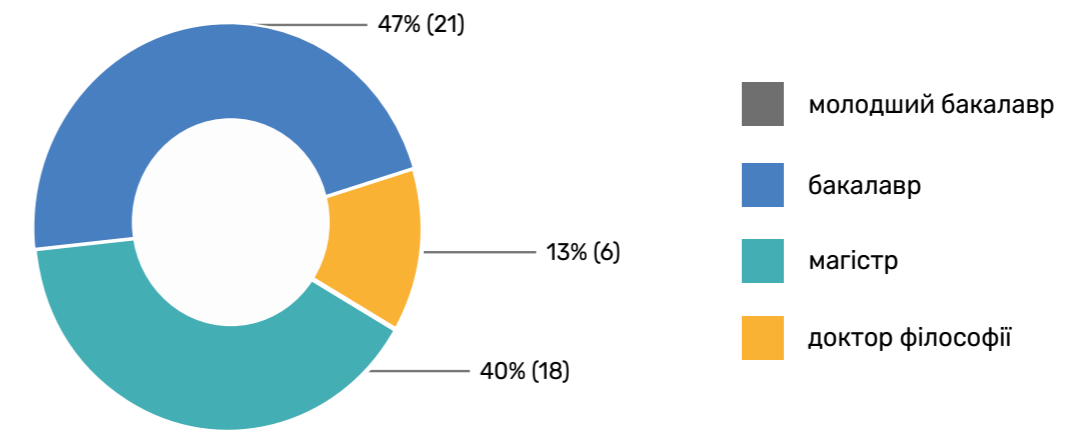


Рисунок 25

Рішення про акредитацію отримали 42 (93 %) освітні програми (див. Рисунок 26).

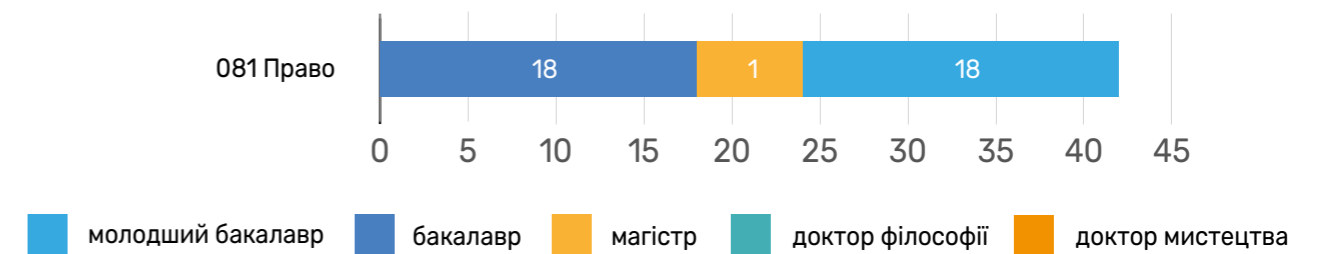


Рисунок 26

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 3 (7 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр».

### 09 Біологія

За галузь знань 09 Біологія Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 24 освітніми програмами.

З них 6 (25 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 12 (50 %) – «магістр» і 6 (25 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 27).

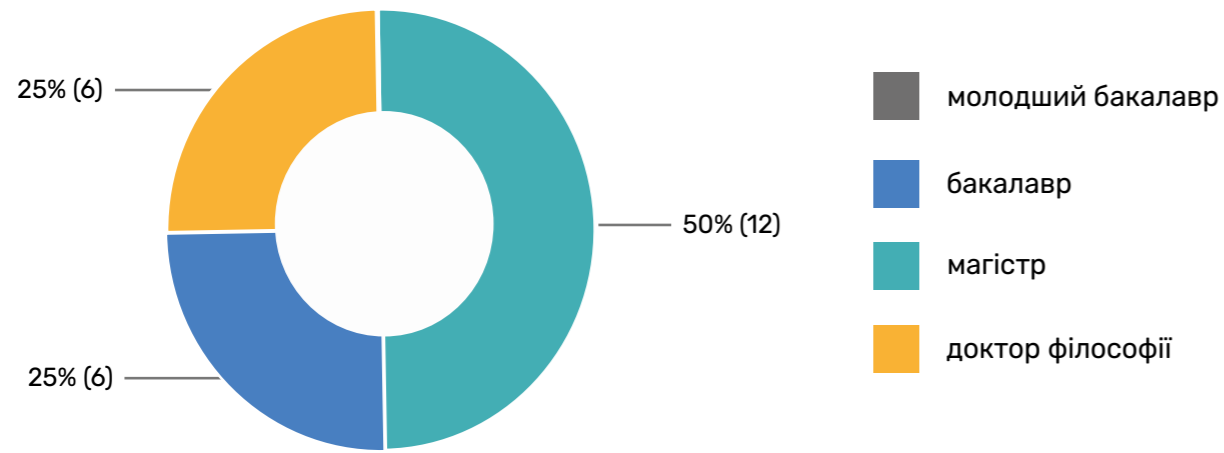


Рисунок 27

Рішення про акредитацію отримали 22 (92 %) освітні і освітньо-наукові програми (див. Рисунок 28).

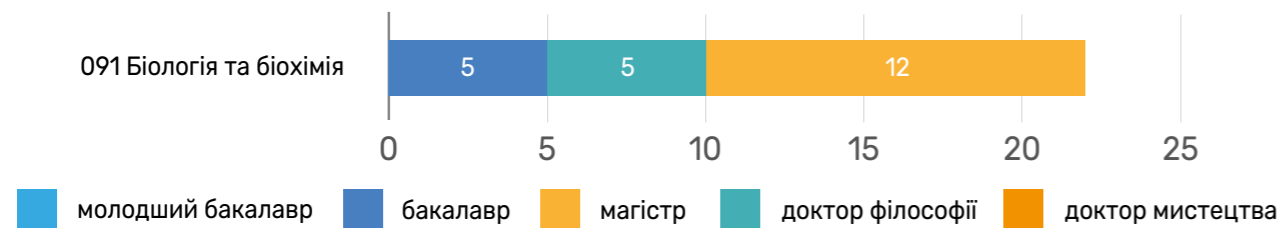


Рисунок 28

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримала 1 (4 %) освітня програма за рівнем освіти «бакалавр».

Акредитацію з визначенням «зразкова» також отримала 1 (4 %) освітня програма за рівнем освіти «доктор філософії».

### 10 Природничі науки

За галуззю знань 10 Природничі науки Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 80 освітніми програмами.

З них 31 (39 %) освітня програма за рівнем освіти «бакалавр», 36 (45 %) – «магістр» та 13 (16 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 29).

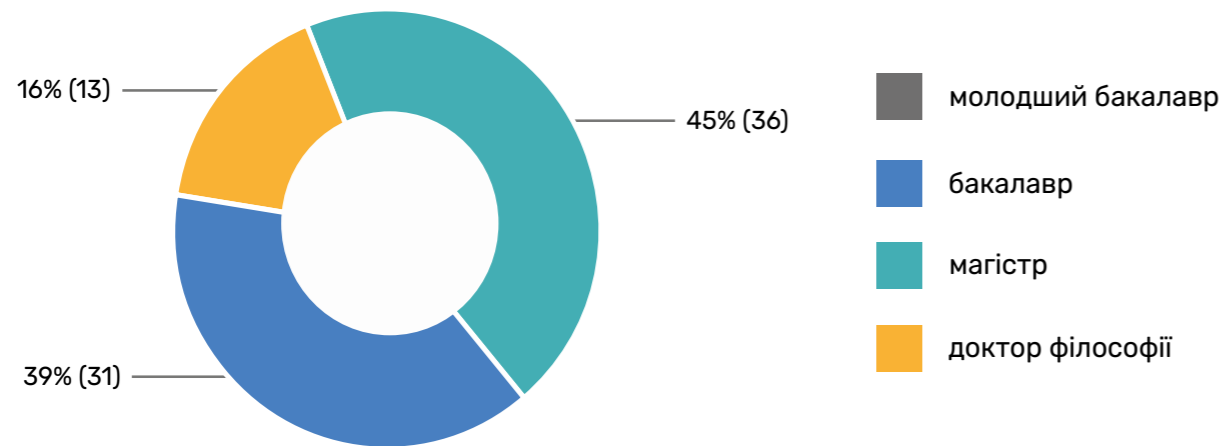


Рисунок 29

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальностями 101 Екологія – 23 (29 %) та 103 Науки про Землю – 17 (21 %), найменшу кількість було розглянуто за спеціальністю 106 Географія – 4 (5 %) (див. Рисунок 30).

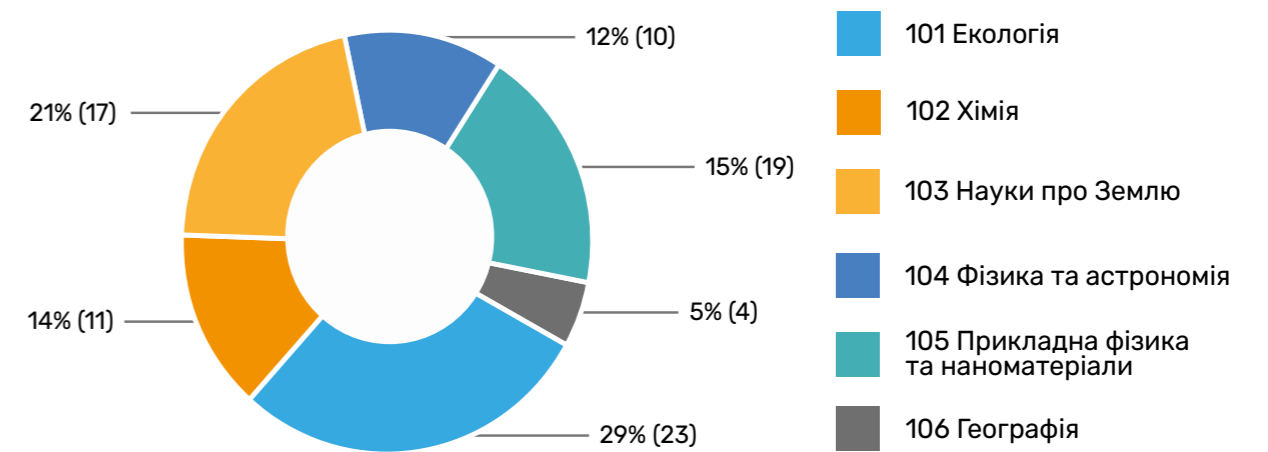


Рисунок 30

Рішення про акредитацію отримали 73 (91 %) освітні програми (див. Рисунок 31).

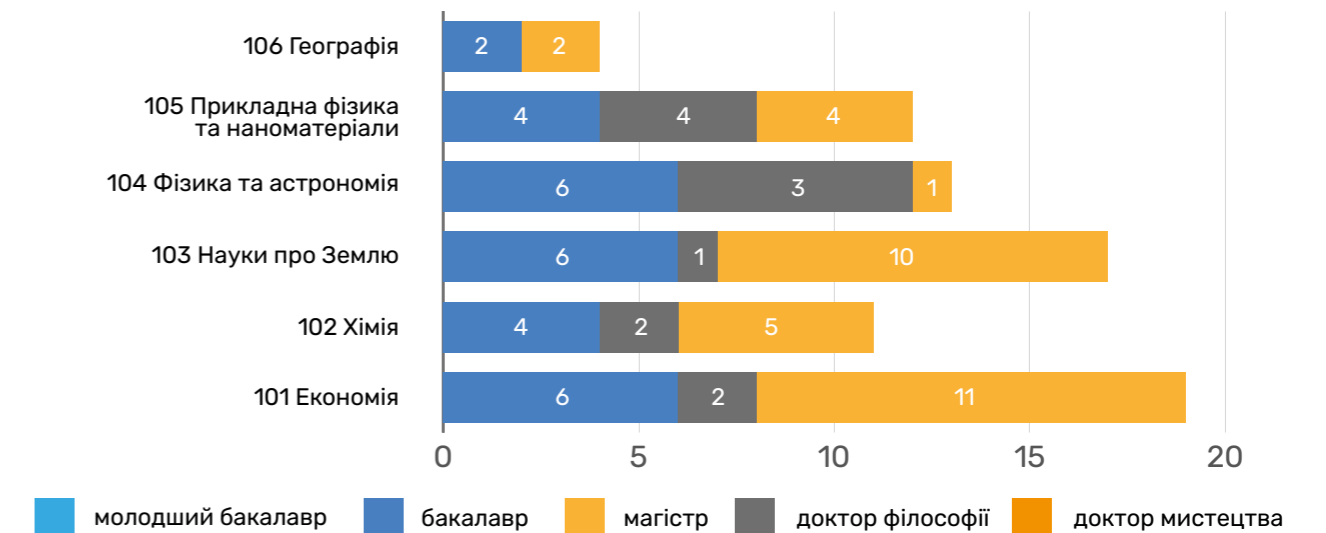


Рисунок 31

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 6 (8 %) освітніх програм (див. Рисунок 32).

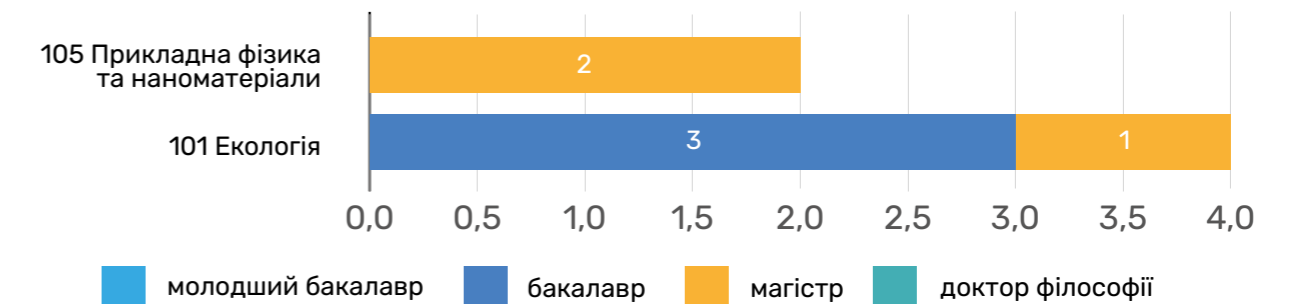


Рисунок 32

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (1 %) освітня програма за спеціальністю 105 Прикладна фізика та наноматеріали за рівнем освіти «доктор філософії».

### 11 Математика та статистика

За галузю знань 11 Математика та статистика Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 34 освітніми програмами.

З них 11 (32 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 16 (47 %) – «магістр» та 7 (21 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 33).

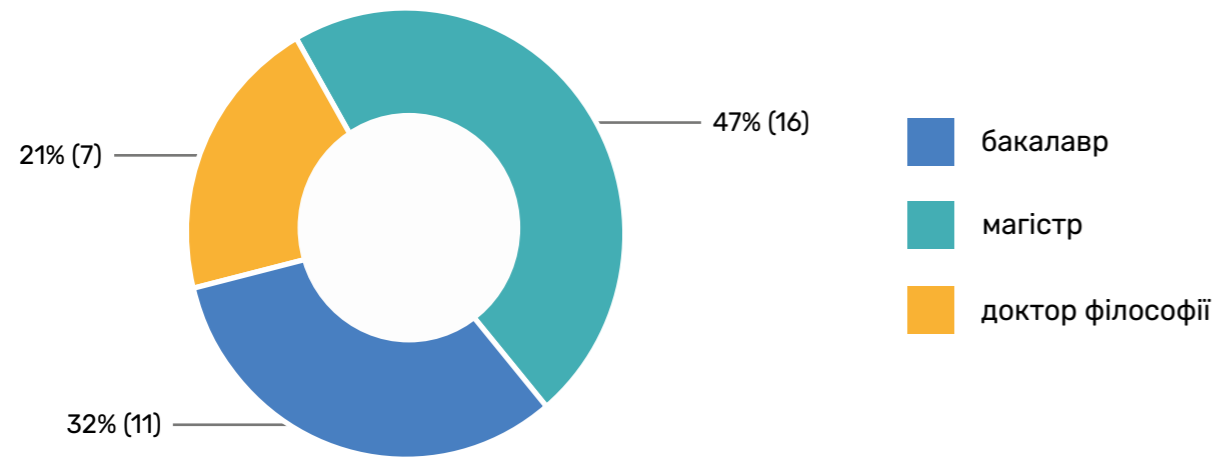


Рисунок 33

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 113 Прикладна математика – 18 (53 %), а найменшу кількість було розглянуто за спеціальністю 112 Статистика – 3 (9 %) (див. Рисунок 34).

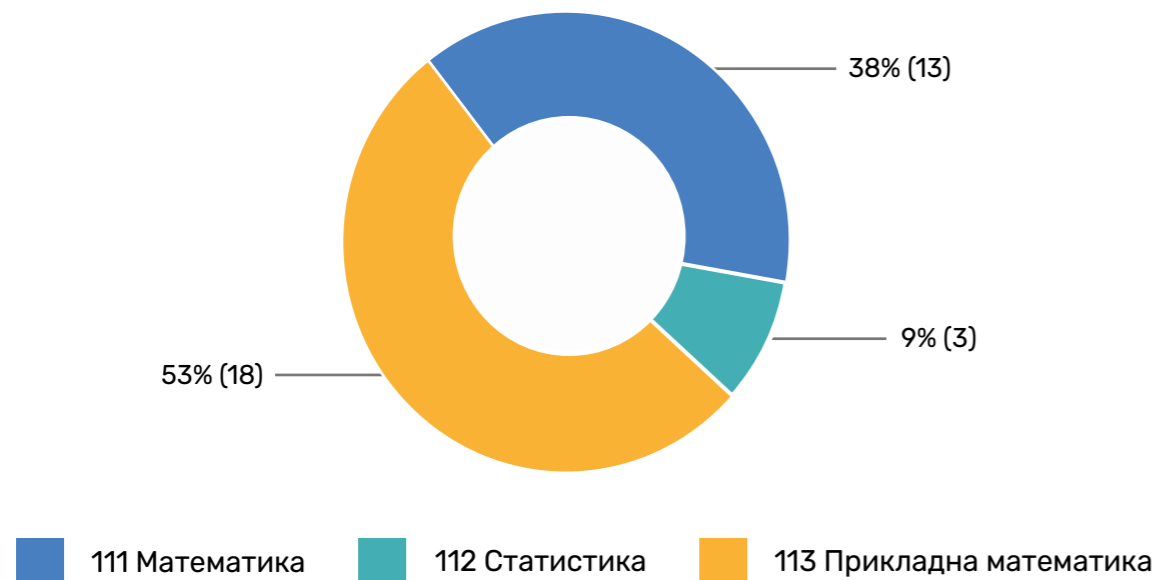


Рисунок 34

Рішення про акредитацію отримали 30 (88 %) освітніх програм (див. Рисунок 35).

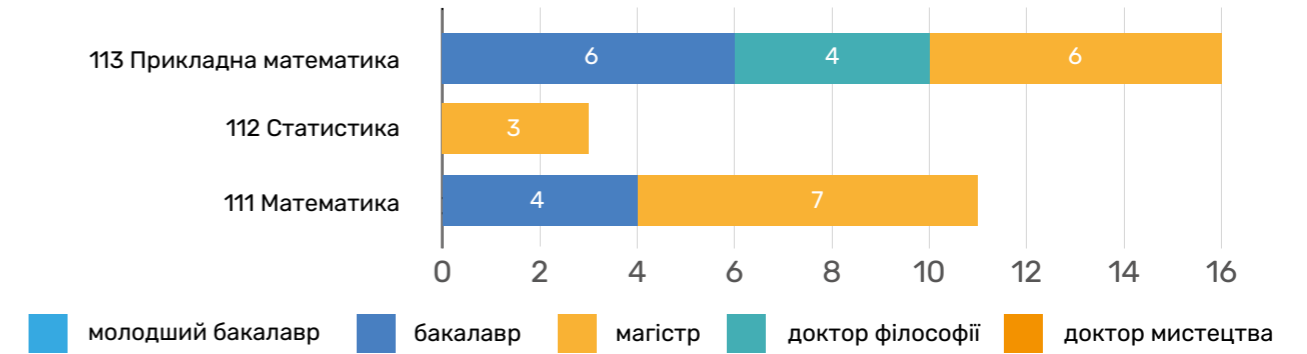


Рисунок 35

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 4 (12 %) освітні програми (див. Рисунок 36).

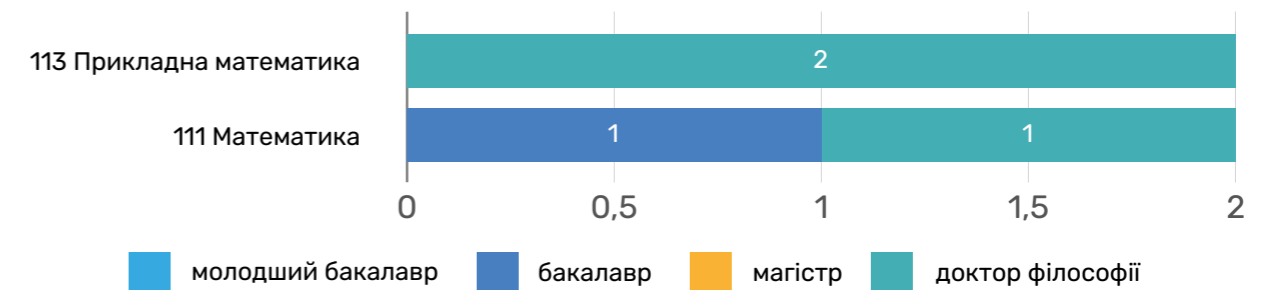


Рисунок 36

### 12 Інформаційні технології

За галузю знань 12 Інформаційні технології Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 153 освітніми програмами.

З них 2 (1 %) освітні програми за рівнем освіти «молодший бакалавр», 64 (42 %) освітні програми за рівнем освіти «бакалавр», 68 (44 %) – «магістр» і 19 (12 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 37).

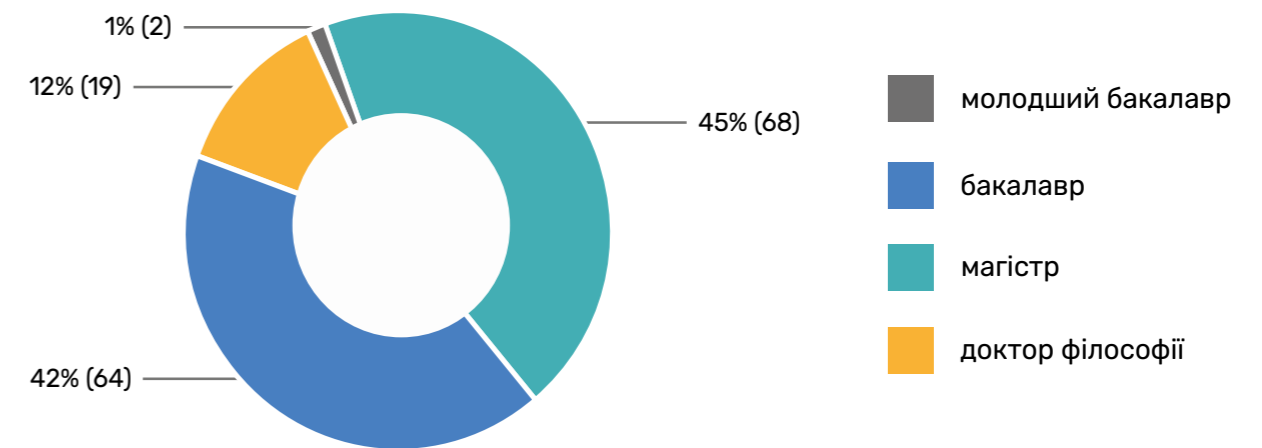


Рисунок 37

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 122 Комп'ютерні науки – 59 (39 %), найменшу кількість – за спеціальністю 124 Системний аналіз – 7 (5 %) (див. Рисунок 38).

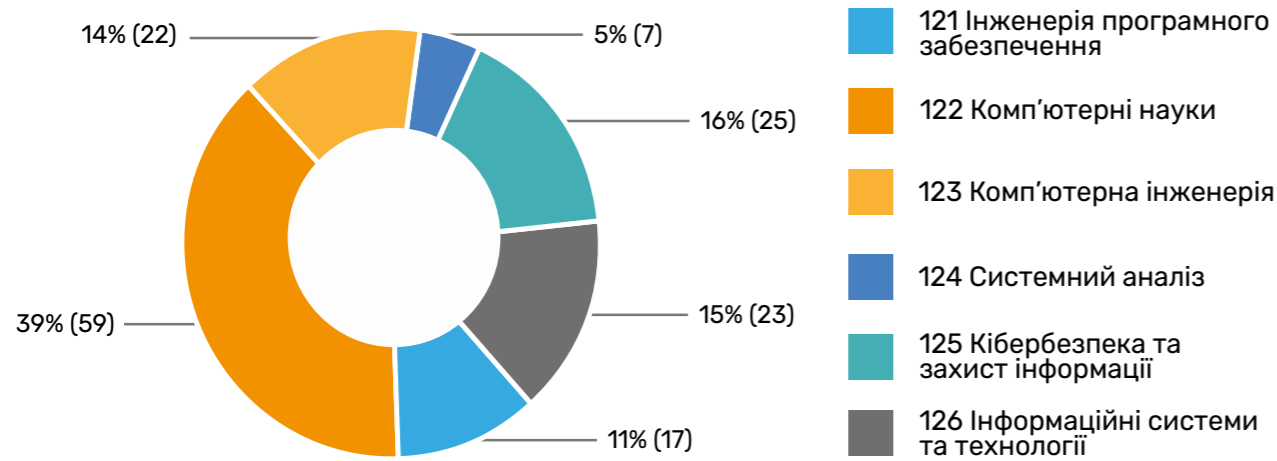


Рисунок 38

Рішення про акредитацію отримали 125 (82 %) освітніх програм (див. Рисунок 39).

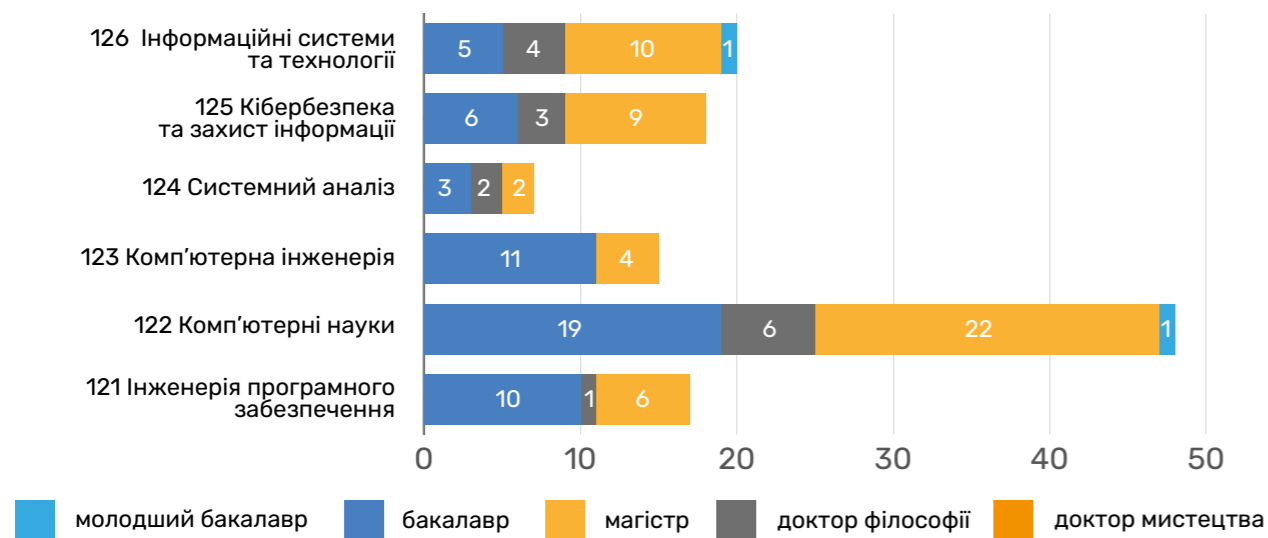


Рисунок 39

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 24 (16 %) освітні програми (див. Рисунок 40).

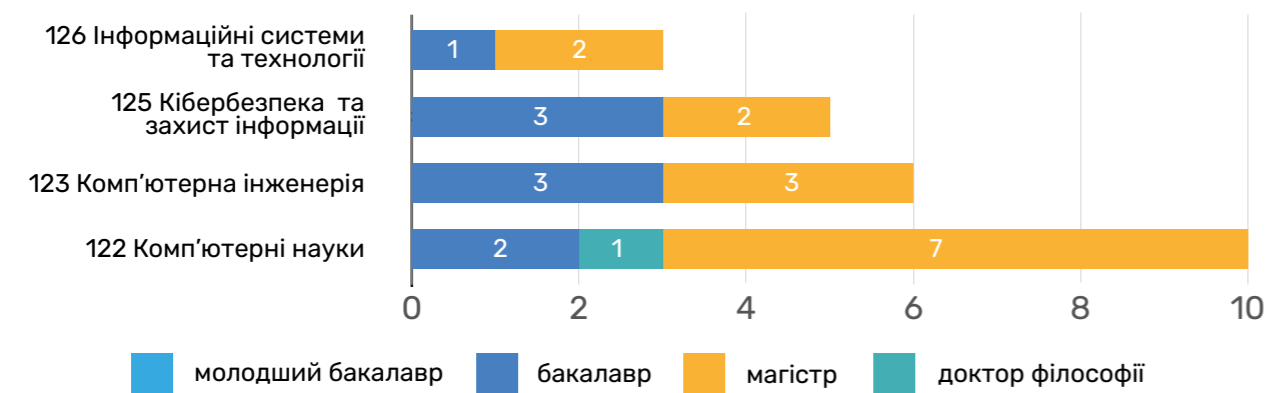


Рисунок 40

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (1 %) освітня програма

за спеціальністю 125 Кібербезпека та захист інформації за рівнем освіти «доктор філософії».

Акредитацію з визначенням «відмова» отримала 1 (1 %) освітня програма за спеціальністю 125 Кібербезпека та захист інформації за рівнем освіти «магістр».

Акредитацію з визначенням «повторна експертиза» отримали 2 (1 %) освітні програми за спеціальностями 122 Комп'ютерні науки та 123 Комп'ютерна інженерія.

### 13 Механічна інженерія

За галузь знань 13 Механічна інженерія Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 51 освітньою програмою.

З них 1 (2 %) освітня програма за рівнем освіти «молодший бакалавр», 19 (37 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 21 (41 %) – «магістр» та 10 (20 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 41).

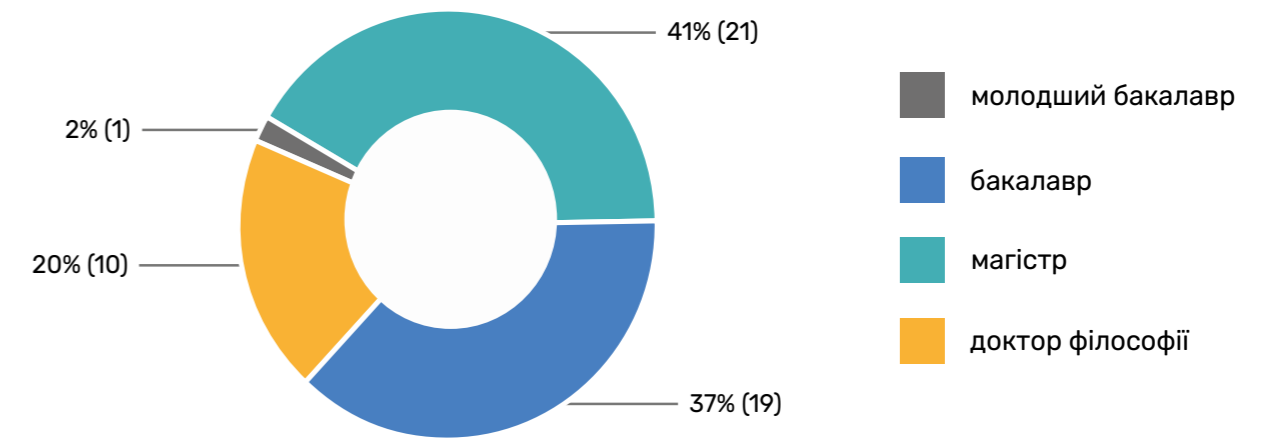


Рисунок 41

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальностями 133 Галузеве машинобудування – 17 (33 %) та 131 Прикладна механіка – 15 (29 %) (див. Рисунок 42).

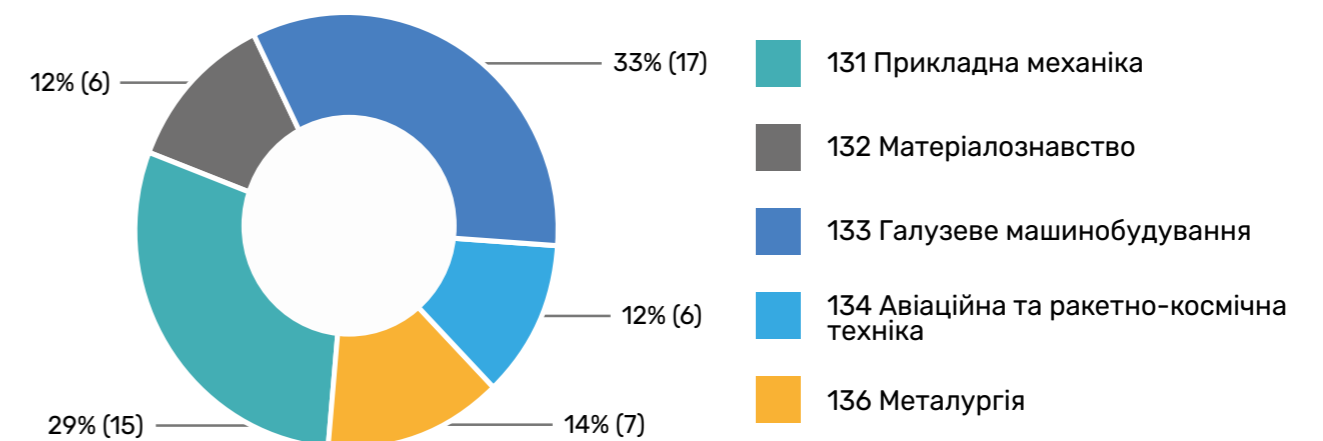


Рисунок 42

Рішення про акредитацію отримали 50 (98 %) освітніх програм (див. Рисунок 43).

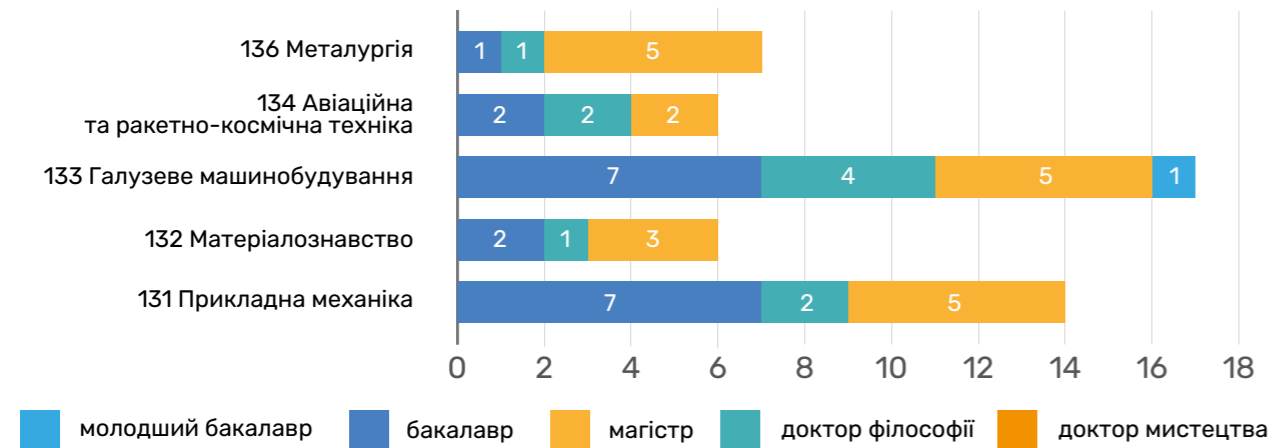


Рисунок 43

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримала 1 (2 %) освітня програма за спеціальністю 131 Прикладна механіка за рівнем освіти «магістр».

### 14 Електрична інженерія

За галузю знань 14 Електрична інженерія Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 57 освітніми програмами.

З них 28 (49 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 24 (42 %) – «магістр» та 5 (9 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 44).

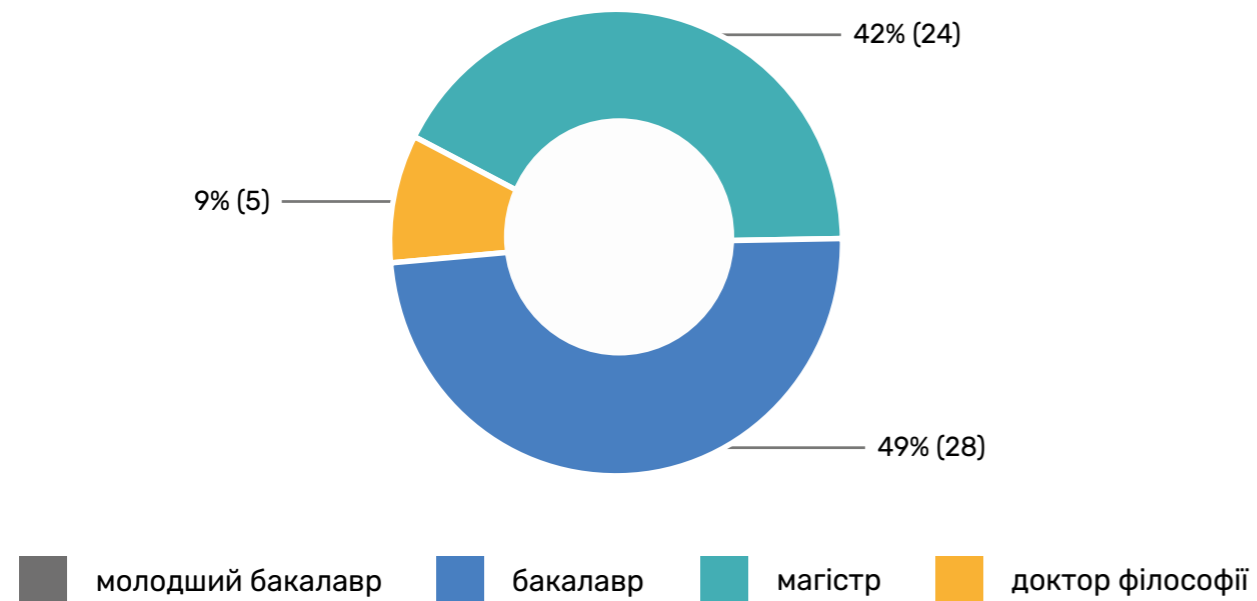


Рисунок 44

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка – 42 (74 %). За спеціальністю 145 Гідроенергетика освітні програми для акредитації відповідно до повної процедури не подавалися (див. Рисунок 45).

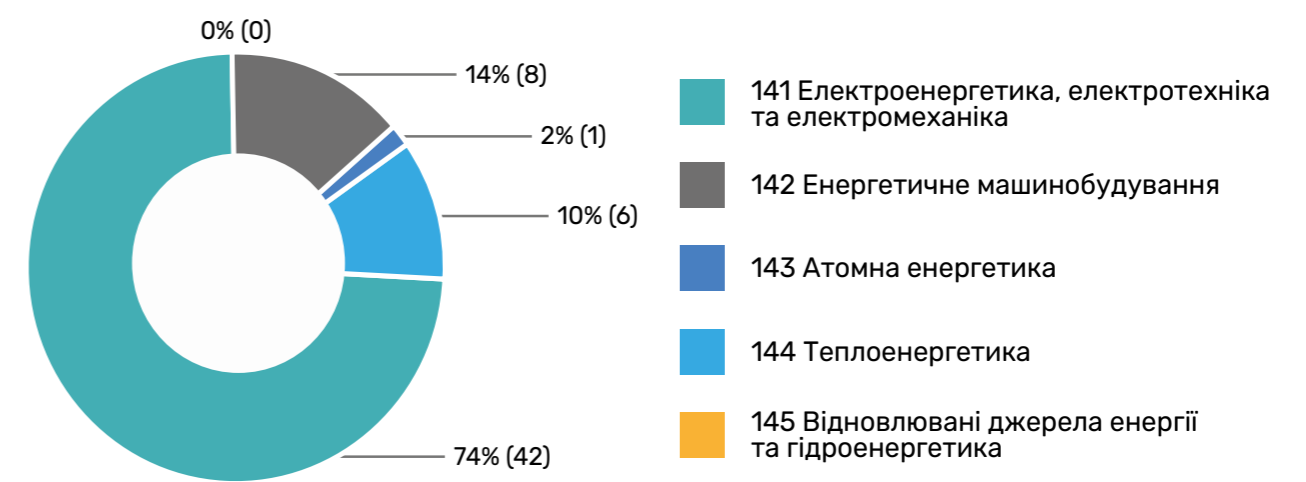


Рисунок 45

Рішення про акредитацію отримали 52 (91 %) освітні програми (див. Рисунок 46).

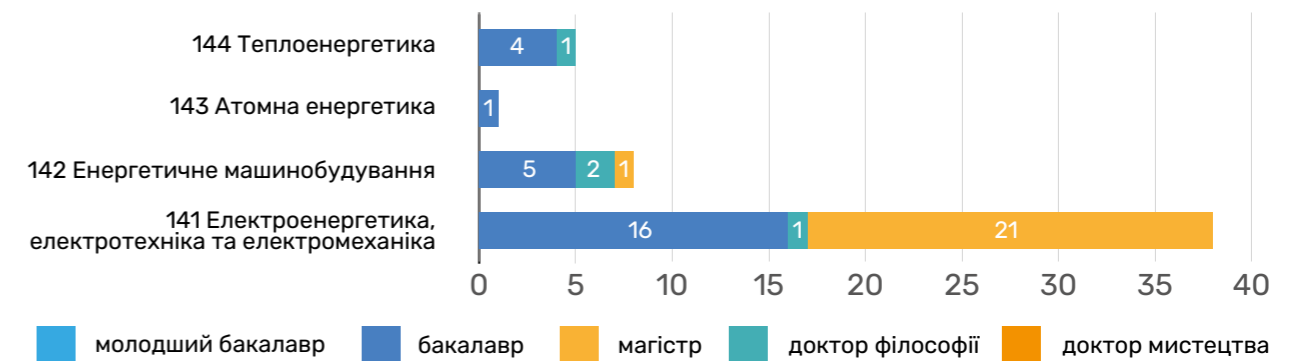


Рисунок 46

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 2 (4 %) освітні програми (див. Рисунок 47).

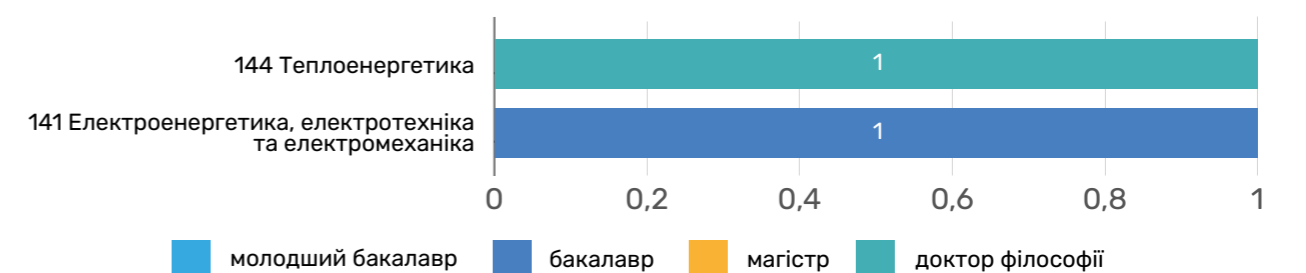


Рисунок 47

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримали 3 (5 %) освітні програми за спеціальністю 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка за рівнями освіти «бакалавр» і «магістр».

### 15 Автоматизація та приладобудування

За галузю знань 15 Автоматизація та приладобудування Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 35 освітніми програмами.

З них 15 (43 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 15 (43 %) –

«магістр» та 5 (14 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 48).

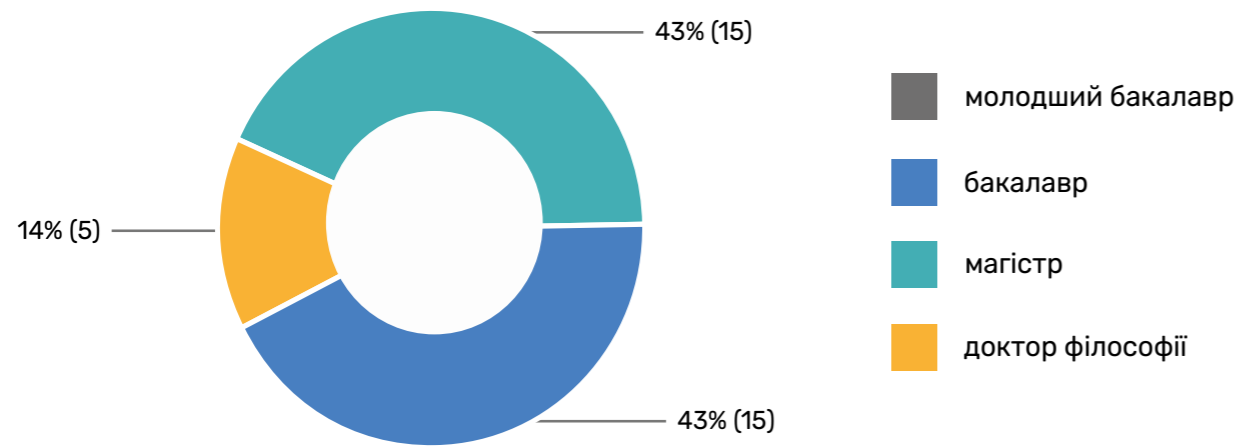


Рисунок 48

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології – 23 (66 %), найменшу кількість – за спеціальністю 153 Мікро- та наносистемна техніка – 3 (9 %) (див. Рисунок 49).

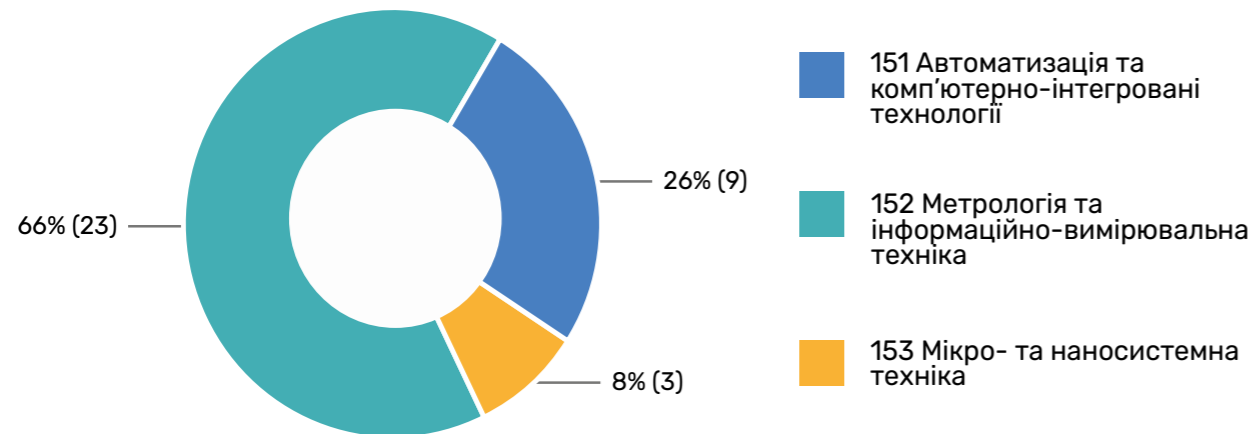


Рисунок 49

Рішення про акредитацію отримали 35 (100 %) освітніх програм (див. Рисунок 50).

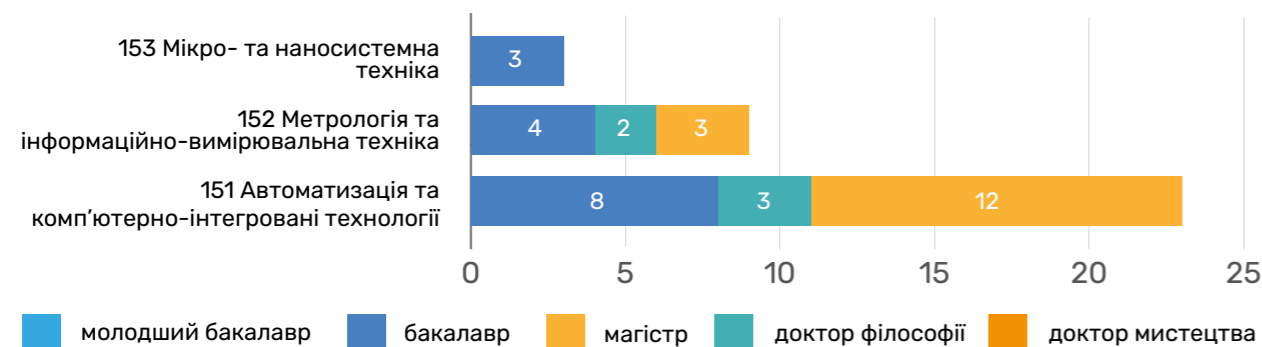


Рисунок 50

### 16 Хімічна та біоінженерія

За галузю знань 16 Хімічна та біоінженерія Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 25 освітніми програмами.

З них 10 (40 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 10 (40 %) – «магістр» та 5 (20 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 51).

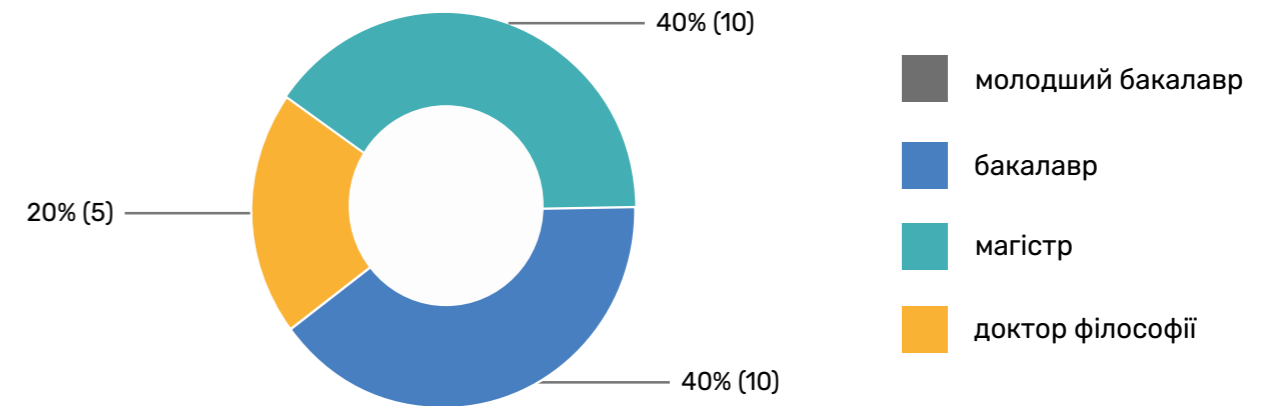


Рисунок 51

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 161 Хімічні технології та інженерія – 11 (44 %), найменшу – за спеціальністю 162 Біотехнології та біоінженерія – 6 (24 %) (див. Рисунок 52).

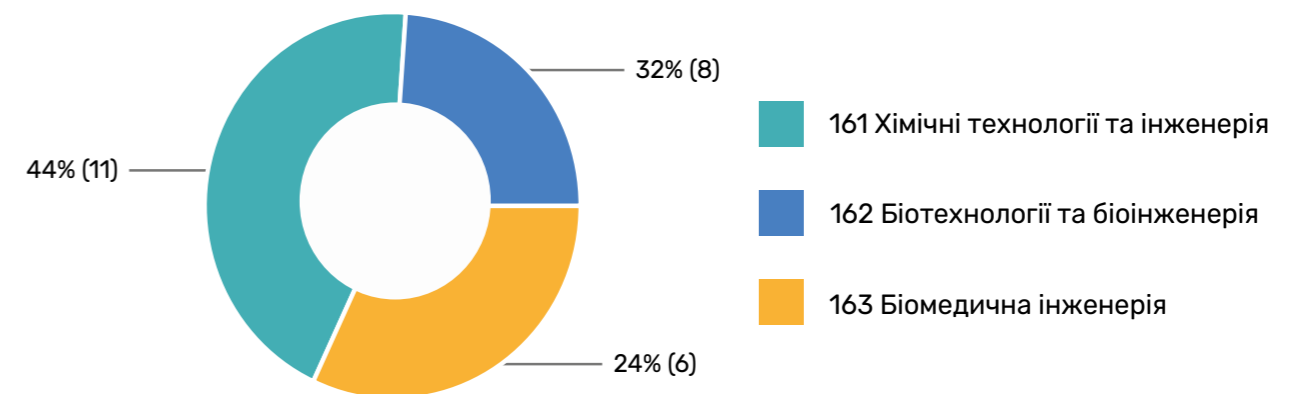


Рисунок 52

Рішення про акредитацію отримали 23 (92 %) освітні програми (див. Рисунок 53).

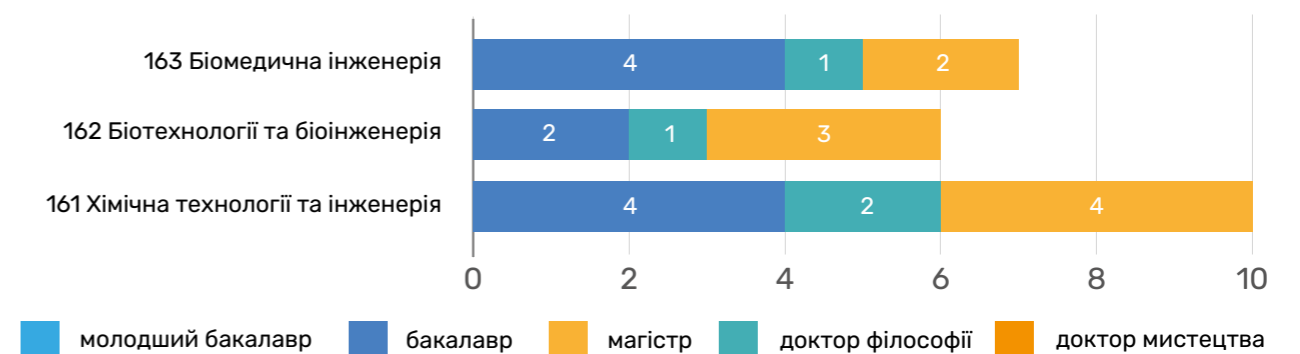


Рисунок 53



Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 2 (8 %) освітні програми (див. Рисунок 54).

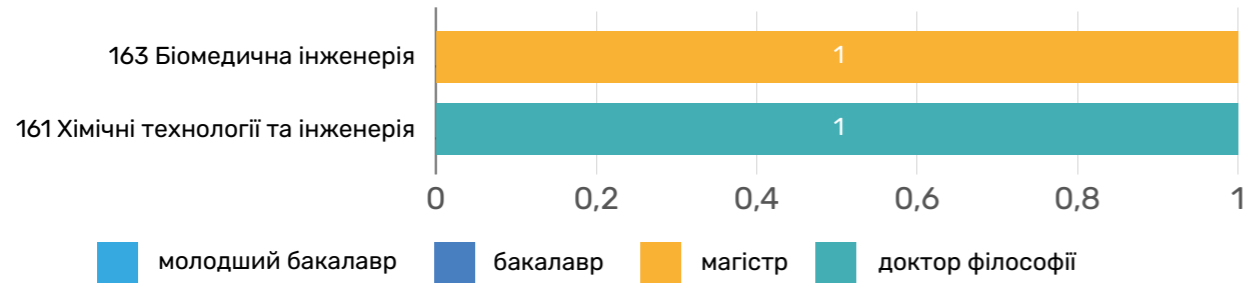


Рисунок 54

### 17 Електроніка та телекомунікації

За галузю знань 17 Електроніка та телекомунікації Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 30 освітніми програмами.

З них 12 (40 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 13 (43 %) – «магістр» і 5 (17 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 55).

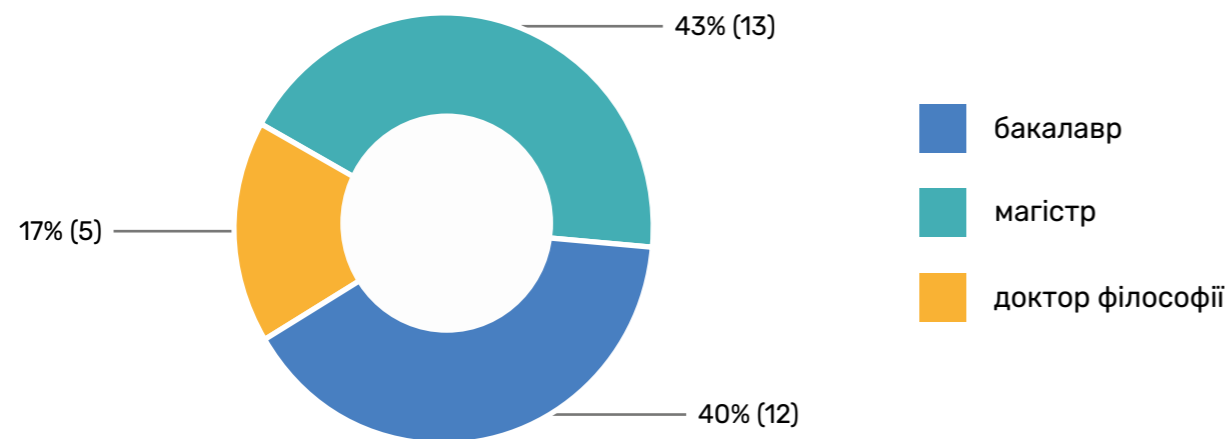


Рисунок 55

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 172 Електронні комунікації та радіотехніка – 19 (63 %), найменшу кількість – за спеціальністю 173 Авіоніка – 4 (13 %) (див. Рисунок 56).

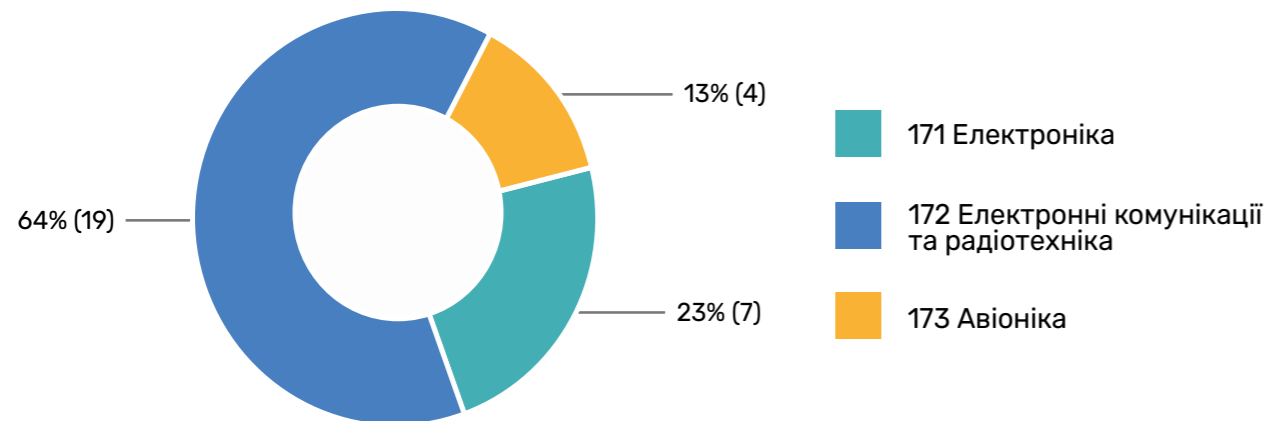


Рисунок 56

Рішення про акредитацію отримали 28 (93 %) освітніх програм (див. Рисунок 57).

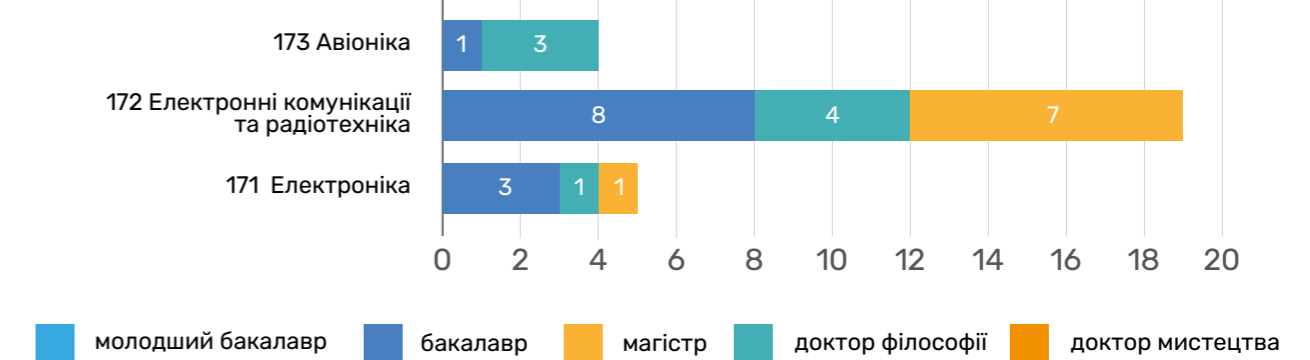


Рисунок 57

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 2 (7 %) освітні програми за спеціальністю 171 Електроніка за рівнем освіти «магістр».

### 18 Виробництво та технології

За галузю знань 18 Виробництво та технології Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 44 освітніми програмами.

З них 10 (23 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 28 (64 %) – «магістр» і 6 (14 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 58).

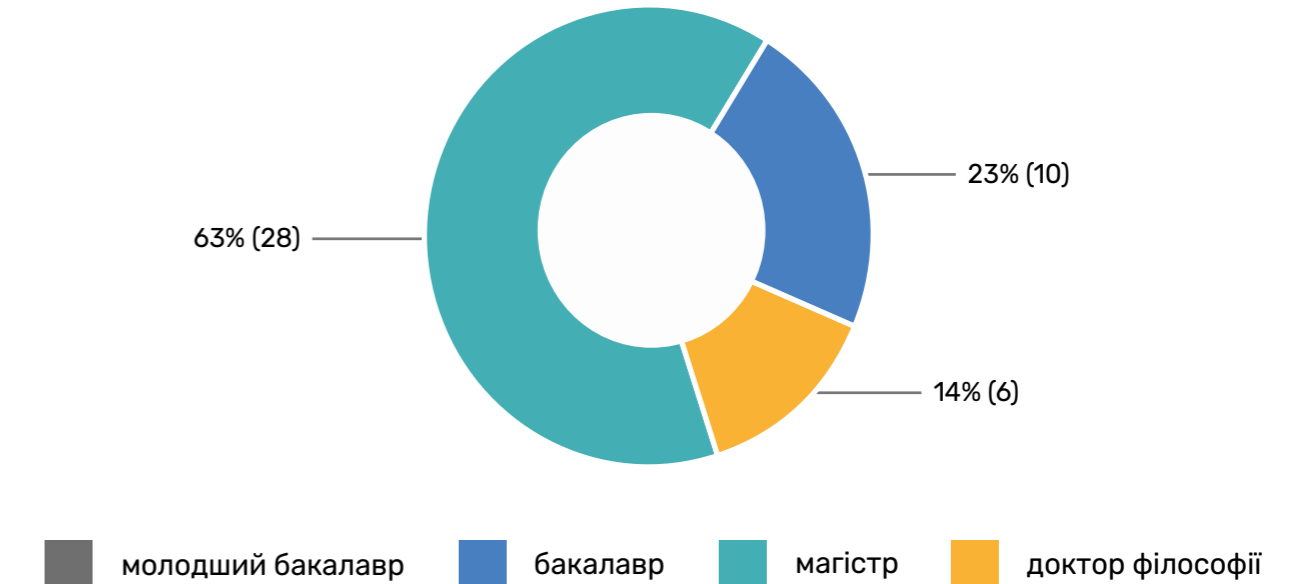


Рисунок 58

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 184 Гірництво – 12 (27 %), найменшу кількість – за спеціальностями 182 Технології легкої промисловості – 2 (5 %) та 185 Нафтогазова інженерія та технології – 2 (5 %).

За спеціальністю 187 Деревообробні та меблеві технології освітні програми для акредитації відповідно до повної процедури не подавалися (див. Рисунок 59).

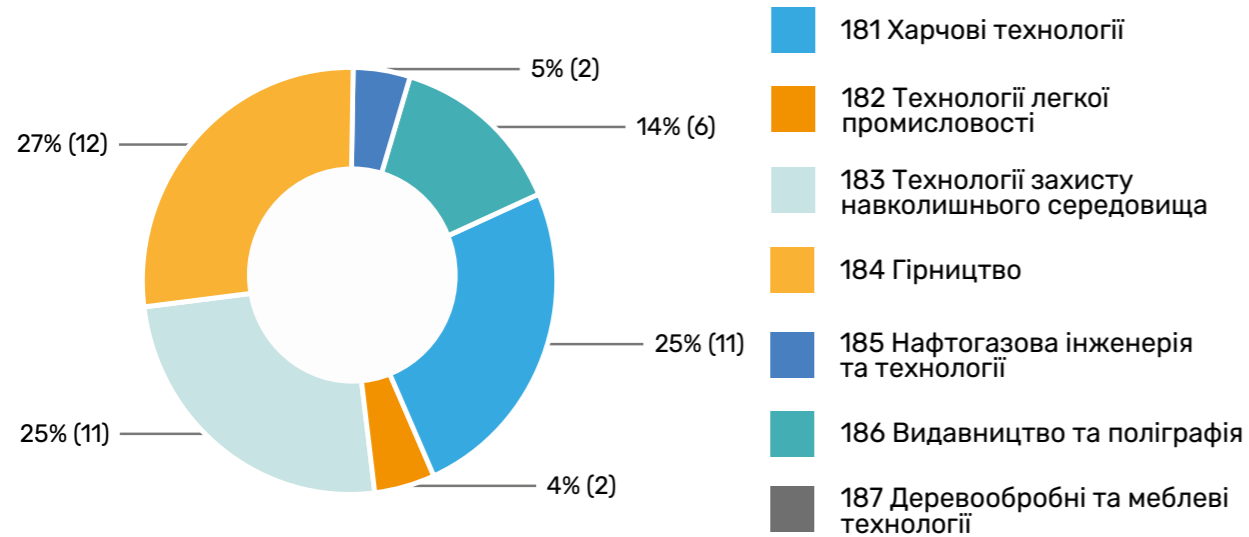


Рисунок 59

Рішення про акредитацію отримали 39 (89 %) освітніх програм (див. Рисунок 60).

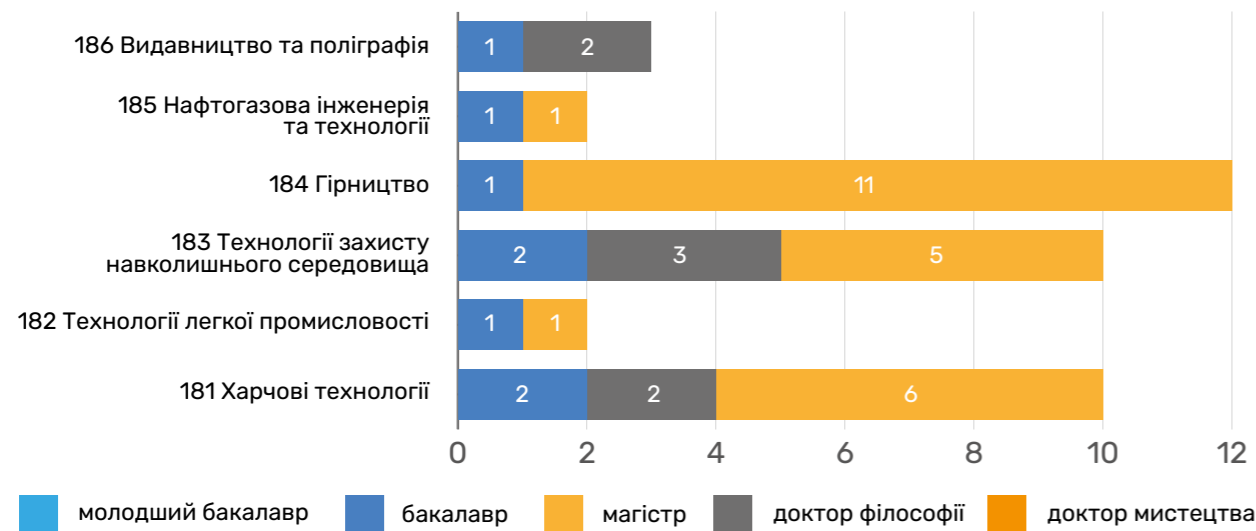


Рисунок 60

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 4 (9 %) освітні програми (див. Рисунок 61).

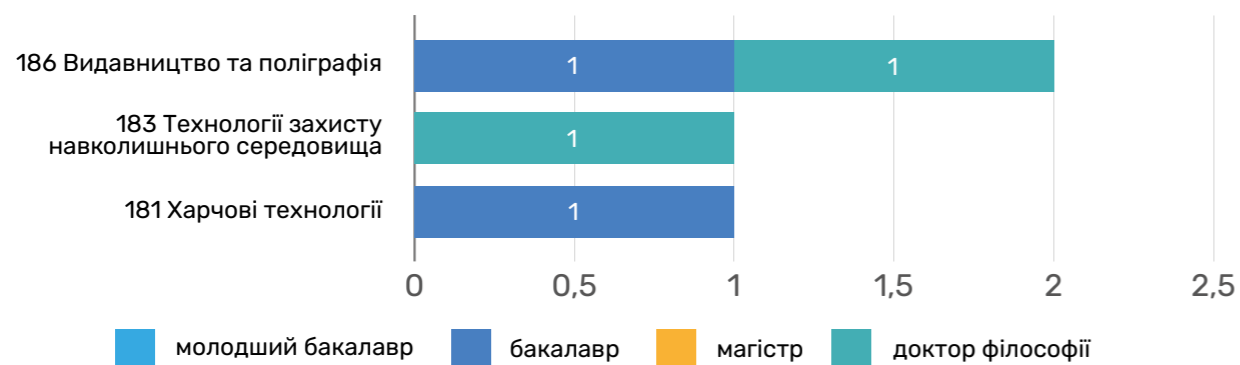


Рисунок 61

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (2 %) освітньо-наукова програма за спеціальністю 186 Видавництво та поліграфія за рівнем освіти «доктор філософії».

### 19 Архітектура та будівництво

За галуззю знань 19 Архітектура та будівництво Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 32 освітніми програмами.

З них 1 (3 %) освітня програма за рівнем освіти «молодший бакалавр», 12 (38 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 18 (56 %) – «магістр» та 1 (3 %) освітньо-наукова програма за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 62).

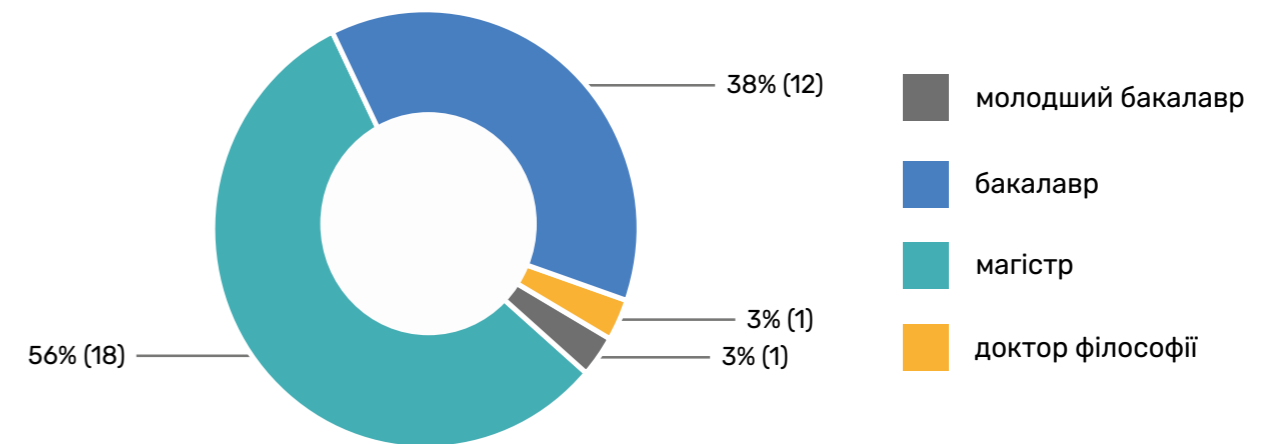


Рисунок 62

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 192 Будівництво та цивільна інженерія – 14 (44 %), найменшу кількість – за спеціальністю 194 Гідротехнічне будівництво, водна інженерія та водні технології – 3 (9 %) (див. Рисунок 63).

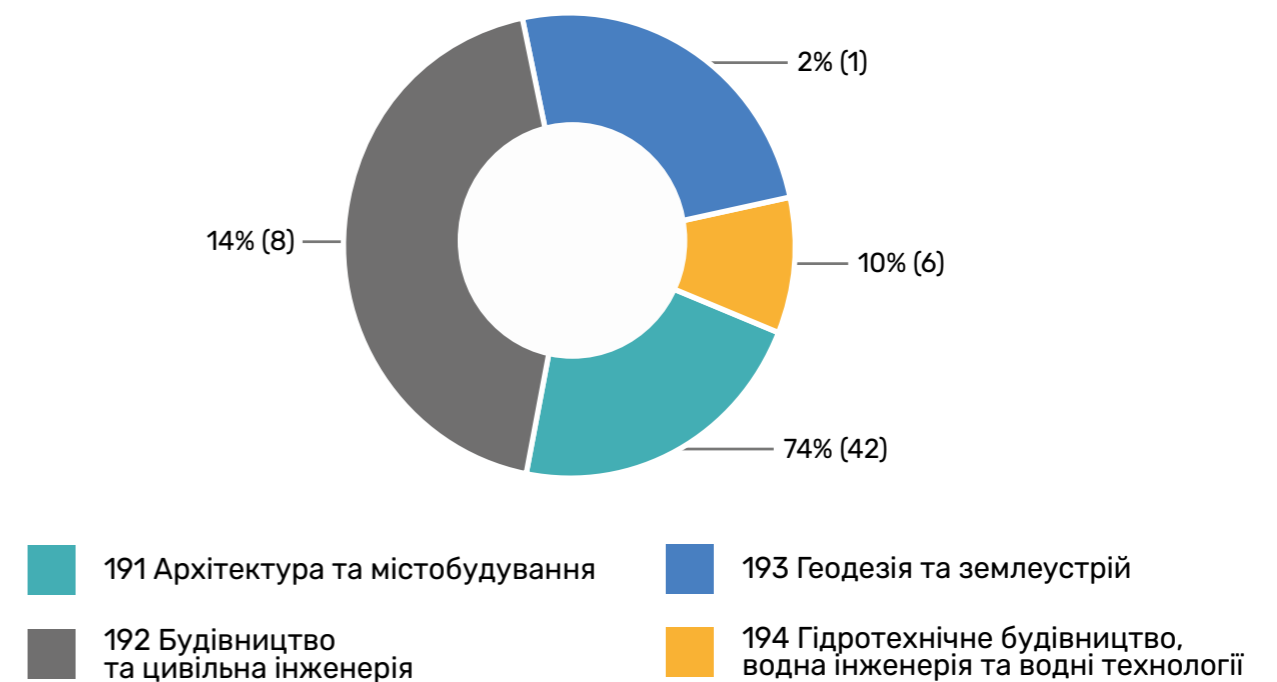


Рисунок 63

Рішення про акредитацію отримали 30 (94 %) освітніх програм (див. Рисунок 64).

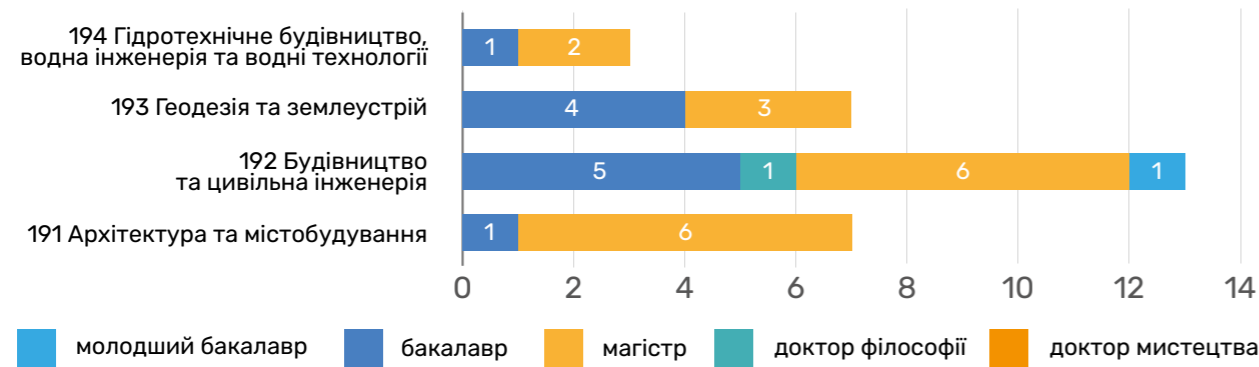


Рисунок 64

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 2 (6 %) освітні програми (див. Рисунок 65).

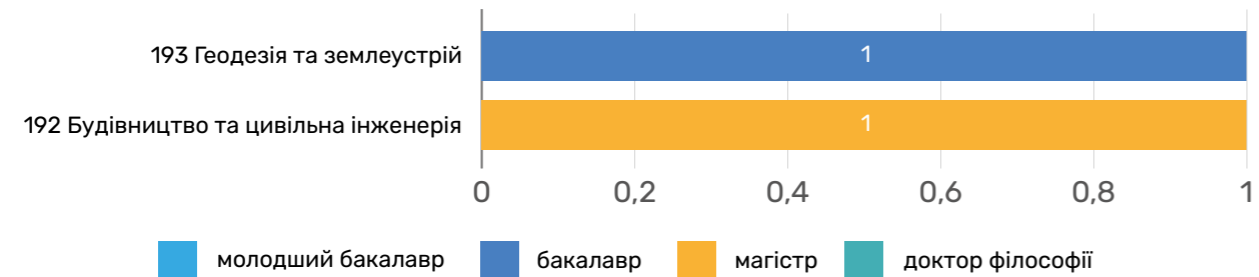


Рисунок 65

## 20 Аграрні науки та продовольство

За галуззю знань 20 Аграрні науки та продовольство Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 35 освітніми програмами.

З них 3 (9 %) освітні програми за рівнем освіти «молодший бакалавр», 13 (37 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 10 (29 %) – «магістр» і 9 (26 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 66).

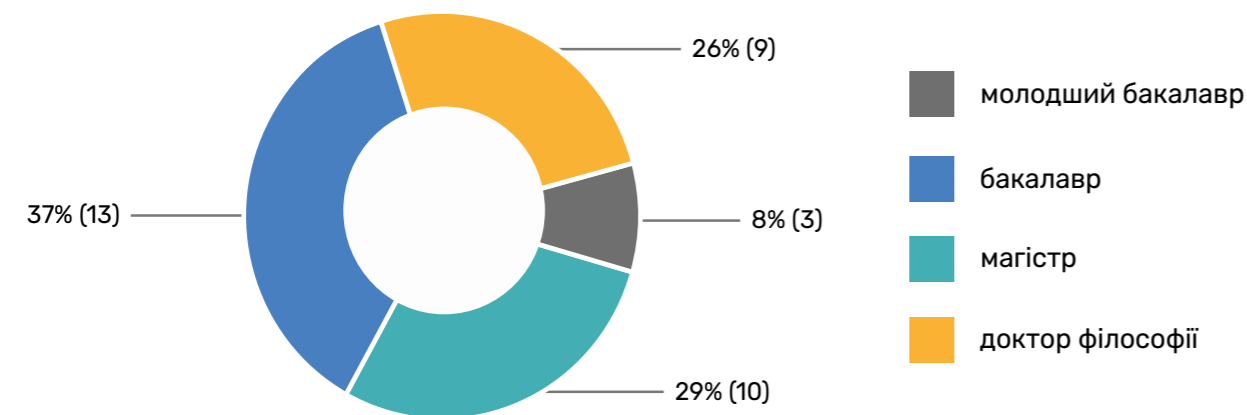


Рисунок 66

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальностями

201 Агроніомія – 9 (26 %) та 208 Агроінженерія – 9 (26 %). За спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство освітні програми для акредитації відповідно до повної процедури не подавалися (див. Рисунок 67).

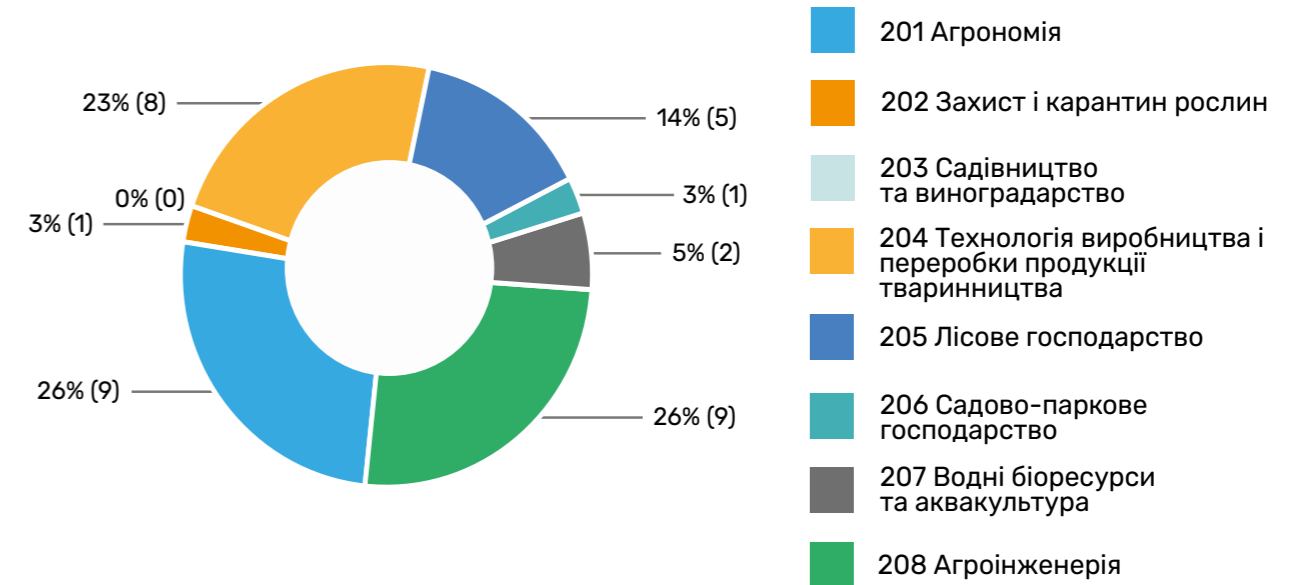


Рисунок 67

Рішення про акредитацію отримала 31 (89 %) освітня програма (див. Рисунок 68).

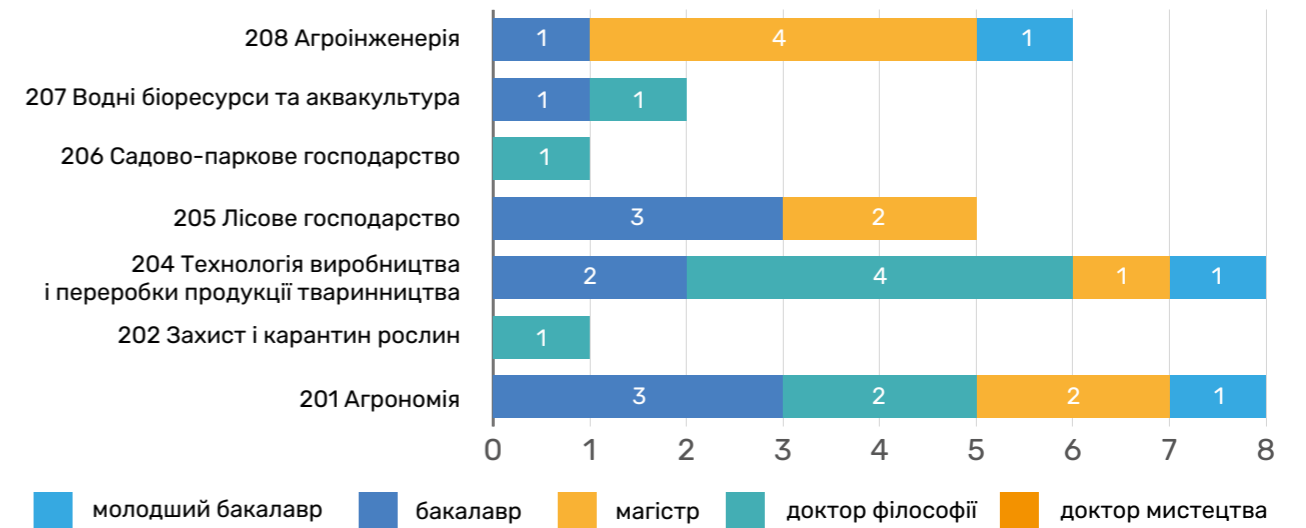


Рисунок 68

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 4 (11 %) освітні програми (див. Рисунок 69).

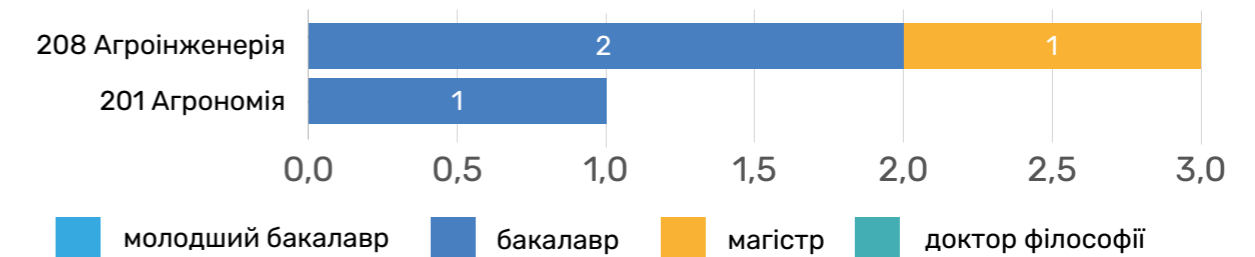


Рисунок 69

## 21 Ветеринарна медицина

За галузю знань 21 Ветеринарна медицина Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 4 освітніми програмами.

З них 3 (75 %) освітні програми за рівнем освіти «магістр» та 1 (25 %) освітньо-наукова програма за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 70).

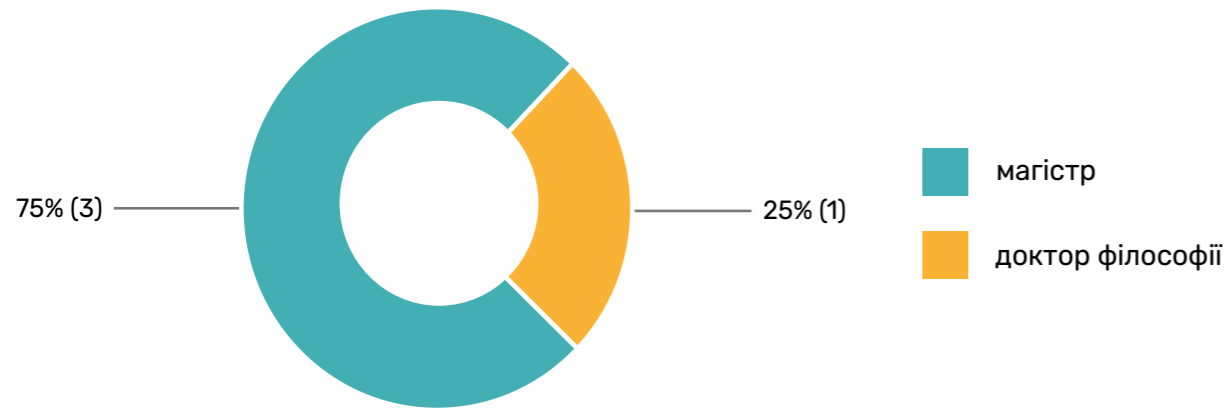


Рисунок 70

За спеціальностями спостерігається однаковий розподіл щодо кількості розглянутих освітніх програм (див. Рисунок 71).

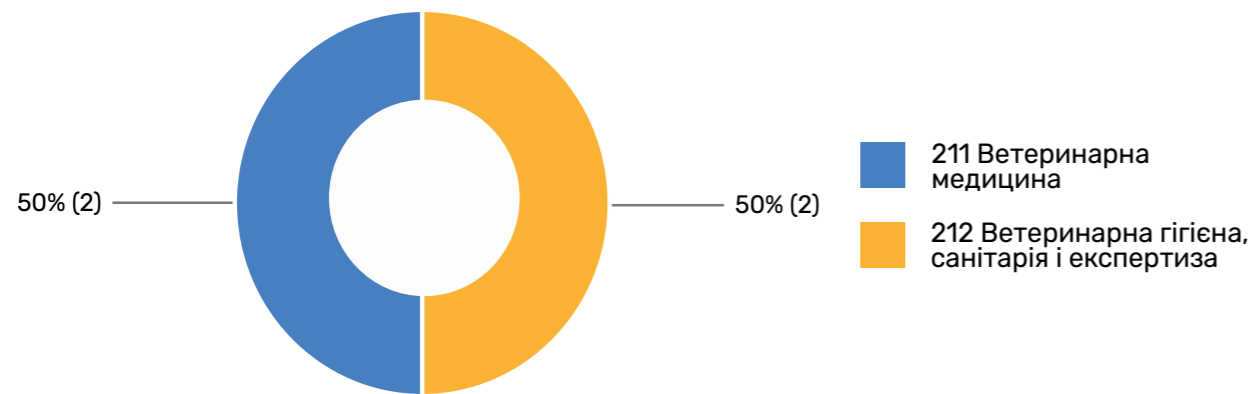


Рисунок 71

Рішення про акредитацію отримали 2 (50 %) освітні програми (див. Рисунок 72).

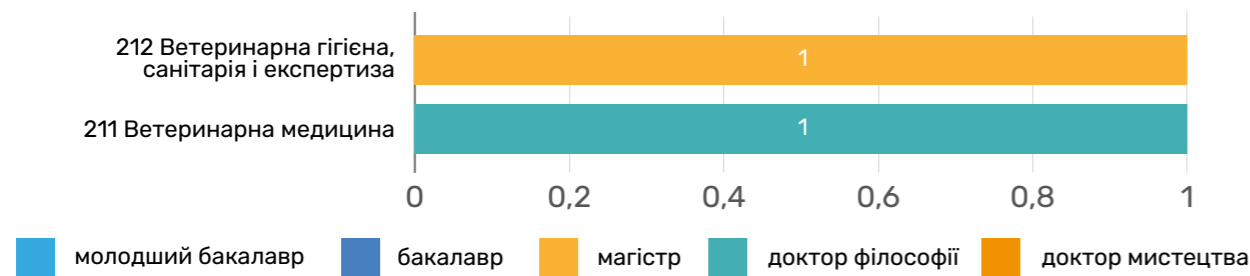


Рисунок 72

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримала 1 (25 %) освітня програма за спеціальністю 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза за рівнем освіти «магістр».

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала також 1 (25 %) освітня програма за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина за рівнем освіти «магістр».

## 22 Охорона здоров'я

За галузю знань 22 Охорона здоров'я Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 48 освітніми програмами.

З них 2 (4 %) освітні програми за рівнем освіти «молодший бакалавр», 12 (25 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 20 (42 %) – «магістр» і 14 (29 %) освітньо-наукових програм за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 73).

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальнос-

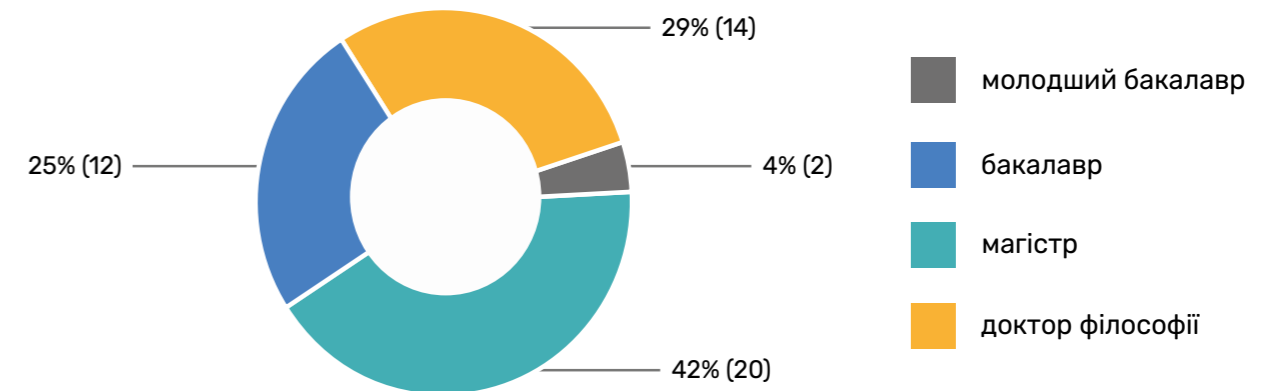


Рисунок 73

тями 226 Фармація, промислова фармація – 10 (21 %) та 227 Фізична терапія, ерготерапія – 10 (21 %), найменшу кількість – за спеціальностями 224 Технології медичної діагностики та лікування та 225 Медична психологія – по 1 (2 %) освітній програмі (див. Рисунок 74).

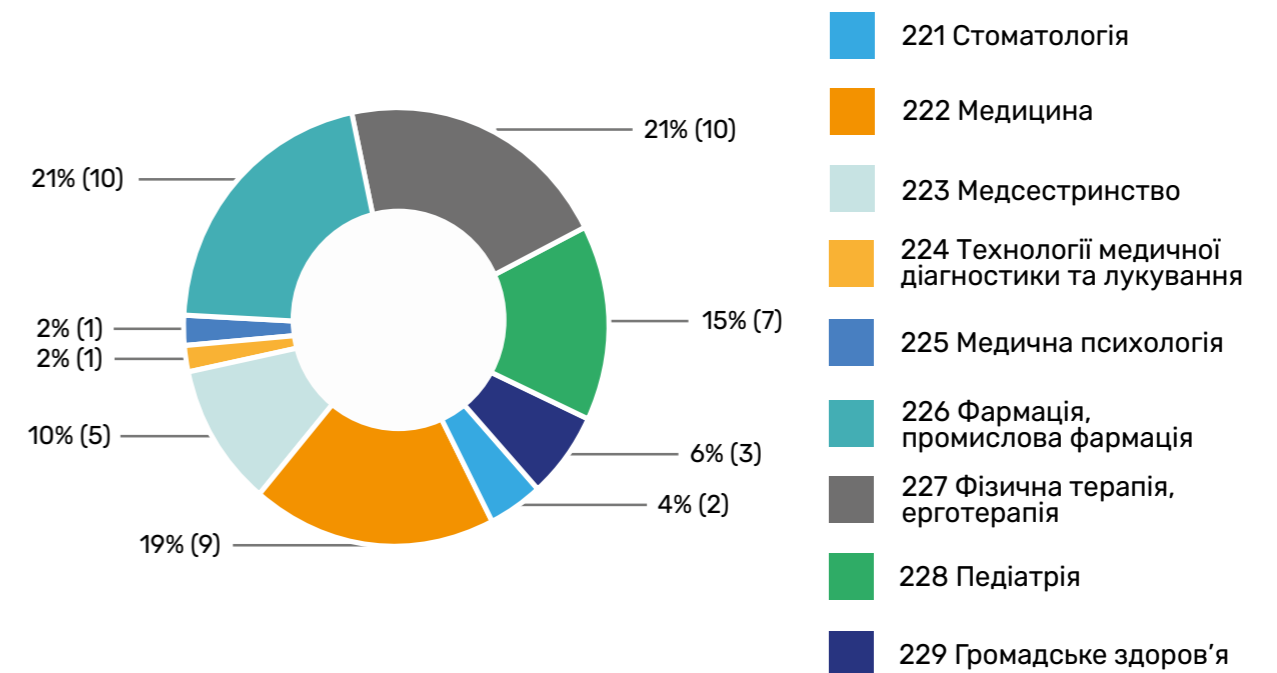


Рисунок 74

Рішення про акредитацію отримала 41 (85 %) освітня програма (див. Рисунок 75).

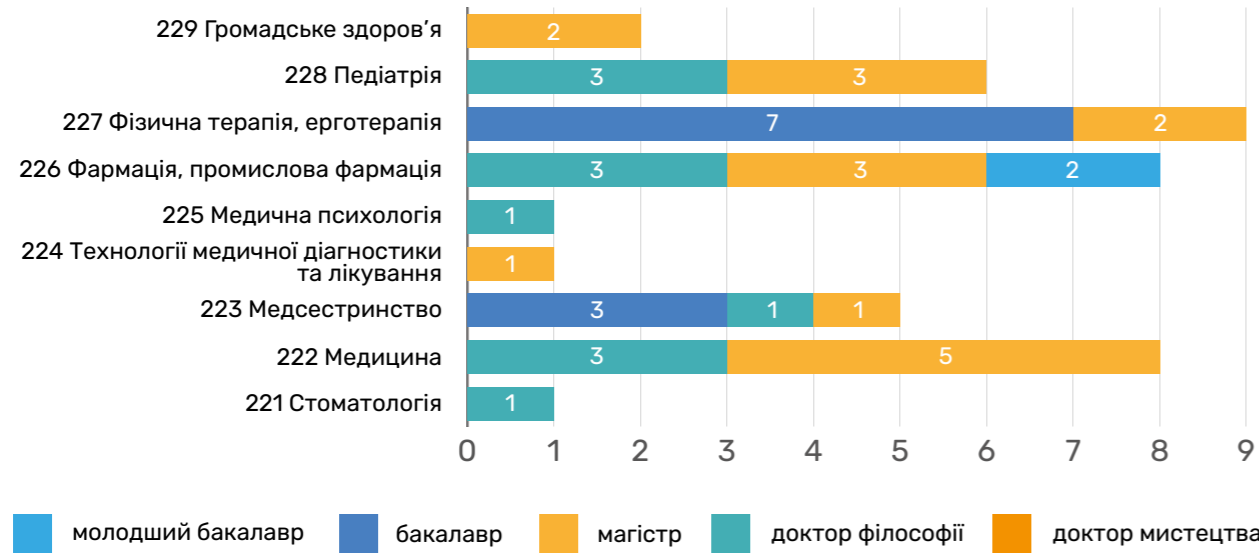


Рисунок 75

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 5 (10 %) освітніх програм (див. Рисунок 76).



Рисунок 76

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (2 %) освітня програма за спеціальністю 221 Стоматологія за рівнем освіти «магістр».

Рішення про проведення «повторної експертизи» отримала 1 (2 %) освітня програма за спеціальністю 226 Фармація, промислова фармація.

### 23 Соціальна робота

За галузку знань 23 Соціальна робота Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 26 освітніми програмами.

З них 11 (42 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 13 (50 %) – «магістр» і 2 (8 %) освітньо-наукові програми за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 77).

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 231 Соціальна робота – 15 (58 %) (див. Рисунок 78).

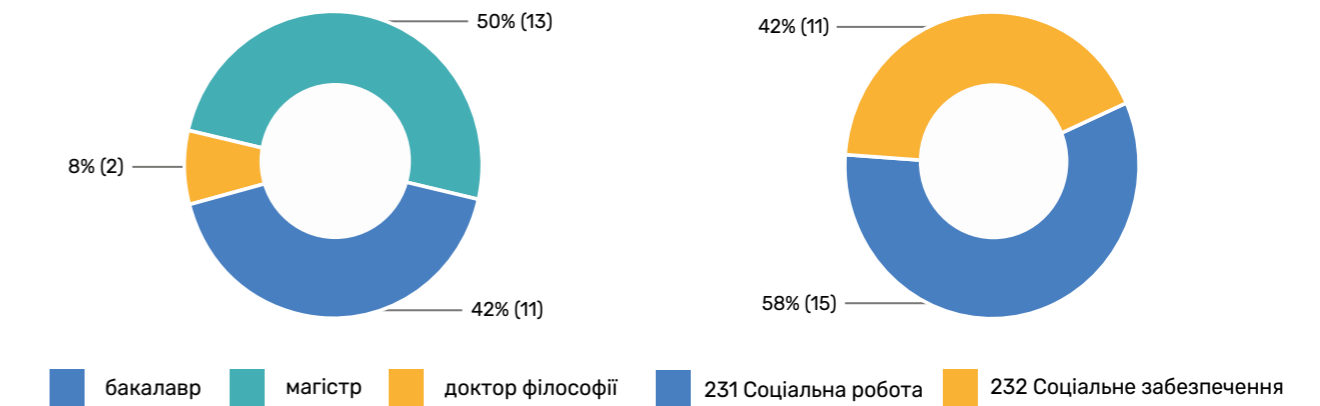


Рисунок 77

Рисунок 78

Рішення про акредитацію отримали 23 (88 %) освітні програми (див. Рисунок 79).

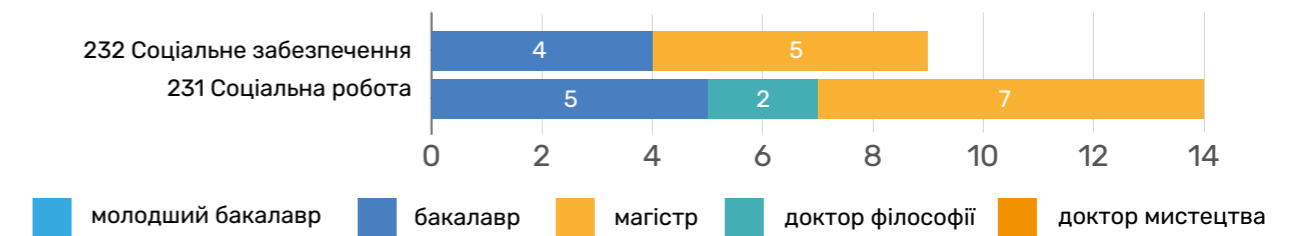


Рисунок 79

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 3 (12 %) освітні програми (див. Рисунок 80).



Рисунок 80

### 24 Сфера обслуговування

За галузку знань 24 Сфера обслуговування Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 42 освітніми програмами.

З них 1 (2 %) освітня програма за рівнем освіти «молодший бакалавр», 20 (48 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 21 (50 %) – «магістр» (див. Рисунок 81).

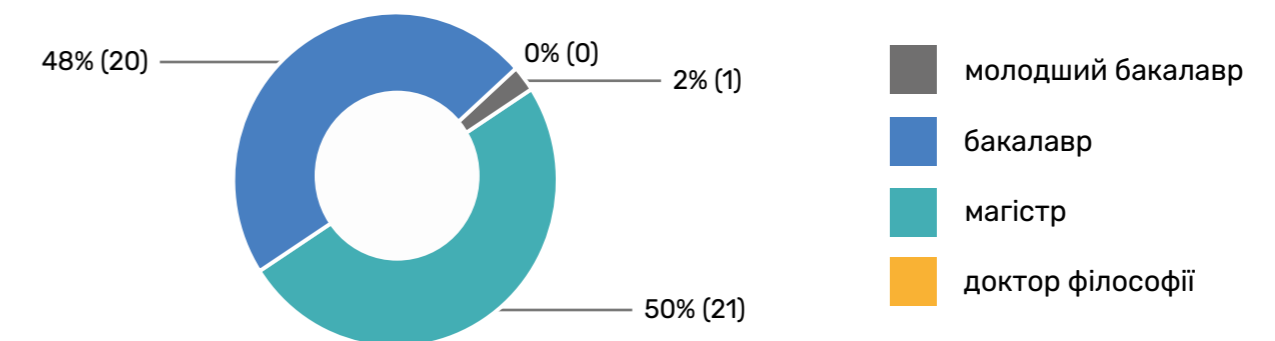


Рисунок 81

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 242 Туризм і рекреація – 23 (55 %) (див. Рисунок 82).

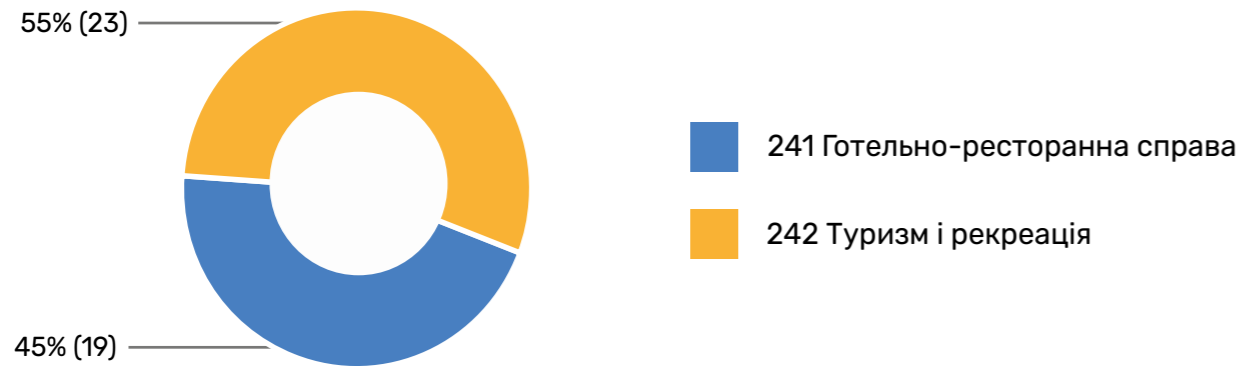


Рисунок 82

Рішення про акредитацію отримали 36 (86 %) освітніх програм (див. Рисунок 83).

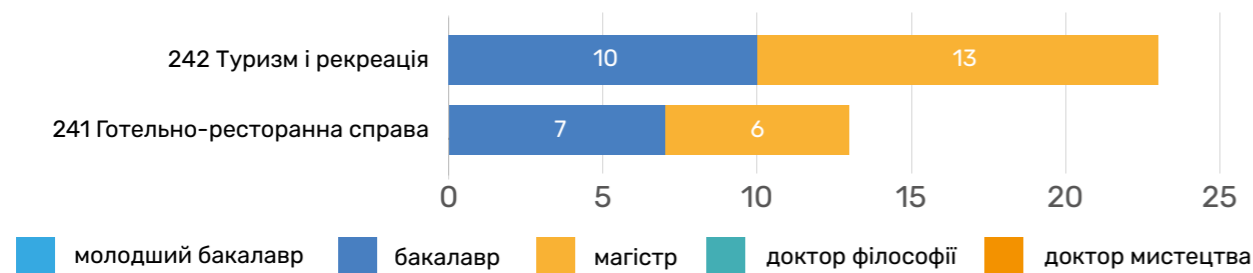


Рисунок 83

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 4 (10 %) освітні програми (див. Рисунок 84).

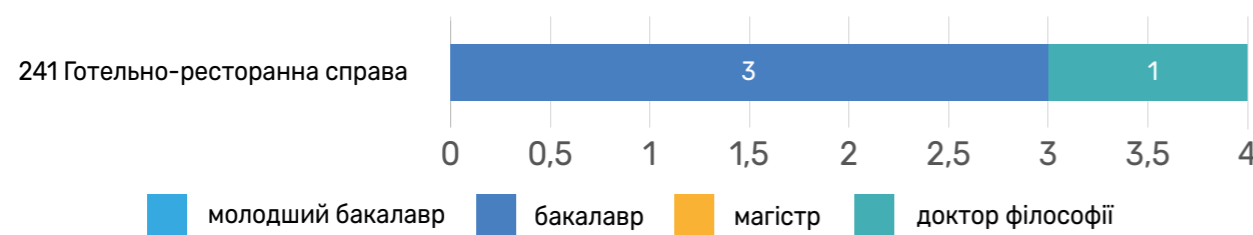


Рисунок 84

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримали 2 (5 %) освітні програми за спеціальністю 241 Готельно-ресторанна справа за рівнями освіти «молодший бакалавр» і «магістр».

### 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону

За галуззю знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 2 освітніми програмами за спеціальністю 256 Національна безпека рівня «магістр». Рішення про акредитацію отримала 1 (50 %) освітня програма. Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала також 1 (50 %) освітня програма.

За спеціальностями 251 Державна безпека та 254 Забезпечення військ (сил) освітні програми для акредитації відповідно до повної процедури не подавалися (див. Рисунок 85).

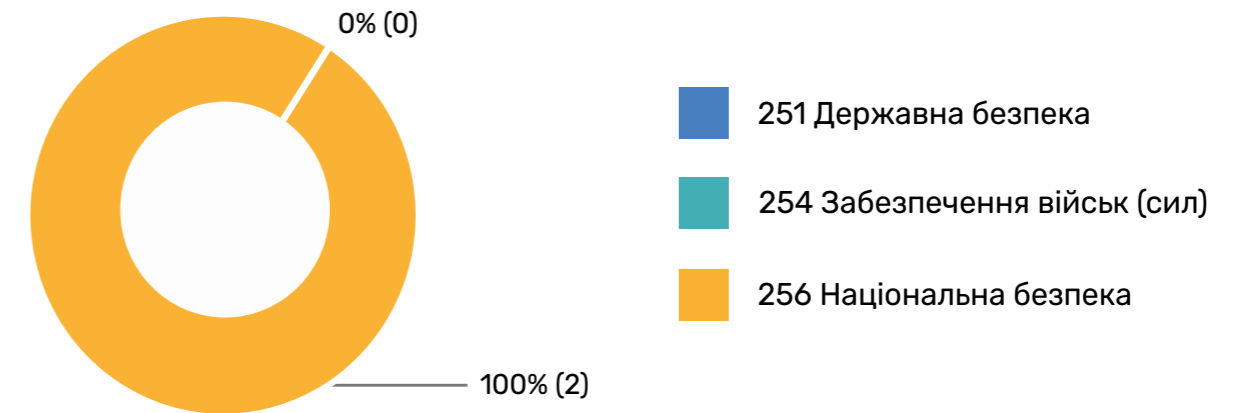


Рисунок 85

### 26 Цивільна безпека

За галуззю знань 26 Цивільна безпека Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 13 освітніми програмами.

З них 6 (46 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 6 (46 %) – «магістр» та 1 (8 %) освітньо-наукова програма за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 86).

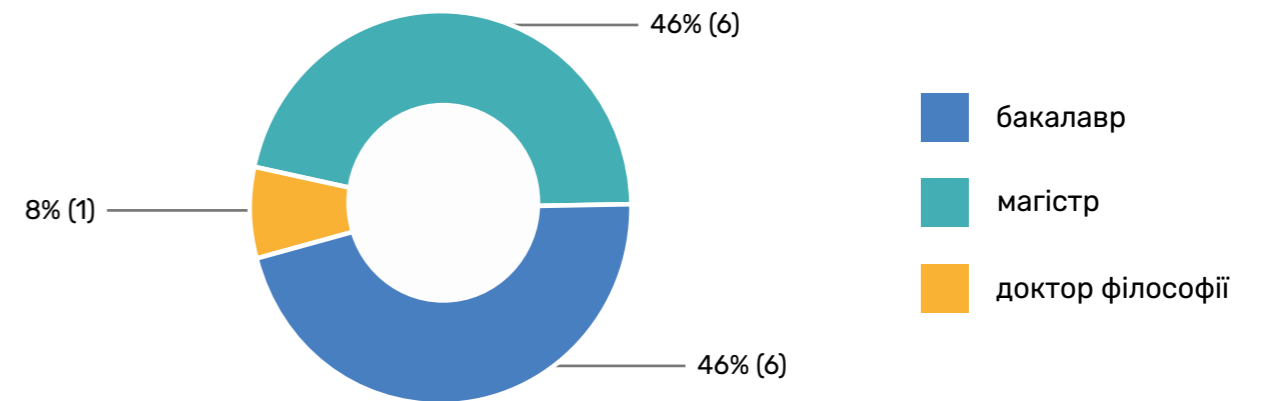


Рисунок 86

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 262 Правоохоронна діяльність – 9 (69 %) (див. Рисунок 87).

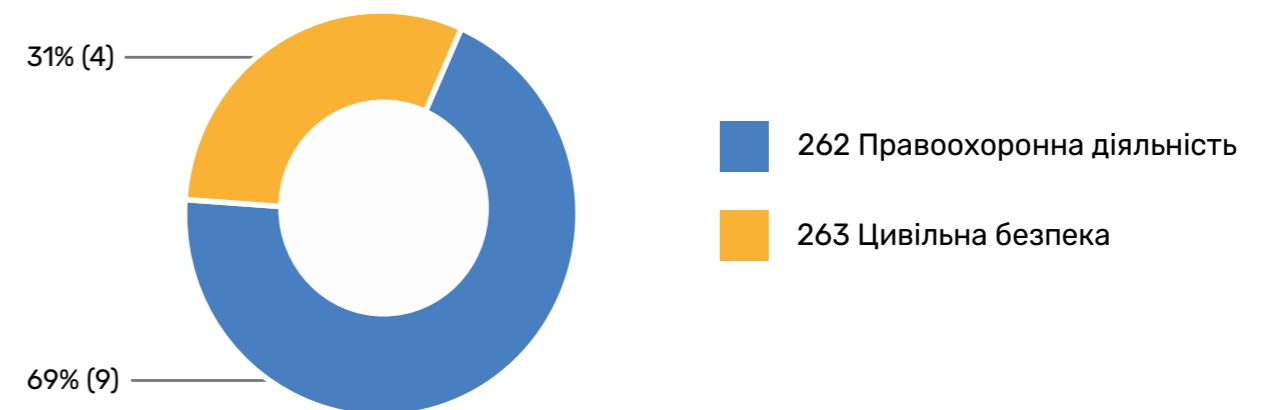


Рисунок 87

Рішення про акредитацію отримали 10 (77 %) освітніх програм (див. Рисунок 88).

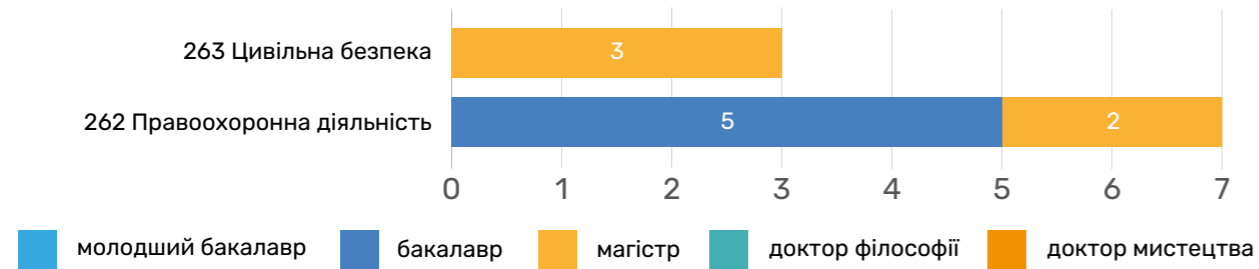


Рисунок 88

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 2 (15 %) освітні програми (див. Рисунок 89).



Рисунок 89

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (8 %) освітньо-наукова програма за спеціальністю 263 Цивільна безпека за рівнем освіти «доктор філософії».

## 27 Транспорт

За галузку знань 27 Транспорт Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 29 освітніми програмами.

З них 8 (28 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 20 (69 %) – «магістр» та 1 (3 %) освітньо-наукова програма за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 90).

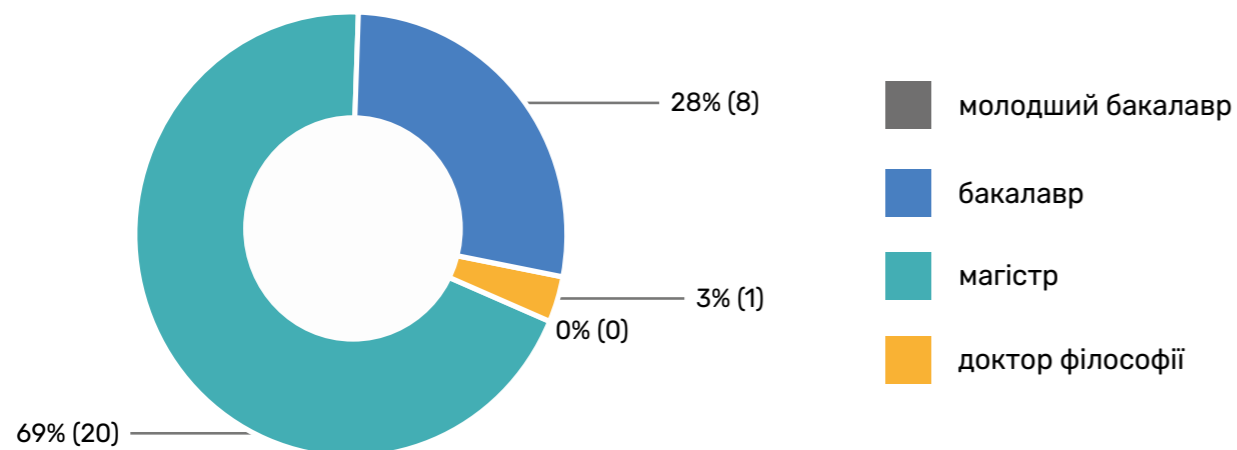


Рисунок 90

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 275 Транспортні технології – 15 (52 %). За спеціальністю 271 Морський та внутрішній водний транспорт

внутрішній водний транспорт освітні програми для акредитації відповідно до повної процедури не подавалися (див. Рисунок 91).

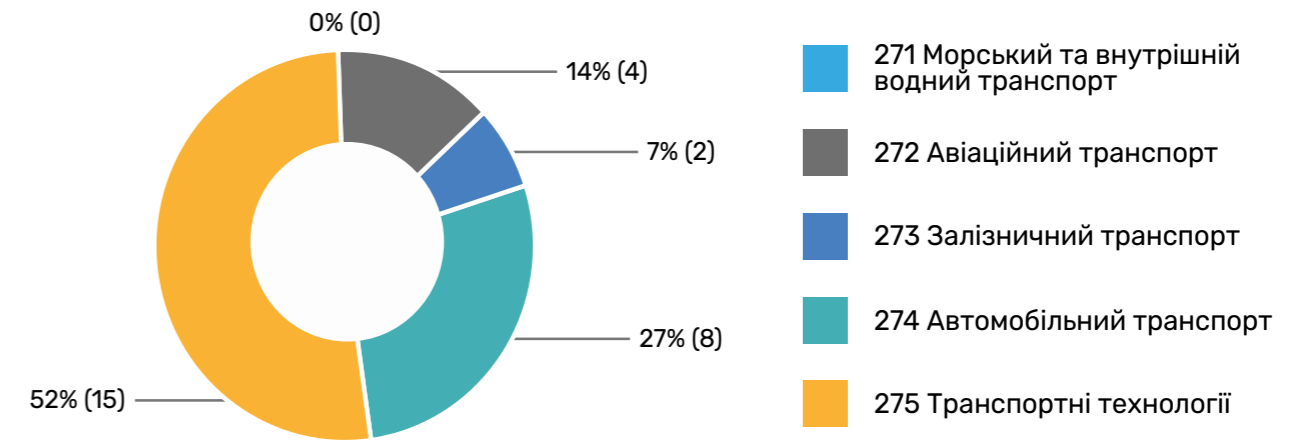


Рисунок 91

Рішення про акредитацію отримали 26 (90 %) освітніх програм (див. Рисунок 92).

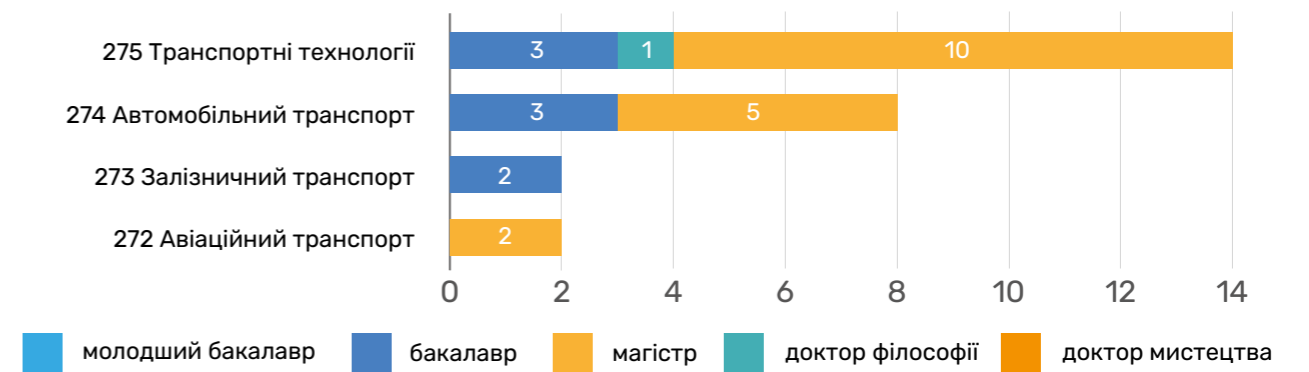


Рисунок 92

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 3 (10 %) освітні програми за спеціальностями 272 Авіаційний транспорт і 275 Транспортні технології за рівнем освіти «магістр» (див. Рисунок 93).

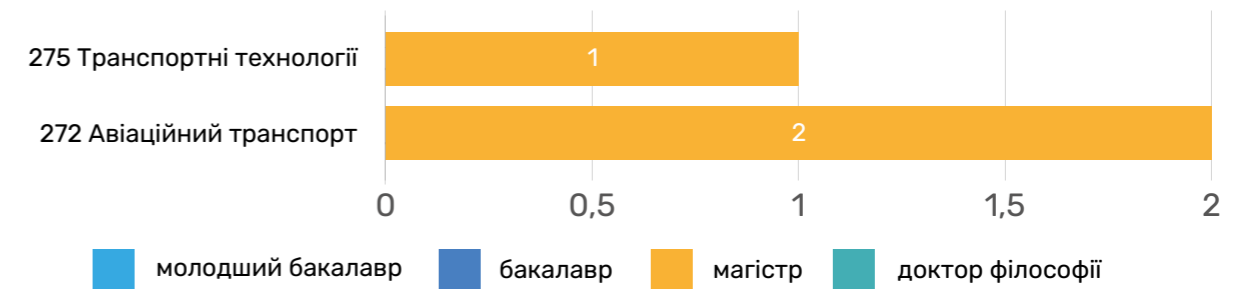


Рисунок 93

## 28 Публічне управління та адміністрування

За галузку знань 28 Публічне управління та адміністрування Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 31 освітньою програмою.

З них 7 (23 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр», 20 (65 %) – «магістр» і 4 (13 %) освітньо-наукові програми за рівнем освіти «доктор філософії» (див. Рисунок 94).

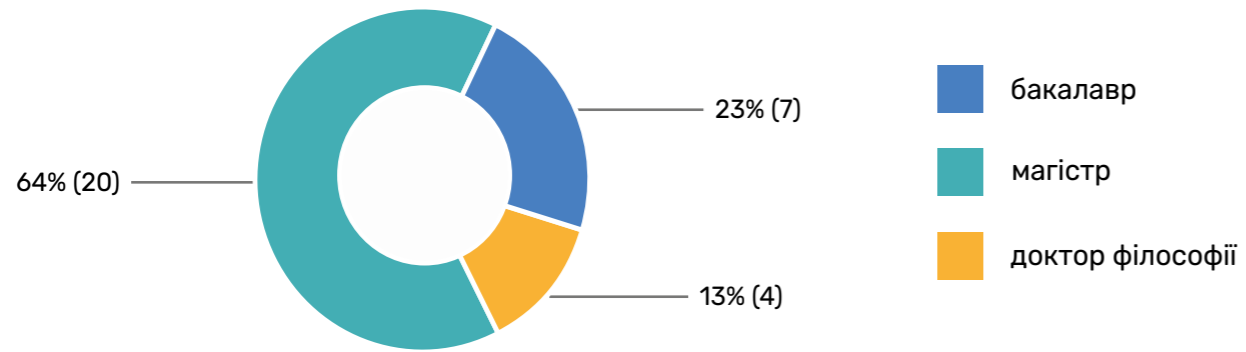


Рисунок 94

Рішення про акредитацію отримали 25 (81 %) освітніх програм (див. Рисунок 95).

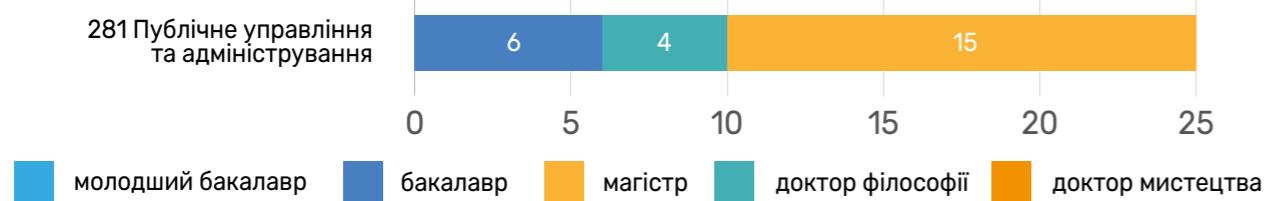


Рисунок 95

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 5 (16 %) освітніх програм (див. Рисунок 96).

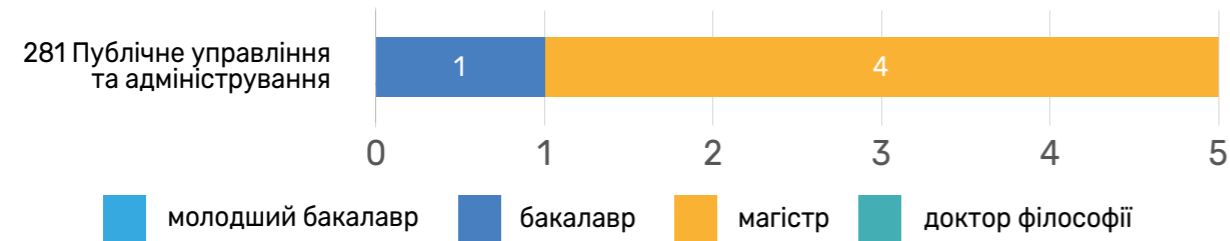


Рисунок 96

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (3 %) освітня програма за рівнем освіти «магістр».

### 29 Міжнародні відносини

За галузю знань 29 Міжнародні відносин Національне агентство розглянуло та прийняло рішення за 37 освітніми програмами.

З них 17 (46 %) освітніх програм за рівнем освіти «бакалавр» і 20 (54 %) – «магістр» (див. Рисунок 97).

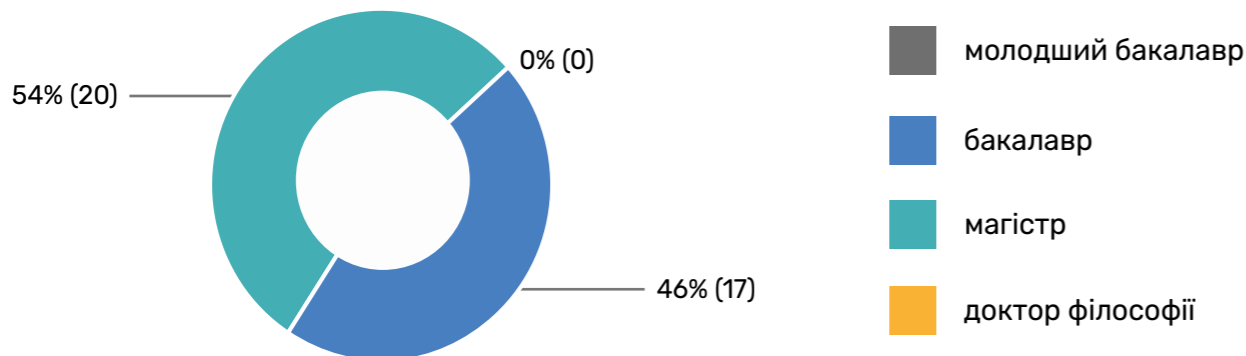


Рисунок 97

Найбільшу кількість освітніх програм було розглянуто за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії – 19 (51 %), найменшу кількість – за спеціальністю 293 Міжнародне право – 8 (22 %) (див. Рисунок 98).

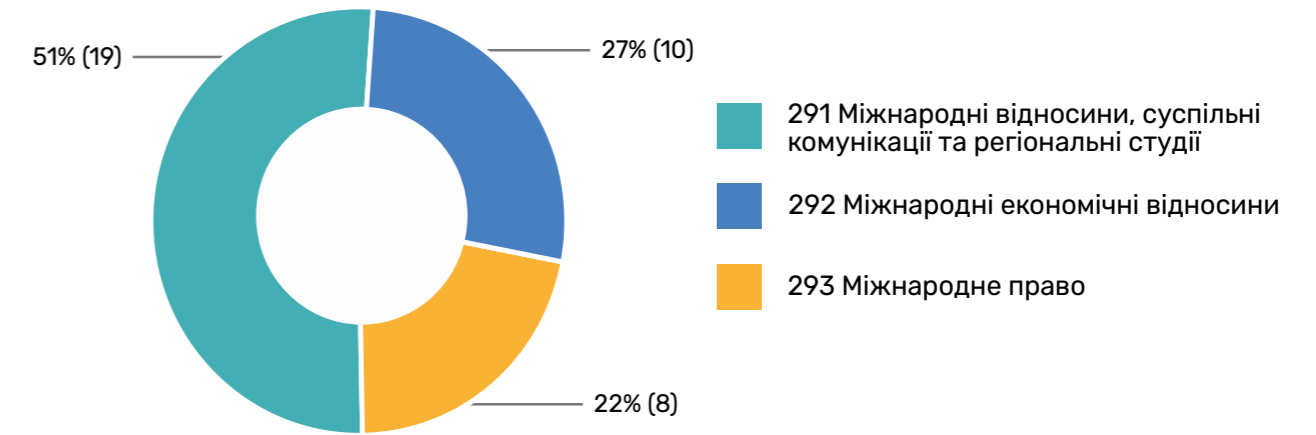


Рисунок 98

Рішення про акредитацію отримала 31 (84 %) освітня програма (див. Рисунок 99).

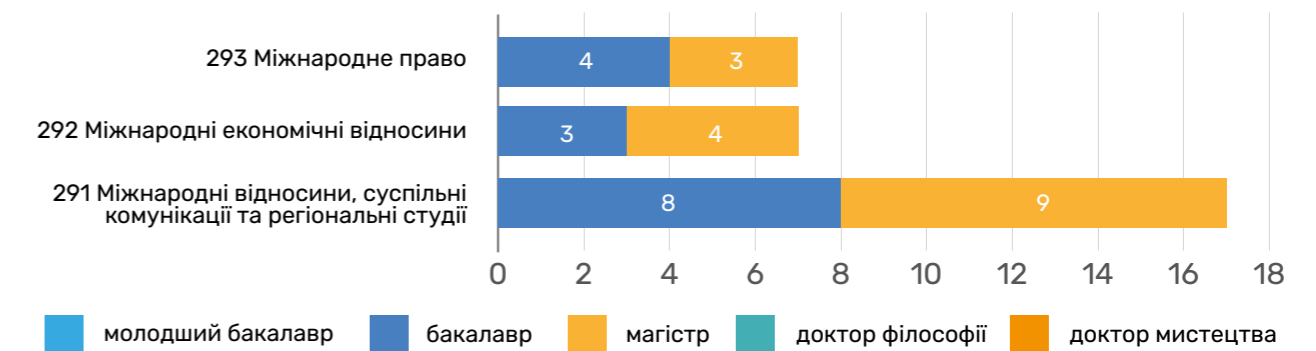


Рисунок 99

Рішення про умовну (відкладену) акредитацію отримали 5 (14 %) освітніх програм (див. Рисунок 100).

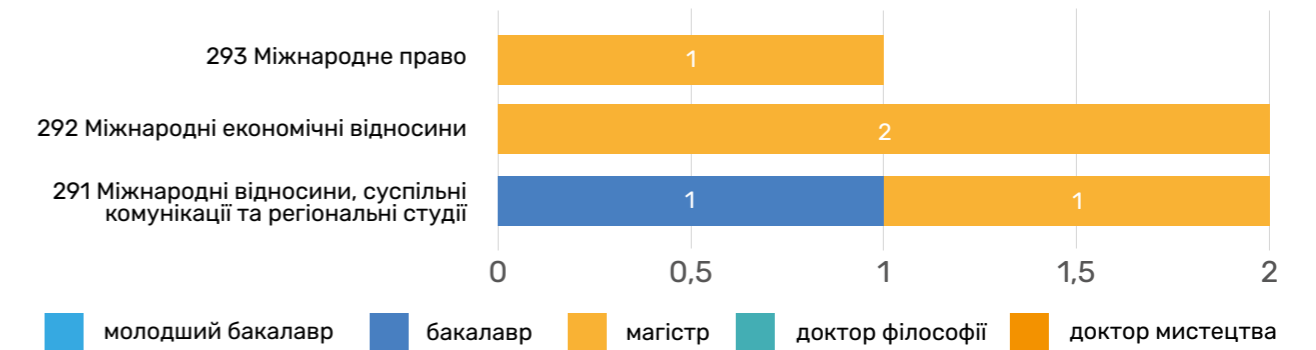


Рисунок 100

Акредитацію з визначенням «зразкова» отримала 1 (3 %) освітня програма за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини за рівнем освіти «бакалавр».



## 4. ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ЗА ОПЕРАЦІЙНИМИ НАПРЯМАМИ

### 4.1. Діяльність у сфері забезпечення академічної доброчесності та разових спеціалізованих вчених рад

Забезпечення діяльності Національного агентства у сфері функціонування разових спеціалізованих рад та академічної доброчесності забезпечує відділ супроводу разових рад та аналітики Секретаріату за такими напрямками:

- адміністрування інформаційної системи NAQA.SVR, призначеної для внесення інформації, передбаченої Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (далі – Порядок № 44)<sup>6</sup>;
- надання дистанційної інформаційно-консультативної та методичної допомоги закладам вищої освіти (науковим установам) з питань застосування Порядку № 44;
- супровід розгляду Апеляційним комітетом Національного агентства повідомлень щодо порушення процедури захисту дисертацій і супровід розгляду Національним агентством подань Апеляційного комітету про наявність або відсутність порушень процедури захисту дисертації, встановлених Порядком № 44 та Порядком розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації (далі – Порядок)<sup>7</sup>. 24.10.2023 рішенням Національного агентства було утворено Комітет з питань діяльності разових спеціалізованих вчених рад (далі – Комітет разових рад), до функціоналу якого перейшла частина повноважень Апеляційного комітету, зокрема розгляд звернень, заяв і скарг щодо порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії;
- супровід розгляду Комітетом з питань етики Національного агентства скарг / повідомлень щодо наявності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та розгляд Національним агентством подань Комітету з питань етики Національного агентства про наявність або відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації відповідно до Порядку № 44, Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук (далі – Порядок № 1197)<sup>8</sup>, Порядку;

<sup>6</sup> URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>

<sup>7</sup> URL: <https://bit.ly/3U38B66>

<sup>8</sup> URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text>

- участь у розробці, внесенні змін до нормативно-правових актів із питань атестації здобувачів ступеня доктора філософії, діяльності разових спеціалізованих вчених рад, розгляду скарг про порушення академічної доброчесності, порушення процедури захисту дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Відповідно до р. III пп. 10.1.1, 10.1.4 Положення про систему забезпечення якості діяльності Національного агентства (далі – Положення про СЗЯД)<sup>9</sup> відбувалося адміністрування інформаційної системи Національного агентства NAQA.SVR (далі – ІС) шляхом **щотижневого оновлення баз даних ІС, поточного моніторингу повідомлень**, що вносяться закладами вищої освіти і науковими установами до ІС відповідно до вимог Порядку № 44.

З моменту початку роботи системи по 31.12.2023 до ІС всього внесено 12 310 повідомлень, з них:

- про утворення разової ради – 4 825 (за 2022 р. – 883, за 2023 р. – 3 942);
- про відкликання закладом повідомлення про утворення разової ради – 175 (за 2022 р. – 33, за 2023 р. – 142);
- щодо невідповідності складу разової ради вимогам законодавства – 1 (за 2022 р. – 0, за 2023 р. – 1);
- про зміни у складі разової ради / посилянь – 801 (за 2022 р. – 216, за 2023 р. – 585);
- про результати захисту – 2 945 (за 2022 р. – 528, за 2023 р. – 2 417);
- про дату, час і місце проведення публічного захисту – 3 249 (за 2022 р. – 645, за 2023 р. – 2 604);
- про зупинення роботи разової ради – 281 (за 2022 р. – 69, за 2023 р. – 212);
- про скасування рішення про присудження ступеня (заклад) – 3 (за 2022 р. – 3, за 2023 р. – 0);
- про надходження повідомлення / скарги до Національного агентства – 1 (за 2022 р. – 0, за 2023 р. – 1);
- про зняття дисертації з розгляду – 29 (за 2022 р. – 15, за 2023 р. – 14).

Протягом 2023 р. до Національного агентства надійшло два повідомлення про порушення процедури захисту дисертацій на здобуття доктора філософії – № 1 ПП від 06.02.2023 та № 2 ПП від 23.02.2023. Від заступника Голови Національного агентства були отримані доручення відділу щодо перевірки зазначених повідомлень на відповідність вимогам п. 8, 9 Порядку розгляду повідомлень щодо порушення процедури захисту дисертацій Апеляційним комітетом Національного агентства, затвердженого рішенням Національного агентства від 24.01.2023 (протокол № 1 (30)). На виконання доручень було здійснено перевірки, результати яких у формі звітів у триденний строк надано заступнику Голови Національного агентства та голові Апеляційного комітету. За наслідками розгляду поданих повідомлень Апеляційним комітетом були прийняті відповідні рішення (№ 1 (24) від 16.02.2023 та № 2 (25) від 02.03.2023).

Також протягом 2023 р. до Національного агентства надійшли 32 скарги / повідомлення щодо наявності академічного плагіату, фабрикації або

<sup>9</sup> URL: <https://bit.ly/4diHZqG>

фальсифікації в захищених в Україні дисертаціях на здобуття наукових ступенів кандидата наук (16) і доктора наук (16) (далі – скарги).

Також одне звернення надійшло щодо виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії, яке було направлено до закладу вищої освіти, у якому відбувся захист дисертації.

Відповідно до вимог Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації відділ як уповноважений підрозділ Секретаріату Національного агентства:

- здійснював перевірки скарг на відповідність пунктам 4–7 Порядку;
- розміщував інформацію щодо скарг на офіційному вебсайті Національного агентства;
- здійснював перевірку викладених у скаргах відомостей щодо наявності в дисертаціях та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертацій, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації за допомогою відповідного програмного забезпечення;
- надавав результати перевірок до Комітету з питань етики.

Упродовж 2023 р. до Національного агентства надійшло 32 скарги / повідомлення щодо наявності академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації в захищених в Україні дисертаціях на здобуття наукових ступенів кандидата наук (16) і доктора наук (16).

За результатами розгляду скарг упродовж 2023 р.:

- за зверненням Національного агентства до Міністерства освіти і науки України (далі – МОН) 2022 р. Атестаційною колегією МОН у 2023 р. було прийняте одне рішення про позбавлення наукового ступеня;
- 14 скарг повернені без розгляду з наданням скаржникам роз'яснень щодо вимог Порядку, які не були дотримані під час подання скарг / повідомлень;
- 18 скарг прийняті до розгляду, з яких:
  - ◊ за чотирма скаргами прийняте рішення Національного агентства про звернення до МОН щодо позбавлення наукового ступеня, з яких за трьома зверненнями Національного агентства у 2023 р. Атестаційною колегією МОН були прийняті рішення про позбавлення наукових ступенів. Ще одне подання перебуває на розгляді;
  - ◊ за однією скаргою Комітет з питань етики прийняв рішення про подання до Національного агентства щодо наявності фактів академічного плагіату в дисертації;
  - ◊ за шістьма скаргами зупинено процедуру відповідно до рішень судів відмови від наукових ступенів та скасування Атестаційною колегією МОН рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня.

Відповідно до р. III п. 10.3.4 Положення про СЗЯД упродовж року здійснювалася інформаційно-консультативна та методична допомога закладам вищої освіти, науковим установам, здобувачам вищої освіти та науково-педагогічним працівникам з питань застосування Порядку № 44.

Станом на 31.12.2023 відбулися:

- виступ керівника відділу в якості спікера у вебінарі з нагоди першої

річниці затвердження Порядку присудження та скасування наукового ступеня доктора філософії, що відбувся 31.01.2023, з інформацією щодо початку роботи з інформаційною системою NAQA.SVR в умовах воєнного стану, причини виникнення та усунення типових помилок;

- виступ керівника відділу в якості спікера у вебінарі «Рік функціонування інформаційної системи Національного агентства NAQA.SVR», що відбувся 07.03.2023, з роз'ясненнями щодо типових питань під час роботи із системою, причини їх виникнення та усунення помилок;
- участь керівника відділу та провідного фахівця Наталії Бацак у якості спікерів у тренінгу «Доброчесність та антикорупція у вищій освіті», що відбувся 14–16.06.2023. Зокрема, Леонтій Шипілов виступив із презентацією про новели законодавства України у сфері академічної доброчесності, зосередивши увагу на проєкті Закону України «Про академічну доброчесність». Наталія Бацак порушила тему відповідальності за недотримання норм академічної доброчесності в закладах вищої освіти;
- участь керівника відділу в якості спікера в роботі міжнародного форуму освітян і роботодавців «Дистанційна освіта майбутнього: виклики та перспективи», що відбувся 20.03.2023. Леонтій Шипілов виступив із презентацією, у якій розповів про процедуру розгляду справ Національним агентством щодо порушень академічної доброчесності;
- участь керівника відділу в якості учасника в Українському форумі якості освіти, що відбувся 06.11.2023;
- працівники відділу підготували 207 вихідних листів-відповідей за зверненнями громадян, адвокатськими та депутатськими запитами, запитом на публічну інформацію, листами закладів вищої освіти, наукових установ; здійснене інформування всіх сторін процесу розгляду скарг / повідомлень щодо наявності в захищених в Україні дисертаціях на здобуття наукових ступенів доктора філософії, кандидата наук, доктора наук та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;
- надано 1 202 письмові відповіді на запитання представників закладів вищої освіти, наукових установ, здобувачів, які надійшли на офіційну електронну пошту відділу з питань атестації здобувачів ступеня доктора філософії, діяльності разових спеціалізованих вчених рад, роботи в ІС та застосування Порядку № 44;
- підготовано роз'яснення щодо застосування кваліфікованих електронних підписів при створенні разових рад і надіслано закладам вищої освіти (вих. лист від 07.07.2023 № 918).

#### 4.2. Правова та судова робота

Правове забезпечення Національного агентства протягом звітного періоду продовжував здійснювати відділ правового забезпечення Секретаріату Національного агентства, який гарантував комплексну підтримку юридичних аспектів діяльності агентства з метою забезпечення відповідності всіх процедур і дій установи нормативно-правовим вимогам у сфері забезпечення якості вищої освіти та внутрішнім положенням.

Основними напрямками роботи відділу є юридичне консультування, розробка й аналіз нормативних документів, договірна робота, участь у судових процесах, антикорупційна діяльність тощо.

Також із метою забезпечення прозорості, відповідальності та відповідності законодавчим вимогам у взаємодії з громадянами і громадськістю відділ здійснював роботу, пов'язану з підготовкою відповідей на звернення громадян і запити на публічну інформацію.

Протягом року відділ правового забезпечення надавав постійну підтримку всім структурним підрозділам Національного агентства, забезпечуючи їх діяльність відповідно до чинного законодавства.

Відділ брав участь у розробці та аналізі широкого спектра документів, зокрема Закону України «Про академічну доброчесність», Положення про акредитацію освітніх програм, Положення про Апеляційну палату, договорів, меморандумів та інших правових документів, спрямованих на врегулювання внутрішніх і зовнішніх відносин та процедур, зокрема й на виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти» від 02.05.2023 № 3062-IX.

Упродовж 2023 р. забезпечено представництво інтересів Національного агентства в 13 судових справах, що розглядалися в адміністративному та цивільному провадженнях.

Найбільша кількість позовних заяв, поданих у 2023 р., стосуються оскарження дій і рішень Комітету з питань етики в частині розгляду скарг / повідомлень про порушення академічної доброчесності, а саме щодо наявності в дисертаціях на здобуття ступеня доктора філософії (наукового ступеня доктора наук, кандидата наук) та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

У звітному періоді розглянуто вже три справи вказаних категорій спорів і прийнято рішення судами першої інстанції на користь позивачів, де позиція суду є дещо помилковою та ґрунтується в першому випадку на неможливості проведення Національним агентством повторної перевірки дисертації на предмет наявності академічного плагіату, у другому випадку – на відсутності в підсумковому звіті Комітету з питань етики чіткого визначення відсоткового значення виявлених у дисертації позивача фактів академічного плагіату, у третьому випадку – на неможливості поширення на позивача повноважень Національного агентства через невідповідність принципу дії закону в часі, закріпленого статтею 58 Конституції України. На згадані рішення судів першої інстанції Національне агентство подало апеляційні скарги, розгляд яких судами ще триває.

Зауважимо, що в межах розгляду скарг / повідомлень про наявність академічного плагіату в дисертаціях осіб Національне агентство, зокрема Комітет з питань етики, керується Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», Порядком присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 № 1197, Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження

ступеня доктора філософії, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, Порядком розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженим рішенням Національного агентства від 21.06.2022 (протокол № 10 (15)), Порядком розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженим рішенням Національного агентства від 24.10.2023 (протокол № 16 (45)).

Національне агентство за результатами розгляду таких скарг / повідомлень визначає лише факт наявності або відсутності академічного плагіату в дисертації, а саме рішення як Комітету з питань етики, так і Національного агентства не є актом індивідуальної дії, а є внутрішнім документом, що відображає результати розгляду відповідних питань, має констатуюче значення й фіксує факт наявності / відсутності у відповідній дисертації академічного плагіату.

При цьому Національне агентство за наслідками розгляду скарги / повідомлення про виявлення в дисертації, за якою було присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук, академічного плагіату, зобов'язане надіслати до МОН копію рішення Національного агентства про виявлення в такій дисертації академічного плагіату разом із супровідним листом і зверненням про позбавлення відповідного наукового ступеня. Тобто остаточне рішення про позбавлення особи наукового ступеня доктора (кандидата) наук приймає не Національне агентство, а Міністерство освіти і науки України.

У серпні 2023 р. в справі за позовом Національного агентства до Національного агентства з питань запобігання корупції (позовну заяву в справі було заявлено ще у 2021 р.) про визнання незаконним і скасування припису (виданого в порядку п. 53 ч. 1, ч. 6 ст. 12 Закону України «Про запобігання корупції») Шостим апеляційним адміністративним судом було винесено постанову, якою скасовано рішення суду першої інстанції та відмовлено в задоволенні позовних вимог Національного агентства. На вказане рішення агентство подало касаційну скаргу, оскільки Національне агентство не є органом державної влади, не здійснює державно-владних повноважень і не відповідає критеріям, визначеним чинним законодавством для органів державної влади, а припис Національного агентства з питань запобігання корупції вважає незаконним і таким, що підлягає скасуванню. Станом на кінець звітнього періоду справа розглядається Верховним Судом у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду.

Також до суду звернулася особа з позовною заявою про визнання протиправною бездіяльності Національного агентства, яка полягає в неприйнятті вмотивованого та вчасного рішення за наслідком розгляду повідомлень щодо можливих фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в наукових роботах окремих осіб і зобов'язання Національного агентства негайно розглянути на своєму засіданні скаргу / повідомлення щодо можливих фактів академічного плагіату в таких роботах.

Зауважимо, що постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» було внесено зміни до Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора

наук, затвердженого постановою КМУ від 17.11.2021 № 1197, і доповнено пунктом 50, відповідно до якого особа, яка має науковий ступінь, може добровільно відмовитися від відповідного наукового ступеня, подавши до МОН заяву в довільній формі, засвідчену нотаріально. Протягом десяти робочих днів із дня надходження заяви МОН скасовує рішення відповідної ради та визнає диплом недійсним, про що видається наказ, який розміщується на офіційному вебсайті МОН. Особи, щодо яких подано скарги до Національного агентства, скористалися зазначеним правом і відмовилися від наукових ступенів.

Тобто в разі, якщо особа відповідно до п. 50 Порядку № 1197 подає заяву про добровільну відмову від наукового ступеня й відповідно МОН приймає рішення про визнання диплома, отриманого на підставі захисту дисертаційного дослідження, недійсним, то відповідне звернення Національного агентства до МОН не є доцільним, оскільки за результатами його розгляду не може бути ухвалено рішення про позбавлення особи відповідного наукового ступеня.

Національне агентство вважає, що в задоволенні вказаного позову має бути відмовлено у зв'язку з відсутністю предмету розгляду, а саме скасуванням МОН рішень спеціалізованих вчених рад про присудження наукового ступеня та визнання диплома про присудження ступеня недійсним. Тож дисертація не може вважатися такою, що за результатами її захисту присуджено науковий ступінь, а отже, відсутня суттєва її ознака, закріплена пунктом 23 Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого рішенням Національного агентства від 21.06.2022 (протокол № 10 (15)), Комітет із питань етики унеможливлений в прийнятті будь-якого рішення.

Відділ правового забезпечення з метою вдосконалення внутрішніх процесів планує в майбутньому здійснити заходи з розширення правової бази: аналіз і вдосконалення внутрішніх документів Національного агентства, а також адаптацію їх до нових законодавчих вимог. Також необхідним є створення механізмів постійного моніторингу й аналізу змін у законодавстві, що може впливати на діяльність Національного агентства.

У перспективі передбачається організація тренінгів та семінарів для працівників відділу для оновлення їхніх знань і навичок у сфері нових юридичних тенденцій.

### 4.3. Договірна робота

Відділ правового забезпечення Національного агентства виконує важливу функцію з розробки та укладення господарських, цивільно-правових договорів, меморандумів та угод про співпрацю.

Проведення юридичного аналізу договорів допомагає чітко визначити права та обов'язки сторін, а також встановити чіткі умови і терміни виконання зобов'язань, умови і термін оплати за надані чи отримані послуги.

При цьому основною ланкою в договірній роботі відділу є укладання договорів з акредитації освітніх програм із закладами вищої освіти та науковими установами, які відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019

№ 977 (далі – Положення про акредитацію), подали заяви до Національного агентства для проходження процедури акредитації освітніх програм.

У 2023 р. на підставі графіка прийняття заяв про акредитацію освітніх програм відділом було підготовлено та направлено до закладів вищої освіти (наукових установ) 1 903 договори з акредитації освітніх програм.

Відділ розробив і впровадив шаблони стандартних договорів з акредитації освітніх програм, що дає змогу швидко й ефективно укласти договори і надавати відповідні послуги. Разом із тим при укладенні договорів з акредитації освітніх програм відділ враховує побажання закладів вищої освіти (наукових установ) щодо тих чи інших умов договорів.

Також відповідно до Положення про акредитацію передбачено можливість одночасної акредитації двох або більше освітніх програм у межах однієї спеціальності на одному рівні вищої освіти, що означає укладення одного договору для одночасної акредитації двох або трьох освітніх програм. Така можливість для закладів вищої освіти є економічно вигіднішою, ніж проведення акредитації кожної освітньої програми окремо. Тому з 1 903 укладених договорів 148 договорів укладено з одночасної акредитації двох освітніх програм і 61 договір укладено з одночасної акредитації трьох освітніх програм. Усі інші 1 694 договори укладено з акредитації однієї освітньої програми.

На жаль, нерідко трапляється, коли заклади вищої освіти (наукові установи), які спочатку виявили бажання проходити повну процедуру акредитації, через об'єктивні обставини, зокрема зумовлені воєнним станом в Україні, надсилали заяви з проханням одержати умовну акредитацію освітньої програми (тривалістю в 1 рік) на безоплатній основі згідно з п. 2 Постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2022 № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану». У випадку вже укладеного договору з акредитації освітньої програми такі зміни призводили до необхідності підготовки додаткових угод про розірвання вже укладених договорів. Окрім цього, протягом року відбувається корекція договорів про акредитацію шляхом укладення додаткових угод у зв'язку зі змінами реквізитів, зміною назви або реорганізацією закладу вищої освіти (наукової установи), зміною керівника тощо.

Разом із тим відділ постійно проводить моніторинг і контроль за виконанням умов укладених договорів, а також вирішення можливих спорів та конфліктних ситуацій.

У майбутньому планується вдосконалення процесу укладення договорів з акредитації освітніх програм шляхом упровадження нових технологій та інновацій.

Відділ правового забезпечення за підсумками звітного періоду успішно впорався із завданнями, пов'язаними з укладенням договорів з акредитації освітніх програм і їх обсягами. Упровадження шаблонів і використання нових технологій покращило ефективність та оптимізацію договірної роботи.

### 4.4. Антикорупційна діяльність

Національне агентство забезпечує розробку і контроль за здійсненням антикорупційних заходів, які є необхідними та обґрунтованими для запобігання і протидії корупції у своїй діяльності відповідно до Закону України

«Про запобігання корупції», Статуту і Антикорупційної програми Національного агентства на 2022–2024 рр.

Протягом 2023 р. Національне агентство здійснювало такі антикорупційні заходи:

- проведено 4 навчальних (роз'яснювальних) заходи у сфері запобігання та виявлення корупції, які охопили тематики «Обмеження щодо одержання подарунків», «Декларування 2023», «Конфлікт інтересів у членів колегіальних органів», «Відповідальність за порушення антикорупційного законодавства». Крім того, Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (далі – уповноважена особа) організувала облік навчань з антикорупційного законодавства в Національному агентстві;
- виконано 1 захід, передбачений Державною антикорупційною програмою на 2023–2025 рр., затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2023 р. № 220 (далі – ДАП), де Національне агентство є головним виконавцем, і прозвітовано про хід виконання 3 заходів через електронну систему ДАП, де Національне агентство залучено співвиконавцем;
- здійснювалось періодичне нагадування суб'єктам декларування щодо необхідності подання декларацій, враховуючи особливості їх подання в умовах воєнного стану на території України, запровадженого відповідно до Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 р. № 64/2022, а також здійснювався облік посадових осіб Національного агентства, які є суб'єктами декларування. Крім того, здійснювались попереджувальні заходи для новопризначених посадових осіб щодо дотримання встановлених Законом України «Про запобігання корупції» обмежень, заборон та ознайомлення працівників, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування з обмеженнями після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»;
- опрацьовано 10 повідомлень (із яких 5 анонімних) про можливі факти корупційних чи пов'язаних із корупцією правопорушень та 3 повідомлення про конфлікт інтересів у порядку, визначеному Законом України «Про запобігання корупції» та Порядком розгляду Уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції повідомлень про факти порушення Антикорупційної програми, вчинення корупційних або пов'язаних із корупцією правопорушень;
- уповноважена особа надала 36 консультацій із питань додержання законодавства щодо запобігання корупції;
- з метою нормативного регулювання питань організації роботи із запобігання і виявлення корупції та виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою Національного агентства на 2022–2024 рр., запроваджено антикорупційні політики, що стосуються питань проведення антикорупційної перевірки ділових партнерів Національного агентства та порядку проведення антикорупційної перевірки кандидатів на посади, що вразливі до корупційних ризиків;

- проведено 1 внутрішнє розслідування, за результатами якого не підтверджено порушень внутрішніх антикорупційних політик чи порушень антикорупційного законодавства;
- проведено 28 антикорупційних перевірок ділових партнерів відповідно до Порядку проведення антикорупційної перевірки ділових партнерів Національного агентства та надано відповідні рекомендації;
- проведено 2 антикорупційні перевірки кандидатів на посади відповідно до Порядку проведення антикорупційної перевірки кандидатів на посади, що вразливі до корупційних ризиків;
- постійно здійснювався моніторинг аналізу судової практики та моніторинг офіційного вебпорталу «Судова влада України», Єдиного державного реєстру судових рішень і змін до антикорупційного законодавства з метою своєчасного корегування заходів, спрямованих на запобігання корупційним та пов'язаним із корупцією правопорушенням;
- забезпечено наповнення розділу «Запобігання корупції» на офіційному вебсайті Національного агентства актуальною інформацією та документами антикорупційного спрямування.

#### 4.5. Організаційна робота з акредитації ОП

Відділ акредитації освітніх програм Секретаріату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протягом звітного року забезпечував постійну акумуляцію та опрацювання матеріалів освітніх програм закладів вищої освіти України, зокрема:

- збір, облік та опрацювання повідомлень від ЗВО / наукових установ про наміри акредитувати освітні програми, розробку та укладання до 1 вересня 2023 р. графіка подання заяв про акредитацію та відомостей про самооцінювання освітніх програм у 2023–2024 н. р. (далі – Графік);
- збір, облік та опрацювання повідомлень від ЗВО / наукових установ про додавання / видалення освітніх програм і внесення змін до Графіка подання акредитаційних матеріалів у 2023–2024 н. р.;
- реєстрацію та облік заяв про прийняття акредитаційних справ на експертизу до Національного агентства, аналітичне, методичне та інформаційне супроводження процесів акредитації освітніх програм;
- аналіз проектів звітів експертних груп і методичний супровід першого етапу акредитаційної експертизи.

*1. Збір, облік та опрацювання повідомлень від ЗВО / наукових установ про наміри акредитувати освітні програми та розробку та укладання до 1 вересня 2023 р. графіка подання заяв про акредитацію та відомостей про самооцінювання освітніх програм у 2023–2024 н. р.*

Відповідно до п. 2 р. II Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у період із 1 червня по 1 серпня 2023 р. було отримано та опрацьовано 921 електронну заяву від близько 360 ЗВО про наміри акредитувати 3 343 освітні програми у 2023–2024 н. р. (див. Рисунок 101).

З них 56 освітніх програм – за початковим рівнем вищої освіти (менше

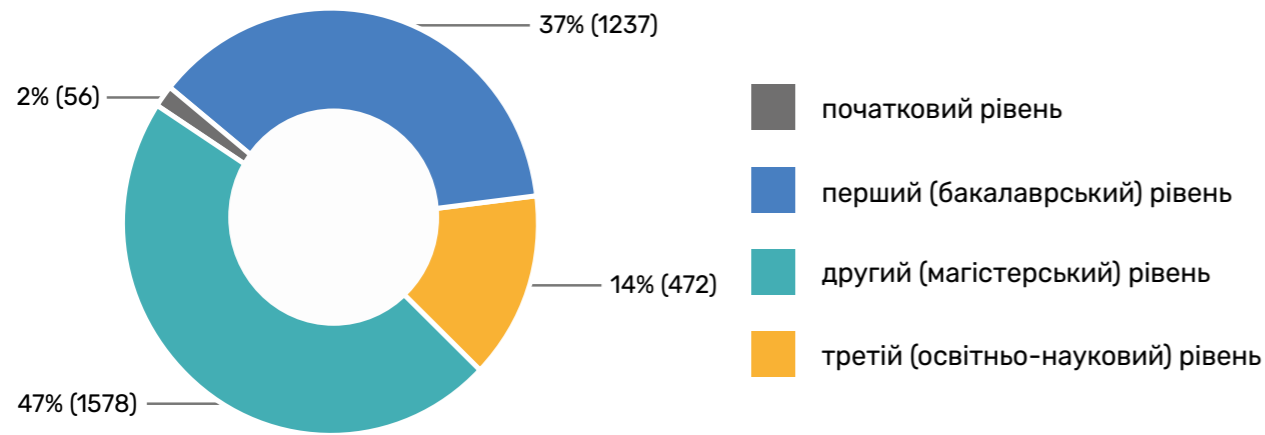


Рисунок 101

на 32 %, ніж у 2022 р.), 1 237 – за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (на 13 % менше, ніж у 2022 р.), 1 578 – за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (більше на 51 %, ніж у 2022 р.), 472 – за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (доктора філософії – 470, доктора мистецтв – 2).

З метою більш ефективного планування роботи Секретаріату та Національного агентства, а також якісної організації акредитаційних експертиз працівники відділу здійснили аналіз поданих ЗВО заяв про наміри акредитувати освітні програми, види таких програм (освітньо-професійні, освітньо-наукові / освітньо-творчі), їх обсяги (в кредитах ЕКТС) і строки підготовки здобувачів.

На підставі опрацьованих заяв ЗВО на засіданні Національного агентства (протокол від 22 серпня 2023 р. № 12<sup>10</sup>) був затверджений Графік прийняття на акредитацію справ освітніх програм на 2023–2024 н. р. та оприлюднений 1 вересня 2023 р. на електронному ресурсі Національного агентства<sup>11</sup>.

**2. Збір, облік та опрацювання повідомлень від ЗВО та наукових установ про додавання / видалення освітніх програм і внесення змін до Графіка подання акредитаційних матеріалів у 2023–2024 н. р.**

Відділ акредитації освітніх програм забезпечував постійний моніторинг надходження коригуючої інформації від закладів вищої освіти щодо змін у Графіку та підтримку в актуальному стані спеціальної бази повідомлень, на основі якої укладалися подання для затвердження рішенням Національного агентства.

Згідно з рішеннями Національного агентства здійснювалось періодичне (один раз на місяць) оновлення інформації в Графіку на підставі розгляду повідомлень від ЗВО. Загалом було видалено 618 освітніх програм (порівняно з 2022 р. активність видалення збільшилася на 69 %). Додатково було включено 242 освітні програми (на 74 % більше в порівнянні з кількістю за попередній рік). Дати подання акредитаційних матеріалів було змінено для 368 освітніх програм (збільшення на 60 % у порівнянні з попереднім роком). Загалом було скориговано відповідну інформацію щодо 1 228 освітніх програм та опрацьовано 216 повідомлень про зміну гаранта ОП.

<sup>10</sup> URL: <https://bit.ly/3vSsNzL>

<sup>11</sup> URL: <https://plan.naqa.gov.ua/>

Працівники відділу протягом звітного року здійснювали аналіз надісланих ЗВО повідомлень і листів та з'ясування причин зростання активності щодо коригування інформації в Графіку, серед яких розташування ЗВО в безпосередній близькості до зони активних бойових дій або вимушена їх релокація, плинність кадрового складу у зв'язку з дією правового режиму воєнного стану, зміни в нормативно-правових актах, технічні проблеми, спричинені перебоями в системах електропостачання тощо (див. Рисунок 102).



Рисунок 102

**3. Реєстрація та облік заяв про прийняття акредитаційних справ на експертизу до Національного агентства.**

З метою підвищення ефективності та якості роботи працівники відділу акредитації освітніх програм удосконалювали підходи до процедури реєстрації Секретаріатом Національного агентства заяв і відомостей про самооцінювання освітніх програм від закладів вищої освіти та наукових установ. Результатом стали розробка й упровадження в роботу Порядку реєстрації заяв про акредитацію та відомостей про самооцінювання освітніх програм.

Відповідно до Порядку реєстрації заяв про акредитацію та відомостей про самооцінювання освітніх програм за період із січня по липень 2023 р. було перевірено щодо наповненості форм і наявності інформації щодо всіх необхідних додатків, прийнято та відповідно до затвердженого Графіка зареєстровано 1 793 справи освітніх програм ЗВО України, поданих на акредитацію у 2022–2023 н. р. Серед них 78 – за початковим рівнем вищої освіти, 1 059 – за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, 234 – за другим

(магістерським) рівнем вищої освіти; 422 – за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (417 – доктор філософії, 5 – доктор мистецтв) (див. Рисунок 103).

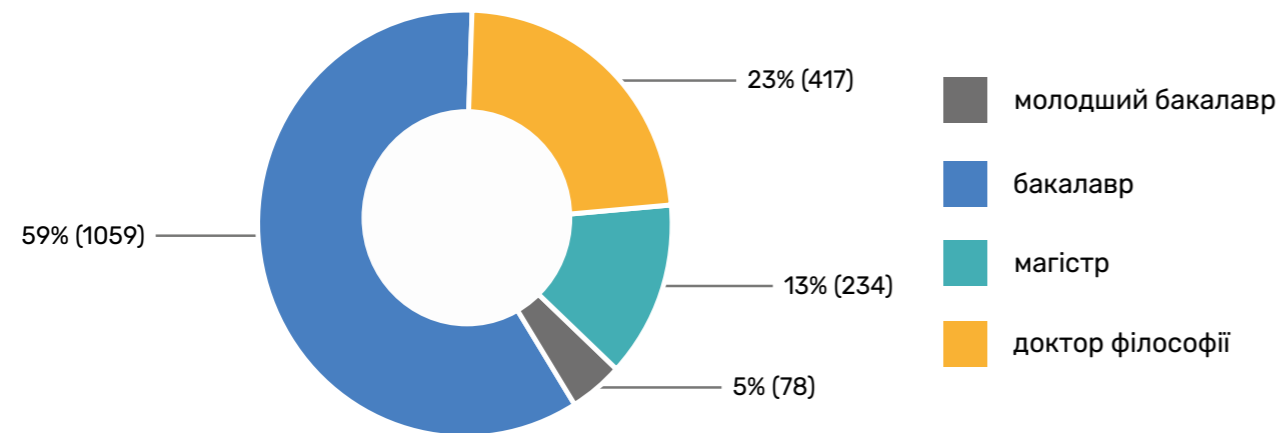


Рисунок 103

Упродовж періоду з 4 вересня по 29 грудня 2023 р. опрацьовано відповідно до затвердженого Графіка та зареєстровано 945 справ, поданих на акредитацію у 2023–2024 н. р. (що на 44 % більше порівняно з аналогічним періодом 2022 р.), серед яких 1 освітня програма за початковим рівнем вищої освіти, 12 – за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (на 84 % менше, ніж у 2022 р.), 851 – за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (більше на 72 %, ніж у 2022 р.), 81 – за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти (див. Рисунок 104).

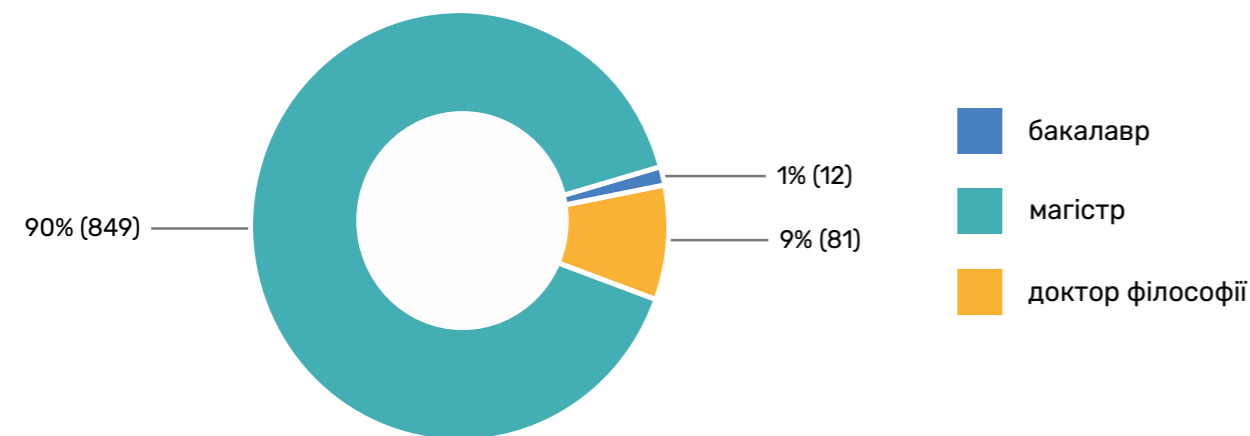


Рисунок 104

Аналіз справ, поданих у період із вересня по грудень, засвідчує тенденцію подання на акредитацію в переважній більшості освітньо-професійних програм другого (магістерського) рівня вищої освіти. Така тенденція пов'язана зі строками підготовки здобувачів (1 рік 4 місяці – 1 рік 6 місяців) і термінами завершення навчання.

Разом у звітному році кількість прийнятих справ становила 2 738 одиниць обліку (що на 80 % більше, ніж у 2022 р.), з них 1 212 – справи освітніх програм, які отримали рішення про умовну (відкладену) акредитацію відповідно до постанови КМУ № 295 від 16 березня 2022 р.

Упродовж 2023 р. щодо акредитаційних справ освітніх програм, які

надходили зі значним порушенням Графіка, відбувалося з'ясування причин. Протягом цього періоду 15 акредитаційних справ було зареєстровано пізніше визначеної дати, 30 акредитаційних справ було повернуто через відсутність критично важливої інформації або через наявність заборгованості ЗВО перед Національним агентством за попередні роки.

З метою всебічного та об'єктивного розгляду акредитаційних справ працівники відділу забезпечували своєчасне опрацювання листів від ЗВО щодо надання додаткової інформації на різних етапах процесу акредитації. Отриману інформацію разом з офіційними листами ЗВО було додано до відповідних акредитаційних справ в інформаційній системі Національного агентства.

*4. Аналіз проєктів звітів експертних груп, методичний і технічний супровід першого етапу акредитаційної експертизи.*

Відповідно до п. 6 ч. II Положення про акредитацію освітніх програм для забезпечення якісної підготовки та проведення акредитаційних експертиз відповідальні працівники відділу створювали методичні рекомендації для експертів.

У зв'язку з виробничою необхідністю Секретаріат здійснював попередній аналіз проєктів звітів експертних груп і надавав методичну допомогу щодо укладання описової, резюмуючої та рекомендаційної складових звіту експертних груп у частині кореляції фактів, доказів та обґрунтувань у вигляді аналізу проєкту звіту експертних груп. При цьому визначений експертною групою рівень відповідності освітньої програми вимогам критеріїв якості не був предметом коригування, оцінювання або іншого впливу, адже технічної можливості змінити його в електронній системі не існує.

З метою підвищення ефективності та якості роботи відділ постійно вдосконалював підходи до укладання результатів аналізу проєктів звітів експертних груп і диференціював форми їх представлення.

Упродовж звітнього періоду працівники відділу проаналізували 1 593 проєкти звітів експертних груп. Зокрема, серед них 597 – за першим (бакалаврським) рівнем, 793 – за другим (магістерським) рівнем, 188 – за третім (освітньо-науковим) рівнем (186 – доктор філософії, 2 – доктор мистецтв), 15 – за початковим рівнем.

Постійно здійснювався якісний аналіз проєктів звітів експертних груп, його узагальнені результати в опрацьованому вигляді надавалися Національному агентству. 1 400 проєктів звітів були повернуті експертним групам із рекомендаціями доопрацювати структуру і зміст звіту, з них 198 – з відгуком щодо необхідності виправити суттєві недоліки.

Протягом звітнього періоду постійно відбувався моніторинг і передавалися на етап ГЕР (етап 11.1 в електронній системі) акредитаційні справи, у яких ЗВО / науковою установою не було у встановлений термін надано відповідь / коментар щодо звіту експертної групи.

*5. Участь у загальних організаційних процесах.*

Упродовж звітнього періоду на постійній основі здійснювалась комунікація зі стейкхолдерами: представниками органів державної влади, представниками адміністрації ЗВО, гарантами освітніх програм, громадськими організаціями. Однією з основних форм такої комунікації було ділове листування

через офіційні канали комунікації Національного агентства. У звітному періоді працівники відділу опрацювали 580 офіційних листів, що надійшли через систему електронного документообігу Національного агентства. З них 519 – звернення закладів вищої освіти щодо ухвалення рішення про умовну (відкладену) акредитацію на підставі п. 2 постанови КМУ № 295 від 16 березня 2022 р., 61 – звернення закладів щодо надання консультаційної допомоги, також постійно надавалися відповіді на запити щодо інформації через електронну скриньку [accreditation@naqa.gov.ua](mailto:accreditation@naqa.gov.ua)

У межах взаємодії з органами державної влади та закладами вищої освіти керівник і співробітники відділу:

- входили в робочу групу з розробки освітньо-професійної програми «Комп'ютерно-менеджмент організації» в межах виконання Державної антикорупційної програми 2023–2025 рр. у частині «Розроблення та запровадження разом з партнерськими закладами вищої освіти освітніх програм освітнього рівня магістр (зокрема міждисциплінарних) антикорупційного спрямування у межах діючих спеціальностей та галузей знань»;
- провели тренінг для розробників магістерських освітніх програм антикорупційного спрямування за сприяння Програми розвитку ООН (ПРООН) в Україні в межах Програми ООН із відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Європейського Союзу;
- провели тренінги з функціонування внутрішньої системи забезпечення якості у вищій медичній освіті в Міжнародному гуманітарному університеті та Одеському національному медичному університеті;
- взяли участь як спікери вебінару для експертів і членів Галузевих експертних рад «SMART-підхід у зовнішньому забезпеченні якості вищої освіти із функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти»;
- у межах проекту ГО «Українська асоціація студентів» «Підтримка безпечних середовищ для розвитку молоді в Україні», метою якого є підтримка молодих людей, на яких вплинула війна, у заповненні освітніх прогалів, визначенні майбутніх професійних шляхів і відновленні простору для автономності, прочитано лекції для учасників річної навчальної програми для студентів, яка містить курс «Якість освіти та академічна доброчесність», на тему «Якість освіти та залученість до неї студентів»;
- виступили спікерами на вебінарах із питань внутрішнього забезпечення якості освіти.

За матеріалами роботи й аналізу інформації підготовлено та опубліковано:

- статтю: Denyskina, G., Simshah, I., Loban, O. (2023). Maintaining Quality Assurance in Ukraine: Accreditation, Cooperation, and Anticorruption. *CHEA (Council for Higher Education Accreditation)*. <https://www.chea.org/sites/default/files/2023-07/Maintaining%20Quality%20Assurance%20in%20Ukraine-NC.pdf>;

- допис: Денискіна, Г. (2023). *Механізм дії ЗВО, що подав повідомлення про намір акредитувати ОП у 2023/2024 навчальному році за наявності чинного сертифіката про акредитацію спеціальності*. <http://surl.li/oluki>.

#### 4.6. Супровід експертів з акредитації освітніх програм<sup>12</sup>

Протягом 2023 р. Секретаріат здійснював організаційний супровід акредитаційних експертиз, зокрема:

- організував експертні групи для проведення акредитаційних експертиз освітніх програм;
- забезпечував необхідний документообіг з експертами для належного оформлення співпраці та відповідної оплати за виконану роботу;
- здійснював заходи щодо відбору кваліфікованих експертів для акредитації освітніх програм за відповідними спеціальностями;
- організував роботу з підготовки, навчання і тестування експертів;
- розробляв програми та плани тренінгів, навчання експертів, інструктажів тощо;
- організував опитування експертів і гарантів освітніх програм.

У 2023 р. Національне агентство проводило акредитаційні експертизи в дистанційному, змішаному та виїзному форматах. За 2023 р. було проведено 1 342 акредитаційні експертизи, з них у дистанційному форматі – 1 326, у змішаному форматі – 8, у виїзному форматі – 8 (див. Рисунок 105). Відповідно до визначеної Положенням про СЗЯД регулятивно-консультативної функції (п. 5 пп. 10.3) було організовано супровід діяльності експертних груп, залучених до процедури акредитації освітніх програм. Зокрема, секретаріат здійснював: добір складу експертних груп; консультування експертів з організаційних і технічних питань; інструктування напередодні візитів ЕГ до закладів вищої освіти; моніторинг своєчасного подання звітів про результати акредитаційної експертизи; забезпечення документообігу з експертами. Проведення акредитаційних візитів під час воєнного стану супроводжувалося низкою викликів, пов'язаних із повітряними тривогами, ракетними ударами, які експерти спільно з Національним агентством успішно долали.

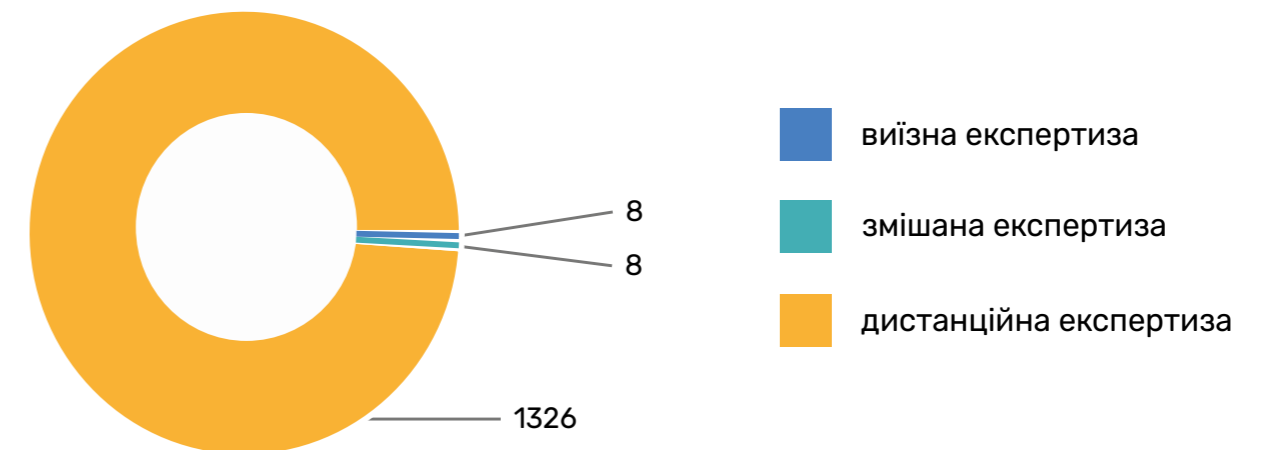


Рисунок 105

Станом на кінець 2023 р. реєстр експертів Національного агентства налічував 4 429 осіб, з яких 3 541 – науково-педагогічний (НПП), науковий працівник (НП) і 888 – здобувачі вищої освіти різних рівнів (див. Рисунок 106).

<sup>12</sup> Детальніша інформація про діяльність щодо забезпечення якості роботи експертів Національного агентства розкрита в Доповіді про якість вищої освіти.



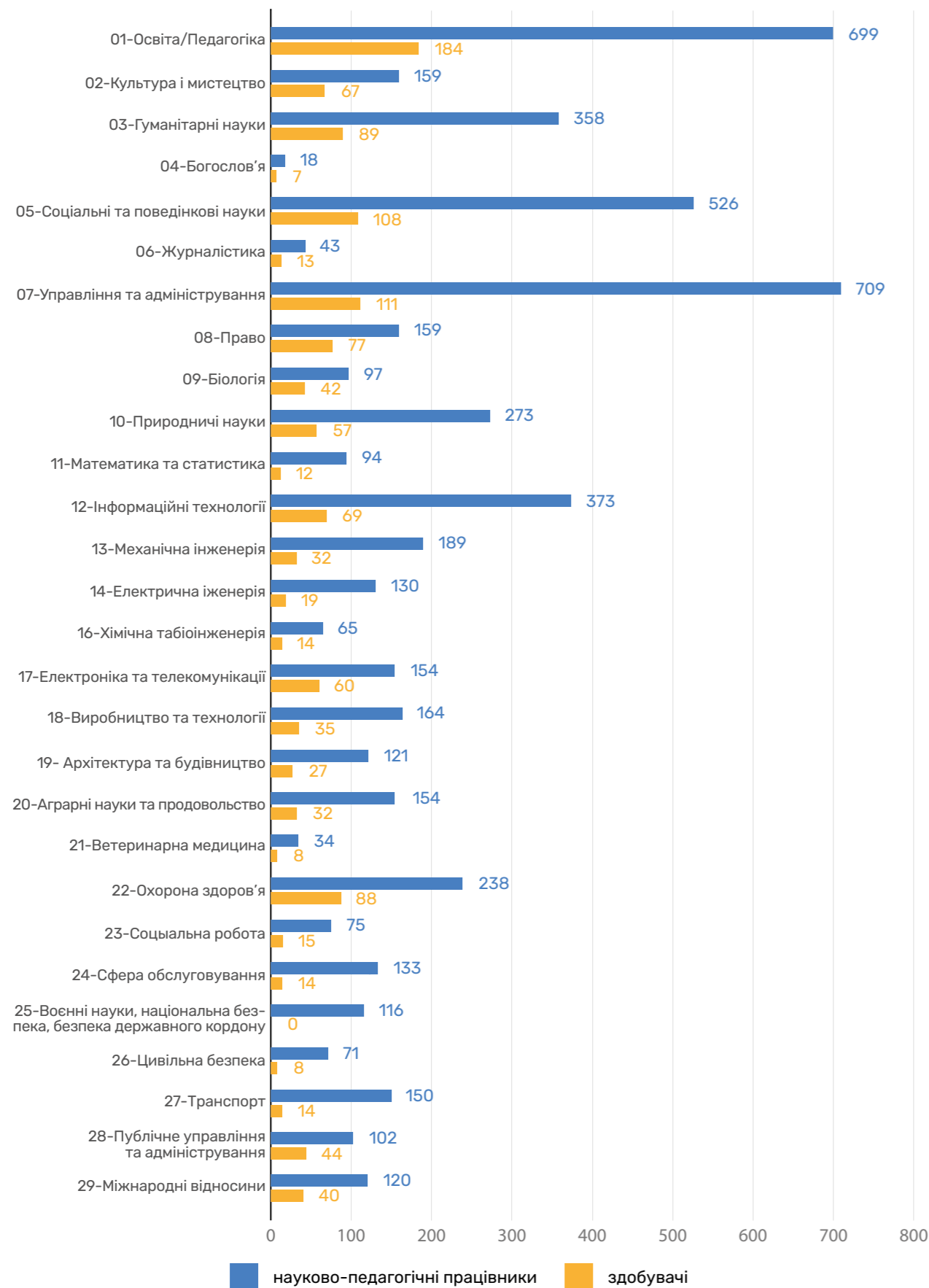


Рисунок 106

Протягом 2023 р. до реєстру експертів Національного агентства включено 861 особу (499 наукових і науково-педагогічних працівників, 362 здобувачі).

За результатами здійснення моніторингу якості змісту бази даних експертів (п. 6 пп. 10.4 Положення про СЗЯД) з реєстру були виключені 534 експерти, з них 243 НПП, НП та 291 здобувач вищої освіти. Основними причинами виключення експертів були втрата статусу НПП та НП, завершення терміну залучення здобувача вищої освіти, обрання до складу ГЕР за відповідною галуззю, подання комісії щодо забезпечення якості роботи експертів, власне бажання.

У 2023 р. за результатами аналізу достатності та збалансованості ресурсного забезпечення акредитаційної процедури (п. 6 пп. 10.1 Положення про СЗЯД) з метою забезпечення фаховості складу експертних груп Секретаріат оголосив 49 конкурсних донаборів в експерти за різними спеціальностями. У результаті було отримано 2 190 нових анкет від кандидатів в експерти Національного агентства: 1 191 анкета від НПП та НП і 999 – від здобувачів вищої освіти. У 2023 р. до навчання допущено 1 749 кандидатів: 835 НПП, НП та 914 здобувачів вищої освіти.

За 2023 р. було проведено 34 одноденні онлайн-тренінги з попередньо відібраними кандидатами. Загальна чисельність учасників тренінгів становила 932 особи.

Одноденний тренінг для експертів із написання звіту про результати акредитаційної експертизи апробовано в серпні 2023 р. На основі аналізу рецензій на проекти звіту ЕГ, а також відгуків учасників акредитаційного процесу було ідентифіковано потребу вдосконалення навичок експертів із написання звіту за результатами акредитаційної експертизи.

Підготовка до тренінгу передбачає ознайомлення з «Переліком нормативно-правових актів і допоміжних документів, із змістом яких рекомендовано бути обізнаним експерту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», перегляд навчальних відео та виконання практичних домашніх завдань.

У 2023 р. було проведено 18 тренінгів, за результатами яких 333 учасники отримали відповідні сертифікати Національного агентства про підвищення кваліфікації (1 кредит ЄКТС).

Упродовж 2023 р. було проведено 5 тренінгів для керівників експертних груп з акредитації освітніх програм, за результатами яких 145 учасників отримали сертифікати Національного агентства про підвищення кваліфікації (1 кредит ЄКТС).

У травні 2023 р. було організовано 6 одноденних тренінгів для експертів, які протягом тривалого часу не були залучені до акредитаційних експертиз. Метою тренінгу стала актуалізація знань експертів відповідно до оновлених упродовж 2020–2023 рр. методичних матеріалів, розроблених для допомоги експертам під час акредитаційного процесу.

Загалом участь у тренінгу взяли 111 експертів, включених до реєстру експертів.

У вересні 2023 р. в межах виконання регулятивно-консультативної функції (п. 10.3 Положення про СЗЯД) Секретаріат розробив і затвердив Інструкцію для експертів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо організації роботи експертної групи в процесі проведення акредитаційної експертизи. Інструкція містить детальні вказівки щодо дій експертної групи на етапах підготовки до візиту, вивчення та аналізу матеріалів акредитаційної справи, підготовки програми візиту та запитів до ЗВО, безпосереднього здійснення

візиту, а також написання звіту та участі в засіданнях ГЕР і НА. Окрема увага зосереджена на практиках, які не рекомендовано або заборонено здійснювати експертам Національного агентства під час акредитаційної експертизи.

Відповідно до контрольної-діагностичної функції забезпечення якості діяльності (п. 8 пп. 10.4 Положення про СЗЯД) важливу роль відіграє моніторинг механізмів зв'язку з гарантами освітніх програм як важливими учасниками акредитаційної процедури від ЗВО, які безпосередньо співпрацюють з експертними групами. У 2023 р. Секретаріат продовжив практику щотижневого опитування гарантів освітніх програм, тому вдалося значно розширити коло учасників опитування, у якому загалом узяли участь 936 осіб (для порівняння, у 2022 р. всього було опитано 341 гаранта). Зокрема, у зимово-весняній серії опитувань узяли участь 539 гарантів освітніх програм, які проходили акредитацію в січні – травні, в осінній серії – 397 гарантів освітніх програм, які проходили акредитацію у вересні – листопаді 2023 р.

Серед проблем під час проходження акредитації, які окреслили гарант-освітніх програм (див. Рисунок 107), найбільш поширеними стали велике навантаження (35 % опитаних у I півріччі / 26 % опитаних у II півріччі), великий обсяг необхідних документів (27 % / 19 %), складання та дотримання програми візиту (2 % в обох півріччях), брак часу (12 % / 8 %). Також гарант-ОП вказували, що в них виникали проблеми під час роботи з акредитаційною системою (6 % / 5 %), незрозумілим був процес заповнення відомостей про самооцінювання (2 % в обох півріччях), незрозумілими були вимоги критеріїв оцінювання (4 % в обох півріччях) або процедура акредитації загалом (1 % в обох півріччях). Зауважимо, що лише 2 % гарантів висловили незадоволення організованою комунікацією з експертною групою, якісним складом ЕГ – 4 % в I півріччі та 2 % в II півріччі. Серед окремих висловлених проблем гарант-вказували на недостатню фаховість експертів (2 відповіді) та недоброзичливе спілкування з учасниками освітнього процесу в ЗВО (6 відповідей).

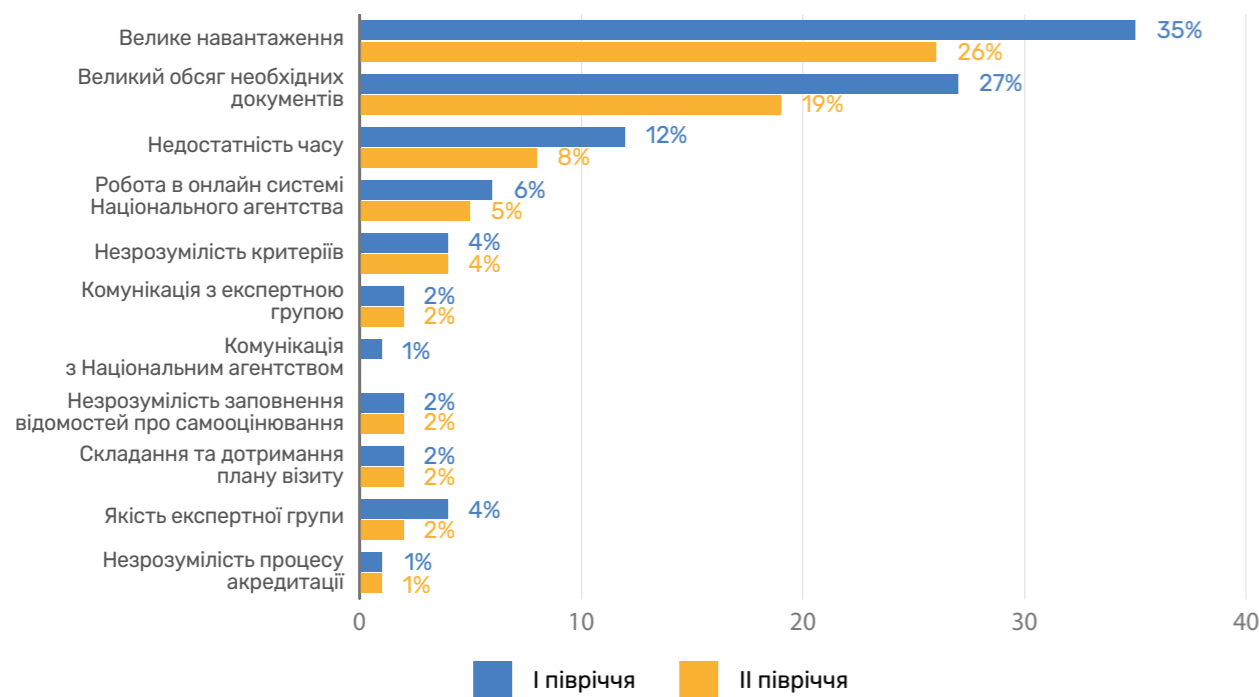


Рисунок 107

Отже, у 2023 р. вдалося майже утричі збільшити кількість гарантів, залучених до опитування. Отримані ж результати свідчать про стабільно високу оцінку процедури акредитації, зокрема й роботи експертних груп, із якими більшості гарантів вдалося налагодити конструктивну взаємодію. У перспективі заплановано продовжити практику опитування гарантів освітніх програм, а також розширити коло гарантів, які беруть участь у цих опитуваннях.

Невід'ємною складовою реалізації контрольної-діагностичної функції (п. 5 пп. 10.4 Положення про СЗЯД) Секретаріату є отримання зворотного зв'язку від експертів, що відбувається у формі регулярних опитувань (раз на півріччя). Опитування дадуть змогу виявляти актуальні виклики, що виникають під час проведення акредитаційних експертиз, і відповідно своєчасно реагувати на ідентифіковані проблеми.

У 2023 р. були проведені опитування експертів, які брали участь у роботі експертних груп у першому та другому півріччях. Зокрема, у першому півріччі в опитуванні взяли участь 1 313 експертів, у другому – 773 експерти.

За результатами опитування стабільно високими залишаються показники оцінювання експертами акредитаційної процедури загалом (9,1), роботи відділу супроводу експертів (9,6) і технічної підтримки (9,6). Корисність інструктажу опитані експерти оцінили на 9. Найбільш критично експерти оцінили корисність рецензії на звіт ЕГ (8,5) – такий показник простежуємо вже третій рік поспіль: 8,5 у 2022 р., 8,6 у 2021 р. (див. Рисунок 108).

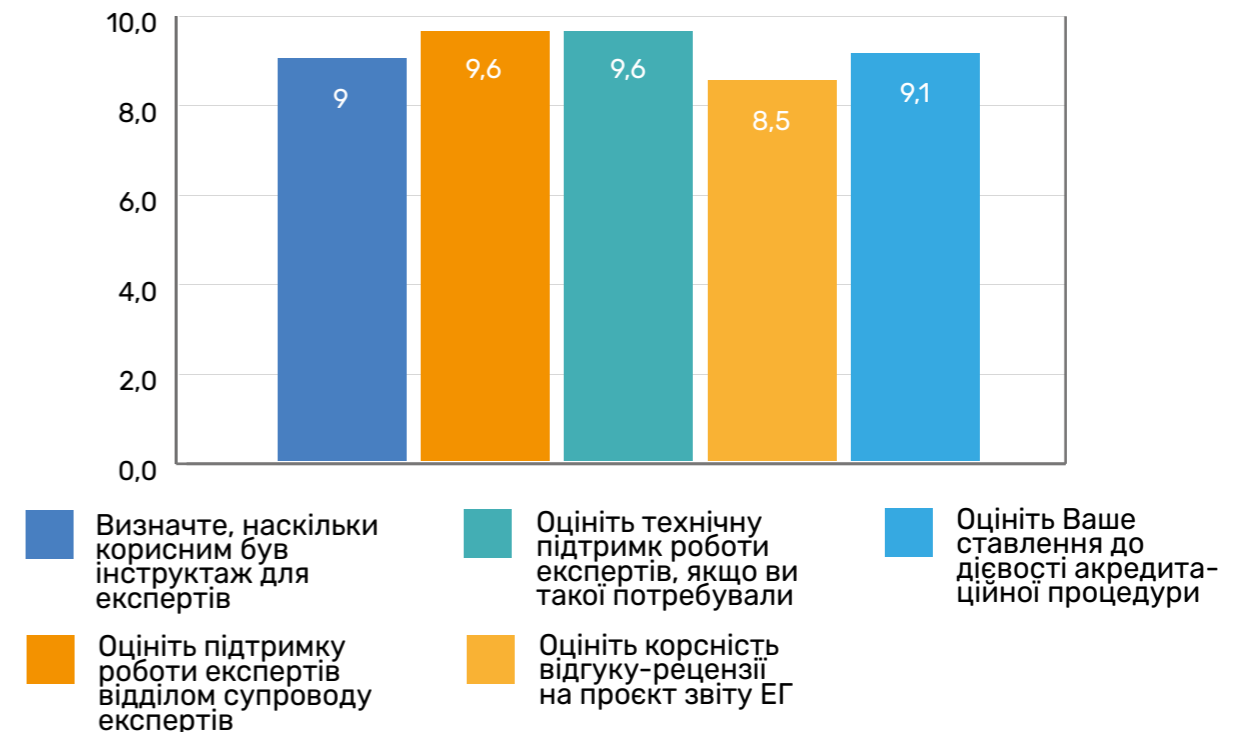


Рисунок 108

Варто зазначити, що відсоток опитаних, які зазначають про відсутність будь-яких проблемних моментів, помітно зріс, якщо порівняти з результатами 2022 р. (42 %) та 2021 р. (47 %). Серед опитаних 59 % зазначили, що не мали жодних проблем під час участі в процедурі акредитації. Зокрема, дедалі менше експертів скаржаться на недостатність часу (8 % у 2023 р., тоді

як у 2022 р. – 13 %, а у 2021 р. – 17 %). У 2023 р. лише 1 експерт зазначив, що проблемою для нього стало надмірне навантаження. Позитивну динаміку оцінювання експертами своєї завантаженості пояснюємо достатнім забезпеченням реєстру експертами за відповідними спеціальностями.

Головними ж проблемами для експертів у 2023 р. стали відкритість ЗВО, неготовність їхніх представників до відвертої комунікації з експертами (зростання з 6 % у 2021 р. та 4 % у 2022 р. до 8 % у 2023 р.), а також недостатня активність здобувачів вищої освіти під час зустрічей з ЕГ (зростання з 10 % у 2021 р. та 6 % у 2022 р. до 12 % у 2023 р.) (див. Рисунок 109).

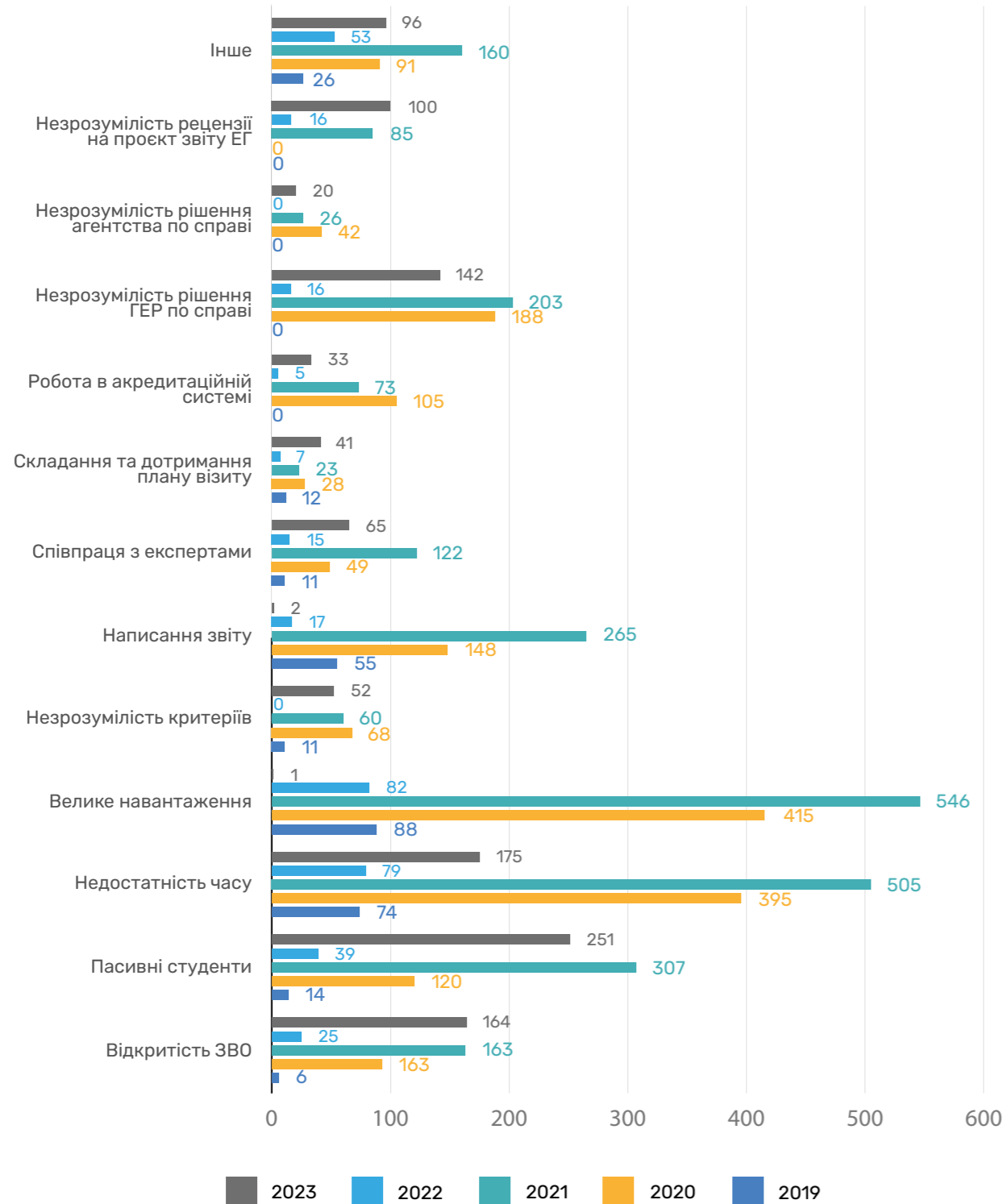


Рисунок 109

#### 4.7. Супровід діяльності галузевих експертних рад

Супровід діяльності галузевих експертних рад Національного агентства (далі – ГЕР) здійснює відділ супроводу галузевих експертних рад Секретаріату. Відділ забезпечує діяльність 31 ГЕР, зокрема супроводить засідання ГЕР під час публічного розгляду акредитаційної справи, проекту стандарту вищої освіти, а також підтримує роботу 29 конкурсних комісій Національного агентства з відбору кандидатур до ГЕР.

##### Проблеми конкурсного відбору до ГЕР, дійсний і повний кількісний склад ГЕР

У серпні 2023 р. Національне агентство ухвалило рішення про поетапний конкурс до ГЕР і формування нових персональних складів (рішення від 22.08.2023, протокол № 14). Так, відповідно до Графіка проведення конкурсу до ГЕР (додаток 3 до протоколу № 14) було проведено I етап конкурсу, зокрема обрано ГЕР з галузі знань 03 Гуманітарні науки, 05 Соціальні та поведінкові науки, 07 Управління та адміністрування, 12 Інформаційні технології та 22 Охорона здоров'я. Результати роботи конкурсної комісії з відбору членів ГЕР і формування персональних складів ГЕР затверджено рішенням Агентства 24.10.2023 (протокол № 16).

У зв'язку з виробничою потребою – унормуванням навантаження з розгляду акредитаційних справ 07 ГЕР з галузі знань Управління та адміністрування – було ухвалено рішення Національного агентства про поділ на дві ГЕР (від 22.08.2023, протокол № 14), відтак затверджено квотний розподіл за категоріями в межах 07.1 і 07.2 ГЕР та сформовано за результатами конкурсу персональні склади (24.10.2023, № 16).

II етап конкурсного відбору до ГЕР з галузі знань 02 Культура і мистецтво, 06 Журналістика, 16 Хімічна інженерія та біоінженерія, 21 Ветеринарія і 23 Соціальна робота розпочався за Графіком 30.10.2023, але був подовжений рішенням Національного агентства (21.11.2023, протокол № 17) на 7 календарних днів, відповідно тривав до 27.11.2023.

Станом на 26.12.2023 затверджено результати роботи конкурсних комісій з обрання персональних складів ГЕР засіданням Національного агентства (протокол № 21). За конкурсом обрано та сформовано персональні склади ГЕР із галузей знань 16 Хімічна інженерія та біоінженерія і 21 Ветеринарія. Конкурсна комісія продовжує роботу над формуванням персонального складу ГЕР 06 Журналістика.

Станом на 27 грудня 2023 р. дійсні склади ГЕР налічують 317 осіб. Повні склади ГЕР – 349 осіб (див. Рисунок 110).

Загалом за 2023 р. на заповнення вакансій у ГЕР було проведено 8 конкурсів. Фахівці відділу опрацювали 632 конкурсних пакети документів до чотирьох категорій, із них науково-педагогічних / наукових працівників – 514, представників роботодавців – 11, представників здобувачів вищої освіти – 74, міжнародних експертів – 33.

Упродовж звітної періоду участь в організованих конкурсах до ГЕР брали 443 кандидатури; відмовлено в допуску до конкурсу 178 заявникам; відкликано учасниками конкурсу 11 пакетів документів.

Конкурсам із переобрання ГЕР передувала підготовча нормативна робота

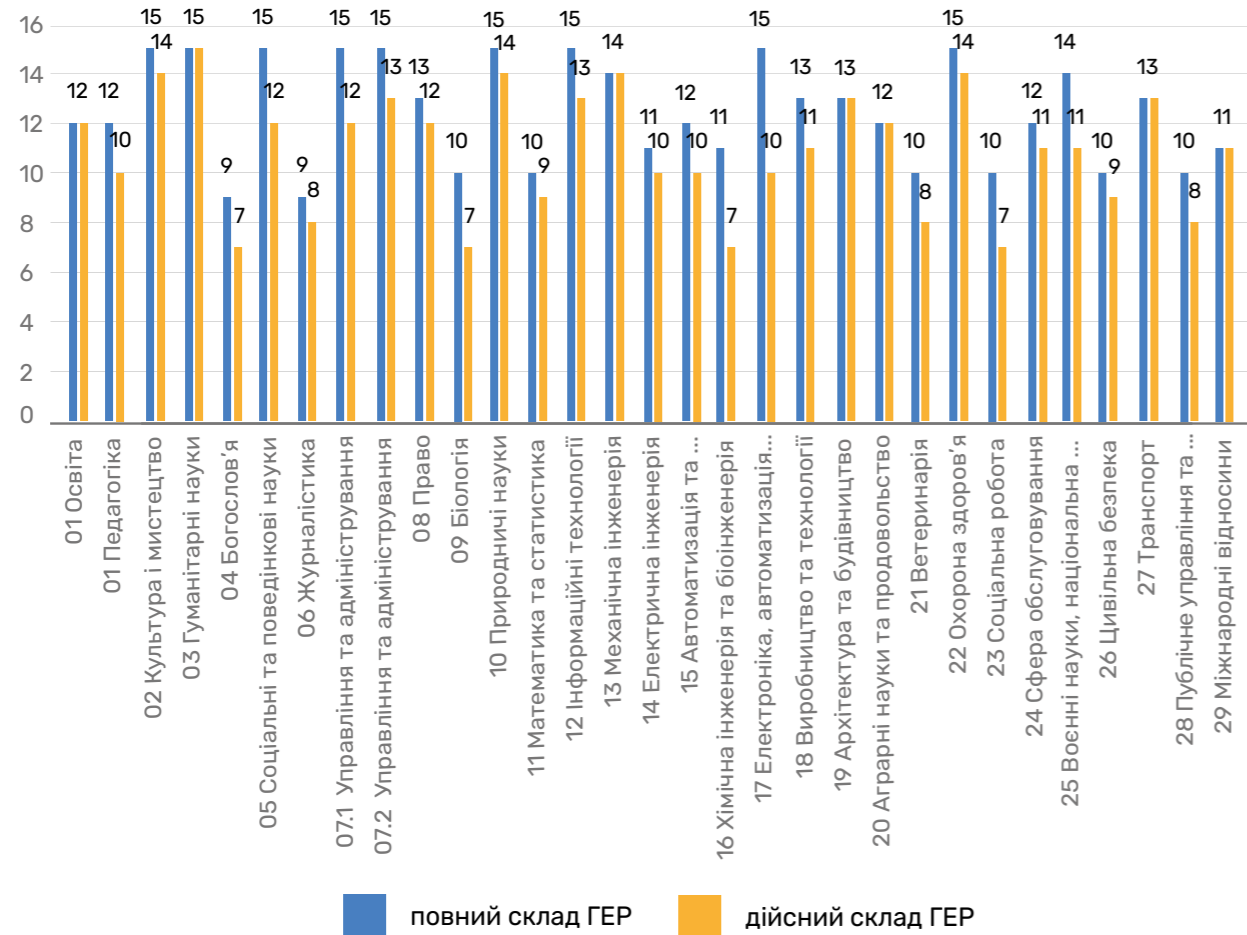


Рисунок 110

і напрацювання положень до Порядку висунення і обрання членів ГЕР відповідно до вимог чинного законодавства. Так, документ протягом року зазнав низки трансформацій, зокрема і змін у назві: до лютого 2023 р. – Порядок висунення і обрання членів ГЕР, із 21.02.2023 – Порядок висунення, обрання і припинення повноважень членів ГЕР (протокол № 2); із 22.08.2023 – Порядок висунення і обрання членів ГЕР (протокол № 14). Також, зокрема, зміни в документі спричинив підхід до формування конкурсних комісій із відбору членів ГЕР за галузевим принципом – відповідно до рішення Національного агентства 21.02.2023 (протокол № 2) запрацювали 29 складів комісій, сформованих відповідно до кількості галузей, відтак зазнали пертурбацій механізми роботи конкурсних комісій, поглибилися вимоги до кандидатів, які подаються на конкурс до ГЕР, окреслилися повноваження конкурсних комісій у розгляді припинення повноважень членів ГЕР та подання за наслідками розгляду комісією питання на затвердження Національного агентства тощо.

Конкурсні комісії впродовж року провели 76 засідань різного характеру (організаційних, з дострокового припинення повноважень членів ГЕР, розгляду конкурсних результатів, формування персональних складів ГЕР за рейтингами, співбесід тощо).

#### Кількість акредитаційних справ, навантаження ГЕР

За звітний період ГЕР розглянули 1 587 акредитаційних справ, із них 59 справ, які мали акредитаційну експертизу у 2022 р., а до ГЕР надійшли

2023 р., і 1 538 справ, які надійшли до Національного агентства упродовж 2023 р. (див. Рисунок 111). Протягом 2023 р. до ГЕР були повернені для уточнення обґрунтувань та вивчення додаткової інформації 76 акредитаційних справ, із яких 2 справи за 2022 р. і 74 справи за 2023 р. (див. Рисунок 112). Станом на 01.01.2024 на розгляді ГЕР перебували 6 справ, які мали повторну акредитаційну експертизу протягом листопада – грудня 2023 р.

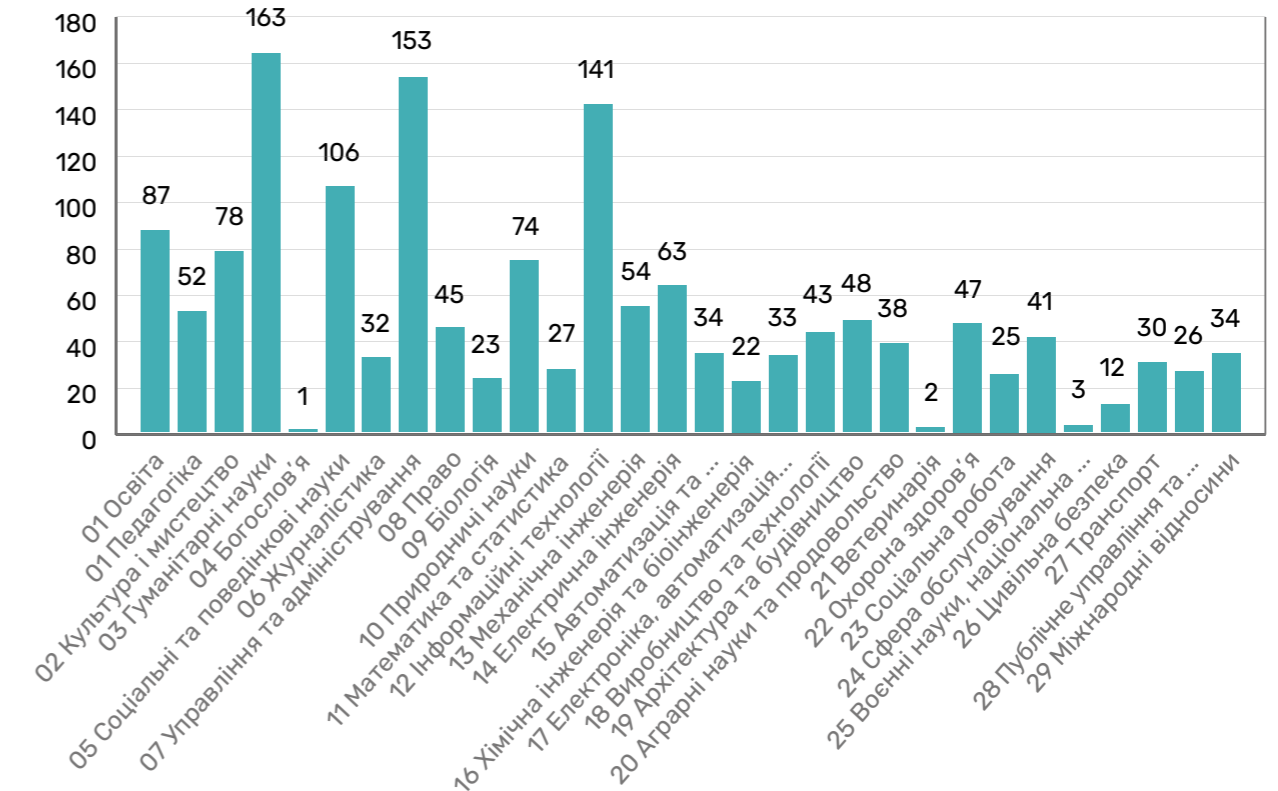


Рисунок 111

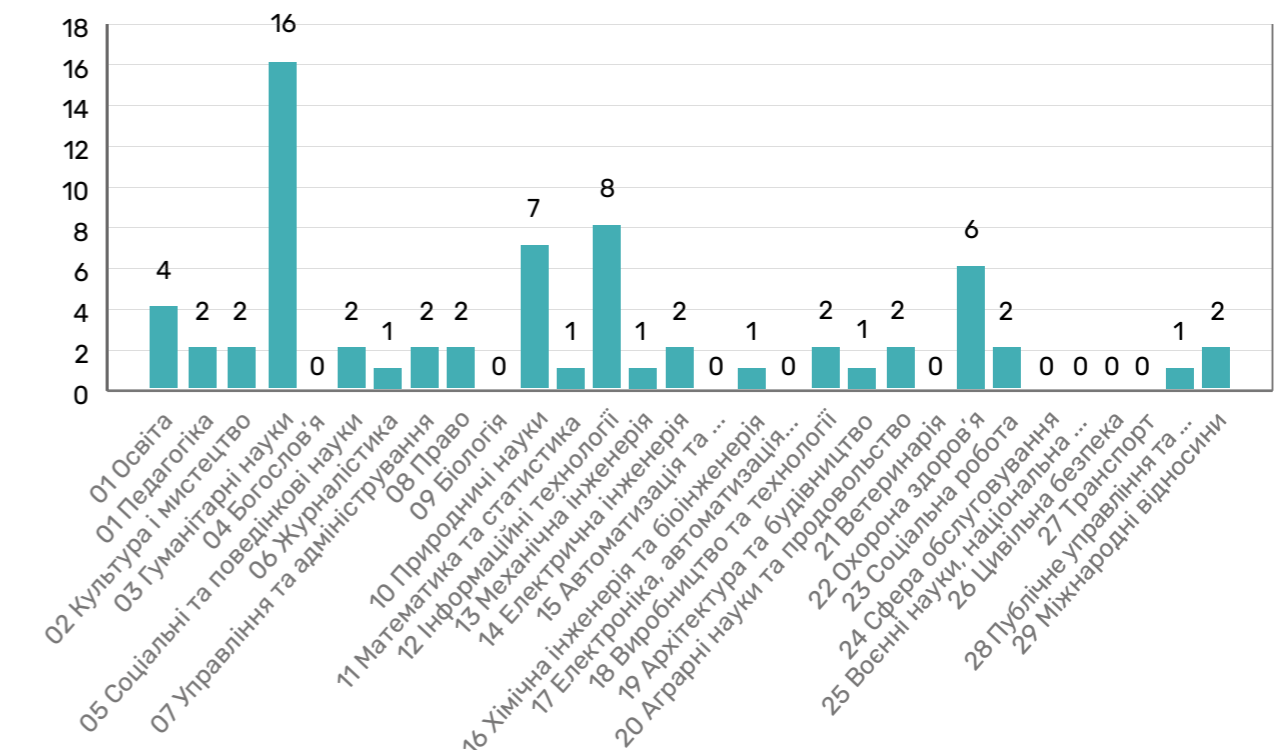


Рисунок 112

Середнє навантаження з розгляду акредитаційних справ на одного члена ГЕР становить 4,4 акредитаційної справи. Найбільше річне навантаження з розгляду акредитаційних справ мали ГЕР із таких галузей знань: 03 Гуманітарні науки (10,9), 05 Соціальні та поведінкові науки (7,1), 07 Управління та адміністрування (10,2), 12 Інформаційні технології (9,4), 01 Освіта (7,3), 14 Електрична інженерія (5,7) тощо. Середнє навантаження – 01 Педагогіка (4,3), 02 Культура і мистецтво (5,2), 10 Природничі науки (4,9), 13 Механічна інженерія (4,2). Найменше навантаження на одного члена ГЕР у галузевих радах із галузей знань 04 Богослов'я (0,1), 06 Журналістика (3,6), 08 Право (3,5), 09 Біологія (2,3), 11 Математика і статистика (2,7), 16 Хімічна інженерія та біоінженерія (2), 17 Електроніка та телекомунікації (2,2), 18 Виробництво та технології (3,3), 19 Архітектура та будівництво (3,7), 20 Аграрні науки та продовольство (3,2), 21 Ветеринарія (0,2), 22 Охорона здоров'я (3,1), 23 Соціальна робота (2,5), 24 Сфера обслуговування (3,4), 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону (0,2), 26 Цивільна безпека (1,2), 27 Транспорт (2,3), 28 Публічне управління та адміністрування (2,6), 29 Міжнародні відносини (3,1).

За 2023 р. ГЕР сукупно провели 283 засідання з розгляду акредитаційних справ за участі представників ЗВО та членів експертних груп і проєктів стандартів вищої освіти з представниками науково-методичних комісій Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

#### Розгляд проєктів стандартів вищої освіти

Протягом 2023 р. ГЕР мали на розгляді 17 проєктів стандартів вищої освіти (далі – СВО), станом на 27.12.2023 опрацювали 16 проєктів СВО, із них першого рівня вищої освіти – 2, другого рівня вищої освіти – 3, третього (освітньо-наукового) рівня – 11 (див. Рисунок 113). Один проєкт стандарту вищої освіти (за спеціальністю 124 Системний аналіз) перебуває в роботі галузевої експертної ради і буде переданий на погодження Національному агентству у 2024 р.

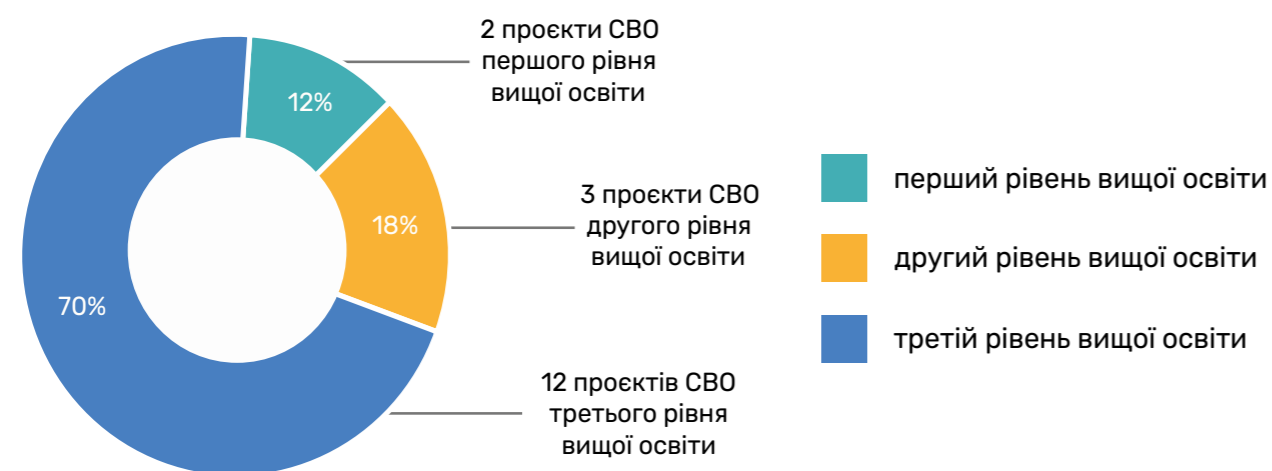


Рисунок 113

#### Комунікативні заходи за участі галузевих експертних рад

Національне агентство щороку організовує низку стратегічних, інформаційно-методичних комунікативних заходів для членів ГЕР, де відбуваються

обмін думками, обговорення процесів забезпечення дієвості системи якості вищої освіти, формування та поширення політик системи якості вищої освіти:

- 2 лютого 2023 р. для членів ГЕР відбувся вебінар Національного агентства «Актуальні питання оцінювання якості освітніх програм галузевих експертних рад»;
- 6 березня 2023 р. була організована робоча зустріч із міжнародними експертами Національного агентства;
- 31 жовтня 2023 р. відбулася прощальна онлайн-зустріч Національного агентства з членами ГЕР, які припинили свої повноваження у зв'язку з переобранням ГЕР. А вже 1 і 2 листопада була проведена зустріч-вебінар Національного агентства для новообраних складів ГЕР.

#### 4.8. Технічне забезпечення документообігу та діловодства

Діловодство та документообіг, а також технічне забезпечення діяльності Національного агентства забезпечує відділ діловодства та технічного забезпечення діяльності, основними напрямками роботи якого є:

- встановлення єдиного порядку документування управлінської діяльності Секретаріату;
- робота з документами із застосуванням сучасних автоматизованих систем;
- методичне керівництво і контроль за дотриманням установленого порядку з документами в структурних підрозділах Секретаріату;
- проведення попередньої експертизи цінностей документів, надання необхідних проєктів документів для розгляду Експертній комісії Національного агентства, підготовка та передача документів до Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України;
- забезпечення працівників Національного агентства матеріально-технічними засобами;
- проведення роботи щодо вдосконалення умов праці;
- забезпечення виконання вимог охорони праці та протипожежної безпеки;
- підготовка матеріалів для проведення процедур публічних закупівель тощо.

Національне агентство під час організації документування управлінської інформації та організації роботи з документами використовує змішану форму: електронну – у роботі із вхідною та вихідною кореспонденцією, паперову – у роботі з внутрішніми документами.

За 2023 р. Секретаріат Національного агентства прийняв (zareєстрував) кореспонденції, що надійшла до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, і надіслав центральним та місцевим органам державної влади, органам місцевого самоврядування, закладам вищої освіти та іншим організаціям у кількості 4 344 листи, зокрема (р. III п. 10.1.1 Положення):

- адвокатських запитів – 20;
- заяв про переоформлення сертифікатів про акредитацію освітніх програм – 800,

- скарг щодо фактів академічного плагиату, фабрикації, фальсифікації – 33;
- скарг щодо порушення процедури захисту – 2;
- скарг на рішення Національного агентства – 1;
- повідомлень про корупцію – 8;
- звернень закладів вищої освіти щодо зміни строків дії сертифікатів про акредитацію освітніх програм – 21. Рішеннями Національного агентства було змінено строк дії сертифікатів про акредитацію освітніх програм для 62 освітніх програм.

Протягом 2023 р. продовжувалась робота з опрацювання звернень громадян і депутатських звернень, яких у 2023 р. надійшло на адресу Національного агентства в кількості 183 та 9 відповідно, і запитів про надання інформації в кількості 29.

Важливе місце в роботі відділу посідає процес із переоформлення сертифікатів про акредитацію освітніх програм / поширення дії сертифікатів і внесення відповідної інформації до ЄДЕБО.

За 2023 рік:

- переоформлено 775 сертифікатів (із них у зв'язку зі зміною назви закладу вищої освіти / ВСП / наукової установи – 94 сертифікати, у зв'язку зі зміною місцезнаходження – 146 сертифікатів, у зв'язку з реорганізацією – 33 сертифікати, у зв'язку зі зміною назви галузі / спеціальності – 502 сертифікати. Щодо 25 заяв закладам вищої освіти і науковим установам надіслано вихідні листи з роз'ясненнями подальших дій);
- отримано звернень у ЄДЕБО щодо поширення дії сертифікатів про акредитацію освітніх програм на інший ID – 382 звернення, з них отримали позитивне вирішення 277 звернень, відмову – 105 звернень;
- внесено до ЄДЕБО інформацію щодо міжнародної акредитації за рішеннями Національного агентства.

Протягом звітнього періоду продовжувалась робота з внесення до інформаційної системи Національного агентства NAQA.Registry та до ЄДЕБО інформації щодо повної та умовної (відкладеної) акредитації освітніх програм за наслідками рішень Національного агентства.

На постійній основі відбувається співпраця з працівниками Секретаріату щодо надання методичної і практичної допомоги з питань ведення діловодства, здійснюється моніторинг стану виконання управлінських рішень, вносяться пропозиції щодо покращення виконавчої дисципліни (р. III п. 10.1.3 Положення).

Зокрема, в I півріччі 2023 р. було проведено нараду-семінар для працівників Секретаріату «Діловодство у Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти», де було акцентовано питання дотримання правил оформлення вихідних листів і надано роз'яснення з основних принципів роботи в АСКОДі.

Для полегшення створення проектів вихідних документів відділ удосконалив і надіслав для використання в роботі путівник із візуального оформлення листів.

Окремим напрямом роботи відділу є підготовка та передача до архіву

Національного агентства документів за попередні роки діяльності Національного агентства. Зокрема, були опрацьовані та сформовані у справи документи, а саме: листування за 2019–2020 рр., справи зі звернення громадян та запити про надання інформації за 2019–2020 рр.

За актами приймання-передавання документів до архіву Національного агентства передані протоколи засідань ГЕР та документи до них за 2021–2022 рр., накази про призначення експертних груп за 2021–2022 рр., бухгалтерські документи за 2019–2020 рр.

Також було проведено низку консультацій із Центральним державним архівом вищих органів влади та управління України щодо оформлення описів справ, акта на знищення документів, не внесених до Національного архівного фонду, та історичної довідки Національного агентства на документи за 2016–2018 рр.

#### 4.9. Підготовка засідань Національного агентства та робота комітетів

Основними напрямками роботи відділу підготовки засідань і супроводу роботи комітетів є:

- 1) організація підготовки рішень Національного агентства та здійснення технічного супроводу засідань Національного агентства;
- 2) здійснення правового, інформаційного та організаційно-технічного супроводу діяльності комітетів Національного агентства;
- 3) організація роботи, пов'язаної з розглядом звернень (запитів) із питань розгляду скарг / повідомлень щодо наявності в дисертаціях на здобуття ступеня доктора філософії (наукового ступеня доктора наук, кандидата наук) та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагиату, фабрикації, фальсифікації;
- 4) забезпечення підготовки аналітичної інформації щодо акредитаційних справ і внесення даних до Інформаційно-комунікаційної системи Національного агентства.

Згідно з п. 33 Статуту Національного агентства одним із завдань Секретаріату є забезпечення підготовки і проведення засідань Національного агентства. У 2023 р. з метою оптимізації процесу порядку підготовки та організації проведення засідань, а також підготовки та ухвалення рішень розроблено Регламент засідання Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

У процесі підготовки засідань Національного агентства працівники Секретаріату за звітний період забезпечили організаційно-технічний супровід 27 погоджувальних нарад. Фахівці Секретаріату здійснювали адміністрування інформаційної системи, забезпечували технічний супровід переведення сформованого переліку акредитаційних справ на відповідні етапи.

Під час роботи за цим напрямом здійснювалось інформування всіх учасників акредитаційного процесу про час, дату і місце проведення засідань Національного агентства. Загалом у звітному році відбулося 21 засідання Національного агентства. Відповідно до п. 34 Статуту Національного агентства, окрім іншого, Секретаріат веде протоколи засідань Національного агентства. За результатами засідань було підготовлено та оприлюднено

на офіційному вебсайті **21** протокол і додатки до них. На виконання рішень Національного агентства за результатами проведених засідань і з метою здійснення контролю за виконавською дисципліною було видано **19** доручень із відповідних питань.

За підсумками засідань Національного агентства Секретаріат готував аналітичні та статистичні матеріали. Секретаріат також здійснював інформаційний та організаційно-технічний супровід розгляду Комітетом з питань етики Національного агентства скарг / повідомлень щодо наявності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Так, протягом 2023 р. було організовано технічний супровід і протоколювання **34** засідань Комітету з питань етики. Під час роботи за цим напрямом на офіційній сторінці Національного агентства здійснювалось інформування учасників про час і місце проведення засідання Комітету з питань етики з розгляду скарги щодо порушення академічної доброчесності, а також відбувались підготовка та надсилання офіційних листів-повідомлень скаржникам і дисертанту щодо місця та розгляду справи. Фахівці Секретаріату забезпечили формування електронної бази рішень Комітету з питань етики та здійснювали оприлюднення рішень на офіційному вебсайті Національного агентства (у розділі «Комітет з питань етики»). Протягом року підготовлено та опубліковано **49** рішень.

Окрім іншого, слід зазначити, що протягом звітнього періоду Секретаріат розглядав запити (звернення) з питань розгляду скарг / повідомлень щодо наявності в дисертаціях на здобуття ступеня доктора філософії (наукового ступеня доктора наук, кандидата наук) та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та надавав відповідну інформацію (копії документів).

Секретаріат також забезпечив технічний супровід розгляду Апеляційним комітетом скарг / повідомлень на рішення Національного агентства та повідомлень щодо порушення процедури захисту дисертації. Зокрема, було організовано технічний супровід і протоколювання **4** засідань. Апеляційним комітетом Національного агентства протягом року було розглянуто **4** апеляційні скарги на рішення Національного агентства, щодо яких ухвалено відповідні рішення.

Таблиця 1. Комітет з питань етики

1	Кількість розглянутих скарг	29
2	Кількість скарг / повідомлень, прийнятих до розгляду	16
3	Кількість скарг / повідомлень, залишених без розгляду	13
4	Продовження терміну розгляду	11
5	Зупинення (призупинення) розгляду	4
6	Кількість скарг із виявленням фактів академічного плагіату	4

У відповідь на звернення представників ЗВО та інших заявників підготовлено **18** витягів із протоколів засідання Національного агентства.

Працівники Секретаріату повідомляли про час і місце проведення засідання Комітету з питань етики з розгляду скарги щодо порушення академічної доброчесності на офіційному вебсайті Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, підготували та надіслали **18** офіційних письмових листів-повідомлень закладам вищої освіти, скаржникам і дисертанту.

Фахівці Секретаріату повідомляли про час і місце проведення засідання, а також рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з розгляду скарг щодо порушення академічної доброчесності, за звітний період підготовлено **36** офіційних письмових листів-повідомлень.

Підготовлено **12** листів-відповідей на офіційні звернення до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (МОН, ЗВО, СБУ, звернення скаржників тощо).

Підготовлено офіційні відповіді на **9** адвокатських запитів.

Також необхідно зазначити, що у звітному періоді Секретаріат здійснив технічний супровід і документальне оформлення засідань Комісії щодо забезпечення роботи експертів Національного агентства (далі – Комісія). У межах цього напрямку підготовлено **2** протоколи та **5** рішень за результатами засідань Комісії.

Окрім зазначеного, та на виконання листа Національної академії Служби безпеки України, з метою коригування змісту освітніх програм підготовки військових фахівців, із акцентом на практичне застосування здобутих знань, що сприяє здобуттю якісної військової освіти, утворено Комітет із питань військової освіти Національного агентства (далі – Комітет). У межах цього напрямку фахівці Секретаріату підготували **5** протоколів за результатами засідань за результатами роботи Комітету.

Крім іншого, у звітному періоді з метою вдосконалення та покращення основних напрямів роботи Відділу підготовки засідань та супроводу роботи комітетів і в межах взаємодії з іншими структурними підрозділами фахівці брали участь спільно з Відділом правового забезпечення в опрацюванні таких проєктів нормативно-правових актів: Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти; постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження форм сертифікатів про акредитацію освітньої програми і Порядку оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку таких сертифікатів»; Положення про Апеляційну палату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; Положення про комітети Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

## 5. РОЗГЛЯД СКАРГ ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ КОМІТЕТОМ З ПИТАНЬ ЕТИКИ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА: КЕЙСИ ТА СЦЕНАРІЇ 2023 РОКУ

«Боротьба за академічну доброчесність триває на системному рівні, і Комітет з питань етики має відпрацьовані і нормативно затверджені механізми прийняття рішень у разі встановлення фактів академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації», – з такою думкою Комітет з питань етики (в особі його голови) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти входив у новий 2023 р. Були великі сподівання на успішне (не з точки зору підтвердження всіх фактів порушення академічної доброчесності, а в принципі забезпечення ефективної діяльності) функціонування Комітету. «Комітет з питань етики пройшов довгий шлях від прийняття рішень, які фактично мали лише рекомендаційний характер і завдавали порушникам іміджевих втрат, до повноцінної роботи та прийняття законних рішень. На запуск роботи Комітету знадобилось майже чотири роки, однак на цей час є впевненість, що усі скарги про порушення академічної доброчесності (за умови виконання скаржниками вимог Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації) можуть бути об'єктивно розглянуті із можливістю прийняття рішень, що мають юридичну силу»<sup>13</sup>. Ця фраза, записана у звіті Національного агентства за 2022 р., мала всі шанси бути втіленою в життя.

У 2023 р. відбулось 39 засідань Комітету, за результатами яких було прийнято 53 рішення. Отже, системність роботи підтверджена. Про ефективність роботи та розуміння, що потрібно вкладати в цей термін, слід написати більш детально.

Спробуємо звернутись до арифметики по відповіді про термін «ефективність». Для цього (без конкретизації числових значень) пропонується введення таких індикаторів:

Таблиця 2. Комітет з питань етики

Кількість звинувачень у порушенні академічної доброчесності без доказової бази (дописи в соціальних мережах, усні повідомлення тощо)	$I_1$
Кількість звинувачень у порушенні академічної доброчесності з доказовою базою та висвітленням суті скарги на сайтах у відкритих джерелах	$I_2$
Кількість поданих скарг	$I_3$
Кількість нерозглянутих скарг через невідповідність Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації	$I_4$
Кількість повторно поданих скарг	$I_5$
Кількість скарг, за якими Комітетом прийнято рішення про наявність порушення академічної доброчесності	$I_6$

Кількість скарг, за якими Комітетом прийнято рішення про відсутність порушення академічної доброчесності	$I_7$
Кількість скарг, за якими Комітетом припинено розгляд із різних причин	$I_8$
Кількість скарг, за якими Національне агентство підтримало рішення Комітету	$I_9$
Кількість скарг, за якими Національне агентство не підтримало рішення Комітету	$I_{10}$
Кількість скарг, за якими МОН підтримало рішення Національного агентства про виявлення в дисертації, за якою присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук, та/або наукових публікаціях, зархованих за її темою, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації	$I_{11}$
Кількість скарг, за якими МОН не підтримало рішення Національного агентства про виявлення в дисертації, за якою присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук, та/або наукових публікаціях, зархованих за її темою, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації	$I_{12}$
Кількість скарг, за якими подано позови до суду (на етапі розгляду скарги і до прийняття рішення Національним агентством)	$I_{13}$
Кількість скарг, за якими подано позови до суду (після прийняття рішення Національним агентством)	$I_{14}$
Кількість скарг, за якими заборонено вчиняти будь-які дії за ухвалою суду (на всіх етапах до розгляду скарги на засіданні Комітету)	$I_{15}$
Кількість скарг, за якими заборонено вчиняти будь-які дії за ухвалою суду (після засідання Комітету до розгляду скарги на засіданні Національного агентства)	$I_{16}$

Із цих індикаторів можна створити нескладну арифметичну модель, яка покаже ефективність «суспільного» та «процедурного» руху в справах розгляду порушень академічної доброчесності. Нижче наведено приклади деяких коефіцієнтів, а читач із запропонованих індикаторів може визначити інші коефіцієнти ефективності, які він вважає потрібними для всебічного опису процедури розгляду скарг про порушення академічної доброчесності в ланці «скаржник – Комітет – Національне агентство – Міністерство освіти і науки України».

У цьому тексті зроблена спроба розглянути послідовний розвиток подій у розгляді скарг про порушення академічної доброчесності з урахуванням настроїв активних учасників процесу викриття порушників, дій самих потенційних порушників і дій Національного агентства і Комітету в його складі в межах своїх повноважень.

*Етап 1. Оголошення про наявність порушення академічної доброчесності.*

Оголошення відбувається у вигляді повідомлень у соцмережах, під час розмов між колегами тощо. Зафіксувати кількість таких «передскарг» можливо лише за дописами в мережі Інтернет ( $I_1$ ). Звичайно, частина таких оголошень може бути і не оприлюднена через небажання потенційних скаржників.

*Етап 2. «Матеріалізація» скарги.*

Частина оголошених припущень про наявність порушень академічної доброчесності разом із доказовою базою (виконаною на рівні, який відповідає

<sup>13</sup> URL: <https://bit.ly/3w3TzoG>



кваліфікації потенційного скаржника) трактується як факт у відкритих інформаційних джерелах ( $I_2$ ).

Ефективність «матеріалізації» скарги визначається коефіцієнтом

$$K_m = I_2 / I_1$$

*Етап 3. Подання скарги до Національного агентства*

«Матеріалізовані» на інформаційних джерелах скарги разом зі скаргами, які «матеріалізувались» без оголошень в інтернет-просторі, подаються до Національного агентства ( $I_3$ ). Подання скарги потребує від скаржника дотримання вимог Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації<sup>14</sup>.

Коефіцієнт «сита» може бути визначений як

$$K_c = I_3 / I_1$$

*Етап 4. Розгляд Комітетом змісту скарги за формальними ознаками.*

Комітет приймає рішення про прийняття скарги до розгляду або відмову в прийнятті до розгляду через невідповідність Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації ( $I_4$ ). Скарга може бути повторно подана до розгляду ( $I_5$ ).

Коефіцієнт коректності поданих скарг визначається як

$$K_k = (I_3 - I_4 + I_5) / I_3$$

При дотриманні всіх вимог до підготовки скарги та формування культури її подання в повній відповідності до нормативних документів  $K_k = 1$ .

У подальшому існують два сценарії розвитку подій у розгляді скарги – швидкий і повільний. Починаючи з етапу 5, процес розгляду скарги та прийняття рішення може кардинально різнитись. Опис сценаріїв не включає реакцію на думки експертів та «експертів», дискусії навколо розгляду кожного конкретного кейсу та інші події, які не мають документального підтвердження чи обґрунтування відповідно до законодавства, а не емоцій.

*Сценарій 1 («швидкий»).*

*Етап 5. Прийняття Комітетом рішення про результати розгляду скарги.*

Комітет за результатами розгляду скарги приймає рішення про наявність ( $I_6$ ) або відсутність ( $I_7$ ) порушення академічної доброчесності. Комітет також може припинити розгляд скарги, якщо на те є визначені законом причини ( $I_8$ ).

*Етап 6. Прийняття Національним агентством рішення за результатами розгляду скарги Комітетом.*

Національне агентство приймає одне з двох рішень:

- про виявлення в дисертації, за якою присуджено науковий ступінь доктора (кандидата) наук, та/або наукових публікаціях, зарахованих за її темою, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та звернення до Міністерства освіти і науки України про позбавлення особи відповідного наукового ступеня ( $I_9$ );
- про невиявлення в дисертації, за якою присуджено науковий ступінь

доктора (кандидата) наук, та/або наукових публікаціях, зарахованих за її темою, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації ( $I_{10}$ ).

У першому випадку уже на етапі розгляду звернення Міністерством освіти і науки України представники Національного агентства (за ініціативою Міністерства освіти і науки України) можуть бути долучені до складу робочих груп та до обговорення на етапі прийняття Міністерством освіти і науки України рішення.

*Етап 7. Підтримка / невідтримка Міністерством освіти і науки України клопотання Національного агентства.*

Міністерство освіти і науки України підтримує ( $I_{11}$ ) або не підтримує ( $I_{12}$ ) рішення Національного агентства.

*Сценарій 2 («повільний»).*

*Етап 5. Позов до суду від потенційного порушника академічної доброчесності ( $I_{13}$ ,  $I_{14}$ ), де він серед іншого вимагає заборонити Національному агентству вчинення будь-яких дій щодо скарги ( $I_{15}$ ,  $I_{16}$ ).*

Цей етап не має проміжних віх, а може виникнути на будь-якому етапі від прийняття Комітетом рішення про прийняття скарги до розгляду і до засідання Національного агентства, де в порядку денному є клопотання від Комітету про наявність порушення академічної доброчесності. Як показує практика, такі позови ( $I_{13}$ ) хронологічно можуть виникати на чотирьох часових проміжках:

- після сповіщення потенційного порушника про прийняття скарги до розгляду ( $I_{12}$ );
- після оголошення дати засідання Комітету;
- після прийняття рішення Комітетом, якщо воно не на користь порушника, і до засідання Національного агентства;
- після рішення Національного агентства, якщо воно не на користь порушника.

Позовів в окремого кейсу може бути декілька, і кожен наступний з'являється в разі незадоволення попереднього.

Аналіз позовів дав змогу виокремити дві основні групи обґрунтувань щодо неправомірності прийнятого Комітетом чи Національним агентством рішення:

1. Порушення процедури розгляду скарги.
2. Порушення законодавчої бази щодо повноважень Комітету чи Національного агентства.

Більшість позовів супроводжувалась емоційними заявами, які, на думку скаржників, мали чинити позитивний вплив на суддю. Слід зазначити, що в позовах лише епізодично можна знайти обґрунтування по суті скарги, що розглядається, тобто факти, які доводять відсутність порушення академічної доброчесності в дисертаційній роботі. Ще одна цікава деталь: позивачі та їхні адвокати вивчають інші позовні заяви «когортами» потенційних і реальних порушників із метою запозичення «найкращих» практик, які мали вплив на прийняття позитивного для скаржника рішення. Під позитивним рішенням розуміється заборона вчинення будь-яких дій щодо скарги з боку Комітету чи Національного агентства.

Нижче наведено перелік претензій позивачів (неповний список), які було знайдено в позовних заявах.

<sup>14</sup> URL: <https://bit.ly/3U38B66>

1. Апеляція до національної нормативної бази і в деяких випадках нелогічне пов'язування декількох нормативних актів для побудови захисту.
2. Низький рівень якості нормативних документів і правової їх визначеності.
3. Трактування повноважень Комітету та/або Національного агентства як таких, у яких не передбачено розгляду скарг про порушення академічної доброчесності та отримання скарг у принципі.
4. Неправомірність затвердження Національним агентством Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.
5. Порядок розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не зареєстрований органом законодавчої влади, тому є нелегітимним.
6. Апеляція до нормативних документів, які не належать до конкретного кейсу.
7. Невідповідність скарги Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.
8. Під час підготовки дисертації не існувало правової категорії «академічна доброчесність» і «академічний плагіат».
9. Відповідальність за академічний плагіат не може застосовуватись до діянь, які мали місце до набрання чинності відповідними нормативними актами.
10. Є приклади визнання протиправними дій Національного агентства і тому в цьому випадку потрібно вчинити аналогічно.
11. Рішення про присудження наукового ступеня вже було прийнято, терміни оскарження рішення пройшли, тому «повторний» розгляд скарги Комітетом є протиправним.
12. Відсутність електронного підпису позивача.
13. Порушення Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в частині дати підпису головою Комітету проєкту рішення (електронний підпис датовано наступним після засідання Комітету днем).
14. Електронний підпис голови Комітету як фізичної особи, а не як представника Національного агентства.
15. Конфлікт інтересів.
16. Збіги не несуть наукового навантаження, а стосуються загальновідомих фактів і не впливають на отримані в роботі наукові результати.
17. При перевірці дисертаційної роботи на локальному (університетському) рівні порушень академічної доброчесності не виявлено.
18. Помилки цитування – роог academic quality.
19. Порушення принципів доступу до публічної інформації.
20. Відсутність положення про Комітет.
21. Відсутність джерела в автентичному вигляді.
22. Заявник не має стосунку до галузі знань, за якою захищено дисертацію.
23. Особисті та політичні претензії до скаржника (наприклад, співпраця з росією).
24. Відсутність посилання на офіційний ресурс.
25. Копії ресурсів не відповідають їх оригіналам.

26. Не порушені права скаржника.
27. Не було вимоги ставити посилання після кожного абзацу.
28. Є рекомендації МОН щодо коректного оформлення посилань, які є лише рекомендаціями, не обов'язковими до виконання.
29. Скаржником подано багато скарг, що свідчить про систематичну співпрацю скаржника з Комітетом і його головою, з яким скаржник свого часу працював в одному університеті.
30. Позивач інформує, що буде ініціювати ряд судових процедур, якщо його позов не буде задоволений.
31. Присутність на засіданні Комітету сторонніх осіб.
32. Тиск із боку голови Комітету на відповідача.
33. Під час засідання Комітет не розглядав дисертаційну роботу і скаргу, а лише прийняв рішення відповідно до проєкту, який надав доповідач по скаргі.  
Принципи здорового глузду та ретельне вивчення нормативної бази показують, що частина з цих претензій не мають підґрунтя для прийняття рішення на користь позивача. Частина претензій відходить від предмету дослідження (дисертаційна робота) та переключається на процедурні питання розгляду скарг. Завдячуючи (не іронічно, а відверто) частині претензій, наприкінці 2023 р. створено нову версію Порядку розгляду скарг / повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, який став ще більш технологічним у частині вимог до скарг і процедури їх розгляду.

*Етап 6. Інші заходи з боку відповідача, які затримують розгляд скарги.*

Представники відповідача на засіданні Комітету чи Національного агентства надають додаткові документи по суті (на їхню думку) скарги, просять перенесення засідання через неможливість бути присутніми на ньому або для детального ознайомлення з матеріалами скарги тощо. Такі дії можуть стати причиною перенесення засідання чи оголошення перерви у ньому.

Етапи 5 і 6 «повільного» сценарію йдуть паралельно з етапами 5–7 «швидкого» сценарію, у деяких випадках «зустрічаючись» на засіданнях Комітету, Національного агентства чи в Міністерстві освіти і науки України.

На жаль, у 2023 р. в роботі Комітету переважав «повільний» сценарій. І все було б добре, якщо б потенційний порушник відстоював відсутність порушення академічної доброчесності у власній дисертаційній роботі. Однак головною метою відповідача є зупинка розгляду скарги.

Незважаючи на постійні перепони, робота Комітету і Національного агентства має результат: за чотирма скаргами прийняте рішення Національного агентства про звернення до Міністерства освіти і науки України щодо позбавлення наукового ступеня, з яких за трьома зверненнями Національного агентства у 2023 р. Атестаційною колегією Міністерства освіти і науки України були прийняті рішення про позбавлення наукових ступенів. Ще одне подання перебуває на розгляді.

У 2024 р. для Комітету очікується не менше роботи, ніж у 2023-му – як технологічної, так і «поборотися». Друга половина 2023 р. показала, що Комітет у питанні розгляду скарг про порушення академічної доброчесності хоча і є самостійною бойовою одиницею, однак усе більше потребує організаційно-технологічного та юридичного супроводу. Завдяки Секретаріату

Національного агентства (відділ супроводу разових рад та аналітики, юридична служба) для Комітету був створений додатковий «каркас» – міцна конструкція, яка докладає всіх зусиль, щоб не хитатись під постійним і потужним напором активностей потенційних та реальних порушників академічної доброчесності, і стає пружиною, яка розтискається та завдає вчасного «поштовху» в русі скарги до логічного завершення.

Картина діяльності Комітету і Національного агентства з розгляду справ про порушення академічної доброчесності була б неповною без опису діяльності ще однієї групи стейкхолдерів. Це експерти, громадські діячі, активісти, науковці, без яких викриття порушень академічної доброчесності не відбулось би. Відстоюючи власні інтереси (поодинокі випадки, до речі) або викриваючи порушників ініціативно (подекуди точково, цілеспрямовано зосереджуючись на публічних особах), вони додають роботи Комітету і Національному агентству, потрібної роботи. Водночас окремі представники «експертного середовища» проявляють себе як судді, які вважають за доцільне оприлюднювати неконструктивну критику діяльності Комітету і Національного агентства. Єдиним раціональним поясненням цього явища є бажання таким способом долучитись до процедури розгляду скарги та показати свою важливість у процесі. Пряма трансляція процесу, ток-шоу. А важливість не в словах, а у вчинках...

Очищення освітньо-наукового ландшафту від порушників академічної доброчесності (точніше, неякісних «продуктів», які вони захистили) є обов'язковою умовою входження України в міжнародний простір якісного навчання та досліджень.

Тихо-тихо повзи, равлик,  
по схилу Фудзі,  
вгору, до самих висот

*Кобаясі Іса (1763–1827)*

## 6. ЗАКОНОДАВЧІ ЗМІНИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА 2023 РІК

Після введення в Україні у 2022 р. воєнного стану внаслідок збройної агресії росії проти України виникла необхідність суттєвої зміни підходів до проведення акредитації освітніх програм. Саме тому, наприклад, 16.03.2022 Кабінетом Міністрів України було прийнято Постанову № 295 «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану». А Національне агентство на виконання згаданої постанови Кабінету Міністрів України розробило Тимчасовий порядок акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, в умовах воєнного стану (затверджено рішенням Національного агентства від 14.04.2022 (протокол № 6(11)). Акредитація освітніх програм в умовах воєнного стану та прийняття відповідних нормативних змін зробили можливим продовження ефективного забезпечення організації освітнього процесу в цих умовах.

У 2023 р. Національне агентство відкоригувало напрями подальшого розвитку діяльності, зокрема в питаннях розробки змін до законодавства за результатами оцінки всієї сукупності обставин. Незважаючи на тривання повномасштабної війни, заклади вищої освіти й наукові установи, що ведуть освітню діяльність, продемонстрували бажання і здатність продовжувати навчання та наукову діяльність із дотриманням усіх вимог до їхньої якості, передбачених як законодавством України, так і Стандартами та рекомендаціями щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG 2015). Відповідно Національне агентство відмовилось від ідеї затвердження Тимчасового порядку акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, в умовах воєнного стану, розробленого у 2022 р., та сконцентрувало увагу на реалізації завдань і заходів, передбачених Національним планом дій зовнішнього забезпечення якості вищої освіти України на період 2022–2023 років, а саме: участі в розробці законодавчих змін у сфері вищої освіти, наукової діяльності, реалізації всіх видів акредитації, формуванні простору академічної доброчесності тощо.

У межах зазначеної роботи було здійснено критичний самоаналіз і досліджено відгуки національних та іноземних стейкхолдерів, які підтвердили, що окремі питання функціонування національної системи забезпечення якості вищої освіти потребують змін і покращення з метою приведення у відповідність законодавства України у сфері освіти і науки до законодавства Європейського Союзу.

У зв'язку з вищевикладеним Національне агентство виступило з такими пропозиціями:

- запровадити постакредитаційний моніторинг;
- уможливити залучення всіх груп стейкхолдерів (зокрема науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів вищої освіти), залучених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти на платній основі, до проведення акредитації, зокрема військових навчальних закладів (закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання); віднести

- експертну роботу з оцінювання якості до видів науково-педагогічної роботи; унормувати питання оплати діяльності міжнародних експертів;
- упорядкувати процедуру утворення та діяльності Апеляційного комітету Національного агентства;
- обмежити поширення законодавства про державну службу на членів Національного агентства та працівників секретаріату;
- урегулювати питання академічної доброчесності у сфері вищої освіти.

З метою практичної реалізації викладених вище пропозицій Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти розробило відповідні зміни до законодавства України.

Після тривалої роботи зі стейкхолдерами та народними депутатами над змістом запропонованих змін до законодавства Верховна Рада України 2 травня 2023 р. прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти» № 3062 ІХ. Зазначеним Законом було внесено зміни до чотирьох інших законів, що мало важливе значення для забезпечення подальшого розвитку й підвищення ефективності діяльності Національного агентства в питаннях забезпечення зовнішнього оцінювання якості вищої освіти.

Основні зміни було внесено до Закону України «Про вищу освіту»:

1. Надано визначення постакредитаційного моніторингу як оцінювання органом, що прийняв рішення про акредитацію, виконання наданих за результатами акредитації рекомендацій та/або відповідності критеріям акредитації (п. 18-3 ч. 1 ст. 1). Встановлено, що постакредитаційний моніторинг здійснюється Національним агентством (ч. 1 ст. 18) на безоплатній основі та у двох формах: акредитованих освітніх програм і закладів вищої освіти, що отримали інституційну акредитацію. Підстави та порядок здійснення постакредитаційного моніторингу мають бути визначені положенням про акредитацію освітніх програм і положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти.

У разі виявлення під час постакредитаційного моніторингу невиконання критеріїв, встановлених положенням про акредитацію освітніх програм, Національне агентство надаватиме закладу вищої освіти роз'яснення щодо виконання таких критеріїв та/або попередить про необхідність їх виконання і встановить строк для усунення виявлених недоліків або припинить дію сертифіката про акредитацію відповідної освітньої програми.

У разі виявлення під час постакредитаційного моніторингу порушень щодо забезпечення якості вищої освіти, визначених положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти, Національне агентство надаватиме закладу вищої освіти роз'яснення щодо забезпечення якості вищої освіти та/або попередить про необхідність усунення відповідних порушень і встановить строк для їх усунення або скасує рішення про інституційну акредитацію закладу вищої освіти.

2. Сформовано правові підстави для створення та функціонування Апеляційної палати з метою забезпечення можливості розгляду скарг на рішення Національного агентства з уникнення ситуацій потенційного конфлікту інтересів. З цією метою визначено, що Національне агентство розробляє положення про Апеляційну палату, а також зміни до нього і подає їх для

затвердження до центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки, який їх затверджує. Сама Апеляційна палата має бути утворена в складі п'яти членів з осіб, які мають вищу освіту, науковий ступінь та/або вчене звання і досвід фахової роботи у сфері забезпечення якості вищої освіти не менше п'яти років. Члени Апеляційної палати обираються строком на два роки на конкурсних засадах і виконують покладені на них функції на підставі укладених із ними цивільно-правових договорів. Встановлено обмеження на входження до складу Апеляційної палати членів Національного агентства та його галузевих експертних рад. Одна й та сама особа не може бути членом Апеляційної палати більше двох строків. Процедура формування складу Апеляційної палати, її повноваження та порядок їх здійснення будуть визначені положенням про Апеляційну палату, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

За результатами розгляду апеляційної скарги Апеляційна палата буде приймати мотивоване рішення, яким зможе скасувати оскаржуване рішення Національного агентства. У разі скасування рішення Національного агентства відповідне питання потребує повторного розгляду на його наступному засіданні. У разі незгоди з рішенням Апеляційної палати Національне агентство зможе підтвердити своє попереднє рішення лише двома третинами голосів від складу Національного агентства, а не половиною, як при прийнятті будь-якого іншого рішення.

3. Запроваджено інститут інституційної акредитації закладу вищої освіти. Так, кожен відповідний заклад за власним бажанням зможе пройти інституційну акредитацію. З цією метою буде треба подати до Національного агентства заяву і документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності та системи внутрішнього забезпечення якості критеріям, визначеним положенням про інституційну акредитацію закладів вищої освіти. Рішення про інституційну акредитацію закладу вищої освіти буде прийматися строком на п'ять років із внесенням відповідної інформації до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. За наявності інституційної акредитації оцінка внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти закладу вищої освіти буде враховуватися для цілей акредитації освітніх програм. Крім того, у закладі вищої освіти, що має інституційну акредитацію, стане можливим одночасне проведення акредитації освітніх програм різних рівнів вищої освіти за однією спеціальністю.

4. Доповнено вимоги до осіб, які можуть бути членами Національного агентства, та оптимізовано внутрішню його структуру з урахуванням реалій сучасності й змін у законодавстві України.

Наприклад, визначено, що не може бути членом Національного агентства (членом Апеляційної палати Національного агентства або членом Конкурсної комісії) особа, яка: а) у зв'язку з порушенням академічної доброчесності була позбавлена вченого звання та/або присудженого наукового ступеня (ступеня доктора мистецтва); б) належить до категорій осіб, визначених п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції» (крім науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів освіти вищих військових навчальних закладів (закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання), військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти);

в) є громадянином держави-агресора та/або працівником закладу освіти, наукової установи держави-агресора, та/або здійснювала чи здійснює наукову (науково-педагогічну) діяльність у будь-якому закладі, установі, організації, що незаконно діють чи діяли на тимчасово окупованій території України; г) до якої застосовано санкції відповідно до Закону України «Про санкції».

З огляду на те, що загальні засади формування внутрішньої структури Національного агентства визначаються саме Законом України «Про вищу освіту», відповідна норма також отримала зміни. І тепер, на вимогу закону, у складі Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти мають бути створені та функціонувати Комітет з питань етики, який був і раніше, та Комітет з питань діяльності разових спеціалізованих вчених рад, обов'язковість якого раніше не вимагалась. Крім того, можуть створюватись і інші комітети зі складу членів Національного агентства для попереднього розгляду питань, що належать до його компетенції. Своєю чергою, новий Комітет з питань діяльності разових спеціалізованих вчених рад повинен розглядати звернення, заяви і скарги щодо порушення встановленої законодавством процедури захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, а також виконувати інші повноваження, покладені на нього Національним агентством.

5. Відкореговано деякі процеси в межах реалізації Національним агентством повноважень і завдань, які на нього покладаються. Наприклад, строки акредитації освітніх програм збільшено з трьох місяців до чотирьох. Оптимізовано вимоги до строків, на які видається сертифікат про акредитацію освітньої програми. Як і раніше, залишається можливість отримати сертифікат про акредитацію освітньої програми на п'ять років або один рік. Сертифікат строком на 10 років тепер може бути виданий лише в разі наявності в закладу вищої освіти інституційної акредитації та акредитування освітньої програми з визначенням «зразкова». Національному агентству було надано право бути членом міжнародних організацій у сфері забезпечення якості вищої освіти, проходити їх акредитацію, за погодженням з Кабінетом Міністрів України сплачувати відповідні вступні, членські та інші види обов'язкових внесків, зокрема і в іноземній валюті. А закладам освіти, науковим установам дозволено здійснювати оплату послуг з акредитації за рахунок видатків загального фонду бюджету на підготовку фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів. Визначено строки внесення Національним агентством відомостей про акредитацію освітніх програм до Єдиної державної електронної бази з питань освіти. Також на Національне агентство було покладено обов'язок розробити положення про акредитацію незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти та інше.

Так само слід зазначити, що в контексті оптимізації діяльності Національного агентства було внесено зміни до Закону України «Про запобігання корупції». Зазначеними змінами конкретизовано, що Голова, заступники Голови, інші члени Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, крім обраних із-поміж здобувачів вищої освіти та представників всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, а також посадові особи секретаріату Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або

місцевого самоврядування (п. 2 ч. 1 ст. 3). А ч. 3 ст. 25 зазначеного Закону було доповнено нормою, відповідно до якої було знято ряд обмежень із науково-педагогічних, наукових працівників і здобувачів вищої освіти, зокрема військових навчальних закладів (закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти), що уможливило їх залучення Національним агентством до проведення акредитацій.

Також із метою конкретизації правового статусу Національного агентства, його членів і працівників секретаріату було внесено зміни до Закону України «Про державну службу», якими зазначено, що Голова, заступники Голови та інші члени Національного агентства, а також працівники секретаріату Національного агентства не є державними службовцями (ч. 3 ст. 3).

Крім того, було внесено зміни і до Закону України «Про освіту»: покращено поняття інституційної акредитації, яка тепер визначається як оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти та його системи внутрішнього забезпечення якості (ч. 1 ст. 46).

Варто зазначити, що Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення якості вищої освіти» № 3062 ІХ у Розділі II «Прикінцеві та перехідні положення» було визначено, що не всі внесені до перелічених вище законів вступають у силу одночасно з моменту їх прийняття. Частина з перелічених змін набирають чинності через один рік (з 2 травня 2024 р.), а деякі його положення стануть актуальними лише після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Характеризуючи законодавчі зміни в системі забезпечення якості вищої освіти за 2023 р., не можна обійти тему продовження роботи над змінами в нормативному регулюванні питань академічної доброчесності.

Нагадаємо, що Національне агентство послідовно й аргументовано відстоювало позицію необхідності розробки та прийняття Закону України «Про академічну доброчесність». Рішення про необхідність розробки та прийняття такого законопроекту було прийнято на зустрічі представників Комітету ВРУ з питань освіти, науки та інновацій (С. В. Бабак, Ю. М. Гришина), Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (С. М. Квіт, А. П. Бутенко, І. В. Назаров) і Національної академії правових наук (Н. С. Кузнецова) 27.06.2020. Було створено спільну робочу групу. Ідея, зміст і структура проекту Закону України «Про академічну доброчесність» обговорювались на засіданнях Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, слуханнях у Комітеті Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій на тему, прес-конференціях, форумах, конференціях, на засіданнях Робочої групи з розвитку юридичної освіти Комісії з питань правової реформи при Президентові України тощо. Текст одного з проектів Закону України «Про академічну доброчесність» було затверджено в складі звіту про діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти та пропозицій до законодавства на засіданні 02.02.2021. У подальшому представники Національного агентства брали участь у всіх робочих групах щодо доопрацювання тексту проекту зазначеного закону.

У травні 2023 р. в публічному просторі з'явився альтернативний проект Закону України «Про академічну доброчесність», із яким представники Національного агентства мали можливість ознайомитися.

За результатами аналізу змісту альтернативного законопроекту можна було дійти висновку, що він, як і законопроект Національного агентства, мав за мету врахувати сучасні світові вимоги до якості освіти й освітнього процесу, створення умов реального, а не декларативного дотримання вимог і засад академічної доброчесності як обов'язкової складової освітньої та наукової діяльності, виправлення недоліків вітчизняного законодавства з цих питань, що сприятиме об'єктивності оцінювання результатів навчання, культурної та наукової діяльності, довіри до них тощо. Також альтернативний законопроект мав однакову із законопроектом Національного агентства структуру, логіку побудови та перелік вирішуваних питань. Головною відмінністю альтернативного законопроекту було інше ставлення до видів порушень академічної доброчесності, видів відповідальності за виявлені порушення, правил їх застосування та сфери поширення.

Враховуючи важливість питання та необхідність консолідації зусиль у питаннях усунення недоліків нормативного регулювання у сфері академічної доброчесності, представники Національного агентства взяли активну участь у подальшій роботі в складі об'єднаної робочої групи щодо вдосконалення проекту Закону України «Про академічну доброчесність». Результатом стала підготовка узгодженого тексту законопроекту, норми якого:

- проголошують цінності та визначають основні принципи і правила академічної доброчесності, механізми її формування та забезпечення, види порушень академічної доброчесності та відповідальності за такі порушення;
- здатні ефективно працювати на всіх рівнях освіти з виокремленням ряду норм для урахування специфіки окремих рівнів освіти або видів академічної діяльності;
- закріплюють систему забезпечення академічної доброчесності – обов'язкову складову внутрішньої системи забезпечення якості освіти будь-якого закладу освіти або наукової установи;
- мають узгоджений перелік видів порушень академічної доброчесності, їх поняття та перелік заходів реагування тощо.

Узгоджений текст проекту Закону України «Про академічну доброчесність» мав підтримку народних депутатів і був офіційно зареєстрований уже на початку 2024 р., що виходить за межі цього звіту, але є свідченням і доказом продовження роботи Національного агентства над змінами в законодавстві, потрібними для визнання та дотримання цінностей, принципів і правил академічної доброчесності в межах освітньої та наукової діяльності.

Упродовж п'яти років активної діяльності Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти виконує визначену місію – бути каталізатором позитивних змін у вищій освіті та формування культури її якості. Національне агентство стало рушієм розбудови системи забезпечення якості вищої освіти українськими закладами вищої освіти. Діяльність в умовах воєнного стану продемонструвала спроможність Національного агентства не лише забезпечувати стає функціонування системи забезпечення якості вищої освіти, готовність протидіяти зовнішнім викликам, але й розвиватися та неухильно йти шляхом європейської інтеграції.

Разом із тим, проаналізувавши реальний стан вищої освіти та виявивши проблеми системи забезпечення якості, Національне агентство визначило низку завдань у своїй майбутній діяльності.

Нагальною потребою 2024 р. є врегулювання процедури надання умовної (відкладеної) акредитації освітнім програмам без проведення або з частковим проведенням акредитаційної експертизи без оплати вартості акредитації закладом вищої освіти за Постановою КМУ «Про особливості акредитації освітніх програм, за якими здійснюють підготовку здобувачі вищої освіти, в умовах воєнного стану» № 295 від 16 березня 2022 р. Оновлення Тимчасового порядку розгляду акредитаційних справ в умовах воєнного стану має сприяти в отриманні умовної (відкладеної) акредитації закладами вищої освіти, що функціонують під дією обставин непереборної сили, зазнали руйнувань, були релоковані від початку повномасштабного вторгнення або здійснюють підготовку фахівців військової галузі (чи є закладами вищої освіти зі специфічними умовами навчання). Очевидно, що зміна підходів має зберегти політику підтримки реально постраждалим ЗВО, запроваджену Національним агентством у 2022 р., однак не уможливити зловживання цією нормою іншим.

Відповідно до усталеної в Європейському освітньому просторі процедури апелювання і оскарження Національним агентством розроблене і належним чином затверджене Положення про апеляційну палату, отже, постає завдання провести відповідні дії щодо інституціоналізації цих практик.

Реагуючи на зміни до законодавства, Національне агентство у 2023 р. розпочало обговорення моделі та запропонувало здійснити експеримент із розробки й удосконалення процедури постакредитаційного моніторингу. Тож наступним етапом адаптації зовнішньої системи забезпечення якості до вимог законодавства є поетапне проведення реалізації запланованого експерименту та вироблення остаточних підзаконних документів.

Зміни до освітнього законодавства відтермінували запровадження інституційної акредитації та діяльності незалежних агентств. Розуміючи складність і гостроту цього питання, Національне агентство продовжить роботу над пакетом документів, залучаючи до дискусій широке коло стейкхолдерів.

Не можна оминати і проблеми академічної доброчесності, які є невід'ємною частиною системи забезпечення якості вищої освіти. У 2023 р.



Національне агентство підготувало та представило широкій громадськості проєкт Закону про академічну доброчесність, що був зосереджений на проблемах вищої освіти. Унаслідок дискусії його ключові елементи увійшли до нового, більш широкого законопроєкту, що перебуває на розгляді Верховної Ради.

Одним із викликів у розбудові політик зовнішнього забезпечення якості є оптимізація процесів транскордонного забезпечення якості. У попередні роки Національне агентство пропонувало зміни до нормативної бази задля врегулювання цього питання, що, на жаль, не були враховані. Ми змушені констатувати поширення практики використання транскордонної акредитації з порушенням принципів EQAR registry key (ключових принципів функціонування агентств оцінювання якості, що входять до EQAR). Урегулювання цього питання виходить за межі виключних повноважень Національного агентства, тож сподіваємося на плідну співпрацю з Комітетом Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій та Міністерством освіти і науки для вирішення цієї проблеми.

Не менш важливим завданням Національного агентства є укладання та узгодження з усіма стейкхолдерами Національного плану дій на 2024–2025 рр. Це необхідний крок для завершення нашої наполегливої праці для набуття повноправного членства в ENQA та входження до реєстру EQAR.

Упевнені, що виконання поставлених перед Національним агентством завдань допоможе зробити вагомий внесок у євроінтеграційні процеси нашої держави та сприятиме зміцненню позицій України в Європейському освітньому просторі.

*Інформаційне видання*

## **НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

### **РІЧНИЙ ЗВІТ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА 2023 РІК**

#### **Авторський колектив**

Алієв Максим  
Артюхов Артем  
Бутенко Андрій  
Грузинська Ірина  
Денискіна Анна  
Єременко Олена  
Назаров Іван  
Осіюк Олександра  
Панасюк Зоряна  
Пізнюк Леся  
Руда Лариса  
Сабадош Тетяна  
Стукало Наталія  
Фоломєєв Максим  
Шипілов Леонтій  
Хименко Олександр

Макетування та верстка *Свердлик Тамари*



